

วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี

UBON RATCHATHANI JOURNAL OF RESEARCH AND EVALUATION

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2567

Volume 13 No. 1 January – June 2024

TCI กลุ่ม 2 มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี

Ubon Ratchathani Journal of Research and Evaluation

ปีที่ 13 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2567 Vol. 13 No. 1 January – June 2024

เจ้าของ

สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

ที่ปรึกษา

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

คณบดีคณะครุศาสตร์

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.ธีรภูมิ เอกะกุล

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณ์ วัฒนารมรงค์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา ลินทรต้นศิริกุล

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.ทักษิณ ชาทิไทย

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิจิรกุล

คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมคิด สร้อยน้ำ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

รองศาสตราจารย์ ดร.อวยพร เรืองตระกูล

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิกานต์ เพียรธัญญกรณ์

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรนุช ศรีสะอาด

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาลีรัตน์ ขจิตเนติธรรม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

อาจารย์ ดร.ณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วัตถุประสงค์และขอบเขตของวารสาร

เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัยด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/จิตวิทยา ด้านสหวิทยาการ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัยและประเมินผลการศึกษา

กำหนดออกวารสาร ปีละ 2 ฉบับคือ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

บทบรรณาธิการ

วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ISSN print: 2286-9719 และ ISSN online: 2651-110X ผ่านการประเมินคุณภาพวารสารวิชาการในฐานข้อมูล TCI รอบที่ 4 พ.ศ.2563 – 2567 โดยถูกจัดให้เป็นวารสารกลุ่มที่ 2 (จนถึง 31 ธันวาคม 2567)

วารสารปีที่ 13 ฉบับที่ 1 : มกราคม – มิถุนายน 2567 มีบทความนำเสนอ ทั้งหมด 8 เรื่อง โดยผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างน้อย 2 ท่าน ในรูปแบบ Double – Blinded Review

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ทางวิชาการสำหรับผู้อ่านทุกท่าน หากท่านมีข้อเสนอแนะประการใดกองบรรณาธิการยินดีรับคำแนะนำ เพื่อจะได้นำไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพวารสารให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้นต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ

บรรณาธิการ

สารบัญ

หน้า

บทความวิจัย

การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถ
ในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

จินดารัตน์ อ่อนทรวง, สรียกานต์ ยี่เก็งเอี่ยม และปิยาภรณ์ พิษญาภิรัตน์ 1-11

การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน
เรื่อง สังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ทิพย์รัตน์ เกิดมงคล, เศวตาภรณ์ ตั้งวันเจริญ และสาวิตรี เถาว์โท3..... 12-23

การพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด
โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

พัชรียา เชื้อบัณฑิต, สรียกานต์ ยี่เก็งเอี่ยม และปิยาภรณ์ พิษญาภิรัตน์..... 24-32

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สำหรับ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3

ชยานี เชื้อแก้ว, ขจิตา สมเนตร และณรงค์ฤทธิ์ อินทนาม..... 33-44

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้

สิริมาส สิริจินดา, สรียกานต์ ยี่เก็งเอี่ยม และปิยาภรณ์ พิษญาภิรัตน์..... 45-54

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โดยใช้แผนผังมโนทัศน์

สวิชญา ชินพงศธร, สรียกานต์ ยี่เก็งเอี่ยม และปิยาภรณ์ พิษญาภิรัตน์..... 55-63

การพัฒนาแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก	
ศิริทัย ธโนปจัย.....	64-75

บทความวิชาการ

การวิจัยและพัฒนากระบวนการดูแลคุณภาพ : แนวคิดและการประยุกต์ใช้	
ลีต้า อาษาวิเศษ และธีรวุฒิ เอกะกุล.....	76-85
หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้เขียนบทความเพื่อการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารวิจัยและ ประเมินผลอุบลราชธานี สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	
(Instructions for Authors)	86
ขั้นตอนการตีพิมพ์.....	96

**การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อ
ความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
The Active Learning Management with Using Classroom Assessment Techniques
Affecting Comprehension Reading Ability for Pratomsuksa 3 Students.**

จินดารัตน์ อ่อนทรวง,¹ สรียากันต์ ยี่เก็งเอี่ยม² และปิยาภรณ์ พิษญาภิรัตน์³
Chindarat Onsuang,¹ Sariyagan Yeekengaem² and Piyaporn Phitchayapirath³

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน และ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านระเภาว จำนวน 18 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบเป็นกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t – test for Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่จัดการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดคิดเป็น 79.12
2. ความสามารถในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ที่จัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 17.89 คิดเป็นร้อยละ 59.63 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 23.94 คิดเป็นร้อยละ 79.81 พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน ความสามารถในการอ่านจับใจความ

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² รองศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ติดต่อ จินดารัตน์ อ่อนทรวง อีเมล: paeope55@gmail.com

รับเมื่อ 16 มิถุนายน 2566 แก้ไข 22 มิถุนายน 2566 ตอบรับเมื่อ 24 มิถุนายน 2566

Abstract

This research purposes were: 1) to develop the reading comprehension ability of PrathomSuksa 3 students by using active learning management together with the use of assessment techniques in the classroom, and 2) to compare the reading comprehension abilities of pratomsuksa 3 students before and after implementing the collaborative learning management plan and the use of assessment techniques in the classroom. The target group consists of 18 students from Ban Rapao School, selected through cluster random sampling using classroom as the randomization unit. The research tools used for data collection include the collaborative learning management plan combined with the use of assessment techniques in the classroom, a reading comprehension test, and statistical analysis methods such as percentages, means, standard deviations, and dependent samples t-test.

The research findings were as follows:

1. The ability of reading comprehension of Prathomuksa 3 students who managed proactive learning management together with the use of assessment techniques in the classroom. It was found that 18 students passed the criteria of 70 percent, representing 100 percent, with an average score of 79.12.

2. The reading comprehension abilities in the Thai language, after implementing collaborative teaching methods and utilizing assessment techniques in the classroom, showed a higher improvement compared to before the instruction. Prior to the instruction, the average score was 17.89, which accounted for 59.63%. After the instruction, the average score increased to 23.94, accounting for 79.81%. The statistical analysis revealed a significant difference at a significance level of .05, indicating a meaningful improvement in reading comprehension abilities after the instruction.

Keywords: Active Learning, Classroom Assessment Techniques, Comprehension Reading Ability.

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจธุระการงาน และดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ พัฒนาระบบการคิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และ สร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงได้ให้ความสำคัญกับภาษาไทยว่าเป็นเครื่องมือแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้ภาษาไทยเพื่อแก้ปัญหาในการดำรงชีวิตได้ ซึ่งให้ความสำคัญของการอ่านเป็นสาระที่ 1 และกำหนดมาตรฐานไว้ว่าใช้กระบวนการ การอ่านสร้างความรู้และความคิดไปใช้ตัดสินใจแก้ปัญหา และสร้างวิสัยทัศน์ในการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น. 1-5) การอ่านเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับความเข้าใจความหมายของคำ ข้อความ และการอ่านจับใจความสำคัญของเรื่อง สามารถถ่ายทอดและอธิบายความ

ได้อย่างถูกต้อง ในการสอนอ่านจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องให้ผู้เรียนเข้าใจรับรู้อารมณ์ของคำก่อน เพื่อที่จะนำไปสู่ความเข้าใจในการอ่านเรื่องราวต่าง ๆ การอ่านที่ดีจะต้องให้ผู้เรียนมีจุดมุ่งหมายว่าต้องการอ่านเพื่ออะไร และครูต้องมีเป้าหมายในการสอนว่าต้องการให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการอ่านทางด้านใดบ้าง จึงเป็นหน้าที่ของครูผู้สอนในการวางพื้นฐานให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ มีความสามารถด้านการอ่านจับใจความสำคัญได้อย่างถูกต้อง (วิเชียร มั่นคง 2560, น. 1-2) นักเรียนที่มีความสามารถในการอ่านได้ดีมักจะเรียนวิชาอื่นๆ ได้ดีตามไปด้วย แต่ปัญหาที่สำคัญในการอ่านคือผู้เรียนขาดความเข้าใจในเรื่องที่อ่าน ไม่สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ไม่สามารถจดจำสิ่งที่เรียนและอ่านไปแล้วได้ ซึ่งวิธีการสอนอ่านนั้นมีหลากหลายวิธีที่ครูผู้สอนสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการอ่าน และต้องทำหน้าที่ช่วยเหลือให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ อย่างรวดเร็วขึ้นและเรียนได้มากขึ้น (พิมพ์มล แสนนาม 2553, น. 2) แต่กระบวนการอ่านจับใจความเป็นกระบวนการซับซ้อนที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยหลายอย่างทั้งที่เกี่ยวข้องกับตัวของผู้เรียนเอง ครูผู้สอน สื่อที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน และปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อผู้เรียนที่เป็นผู้อ่าน (สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ 2554, น. 5-23)

จากสถิติผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน (NT) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2564 ในรายวิชาภาษาไทย คะแนนเฉลี่ยร้อยละในรายวิชาภาษาไทยระดับโรงเรียนบ้านระเภาว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 อยู่ที่ระดับ 51.12 ซึ่งคะแนนเฉลี่ยร้อยละในรายวิชาภาษาไทยระดับประเทศ 52.80 (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ 2565, น. 1-2) จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยในรายวิชาภาษาไทยมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ พบว่าคะแนนร้อยละสาระที่ 1 การอ่าน ตัวชี้วัดที่ ป.3/3 ตั้งคำถามและตอบคำถามเชิงเหตุผลเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน ระดับคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าปัญหาที่สำคัญที่สุดคือการอ่าน จากข้อมูลข้างต้นทำให้ประเมินได้ว่าขณะนี้ความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนอยู่ในระดับต่ำ จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาอย่างจริงจัง รวมถึงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในชั้นเรียน สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างแรงบันดาลใจให้คำปรึกษาดูแล แนะนำทำหน้าที่เป็นโค้ช และพี่เลี้ยงแสวงหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย (Meaningful learning) ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ มีความเข้าใจในตนเอง ใช้สติปัญญาวิเคราะห์สร้างสรรค์ผลงานนวัตกรรมที่บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษ ที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ บรรลุเป้าหมายการเรียนรู้ตามระดับช่วงวัย (อนุสตรา เกลิมศรี 2563, น. 26) ประโยชน์ของการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่มีต่อนักเรียน ช่วยนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ในทัศนคติอย่างเข้าใจถูกต้อง และลึกซึ้ง เกิดความคงทนในการเรียนรู้มากขึ้น นักเรียนได้รับการพัฒนาการทักษะต่าง ๆ ได้แก่ การพูด การอ่าน การเขียน สะท้อนคิด และทักษะการคิดขั้นสูง เช่น การแก้ปัญหา การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า นักเรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่ทำทลาย เพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ และเรียนรู้อย่างสนุกสนานจากการทำงานเดี่ยวและทำงานกลุ่ม ในทำงานกลุ่มนั้นนักเรียนร่วมกันคิด ตั้งคำถาม ได้ตอบ วิพากษ์วิจารณ์และชื่นชมวิธีทำงานด้วยมุมมองที่แตกต่างกันของเพื่อนและกลุ่ม กรรมการ ทองรุ่ง (2565, น. 14) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก โดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยที่จัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.62 คิดเป็นร้อยละ 58.10 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16 คิดเป็นร้อยละ 80 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2562, น. 4)

นอกจากการจัดการเรียนรู้เชิงรุกจะสามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนได้แล้ว เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน ก็สามารถพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนได้ ตามแนวคิดของ แองเจโลและครอสเป็นเทคนิคที่ให้นักเรียนสะท้อนกระบวนการเรียนรู้ของตน ซึ่งมีอยู่ 50 วิธี ซึ่งแต่ละวิธีจะมีจุดมุ่งหมายของการประเมินความรู้และทักษะที่สัมพันธ์กับการเรียนต่างกัน เช่นความสามารถก่อนเรียน ความรู้เดิม ความจำ และความเข้าใจ ทักษะในการวิเคราะห์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ ทักษะในการสังเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียน ทักษะการประยุกต์ใช้ และการนำไปปฏิบัติของนักเรียน โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาความสามารถของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียนตลอดจนกระบวนการทำงาน (Angelo and Cross 1993, P. 115-262) จุดประสงค์ในการประเมินในชั้นเรียน คือการตรวจสอบเมื่อผู้สอนใช้หนึ่งในเทคนิคการประเมินในชั้นเรียน ผู้สอนจะต้องใช้ประสบการณ์ในหลายระดับ ซึ่งจะมีผลป้อนกลับไปยังผู้สอนในเรื่องที่สอน และขณะเดียวกันนักเรียนก็จะได้รับข้อมูลป้อนกลับในการเรียนรู้ของเขาด้วย ทักษะด้านอภิปัญญา จะเป็นบันไดขั้นแรกที่น่าไปสู่โอกาสสำหรับการประเมินในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาและติดตามความเข้าใจของนักเรียน เมื่อนักเรียนถามปัญหา ก็เป็นการเตรียมข้อมูลเพื่อป้อนกลับไปสู่การเรียนรู้ของเขา นักเรียนจะพัฒนานิสัยการตรวจสอบความรู้เป็นระยะด้วยตัวของเขาเอง เมื่อทำบ่อย ๆ ขึ้นก็จะกลายเป็นนิสัย บันไดขั้นต่อไปก็คือ เมื่อนักเรียนมีการติดตามเขาก็จะเกิดการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนำไปสู่การเรียนรู้ในชั้นตอนอื่น ๆ เช่น เมื่อเรียนคนเดียวหรือเรียนกับเพื่อนหรือเมื่อมีส่วนร่วมกับวิชาอื่น ๆ และนี่คือความสะดวก ถ้าผู้สอนเริ่มใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนเป็นเครื่องมือในการประเมิน จะมีกลวิธีที่หลากหลายในการช่วยให้นักเรียนถ่ายโอนความรู้ได้พร้อมมากขึ้น (สุจิตรา หมอยา 2553, น. 3)

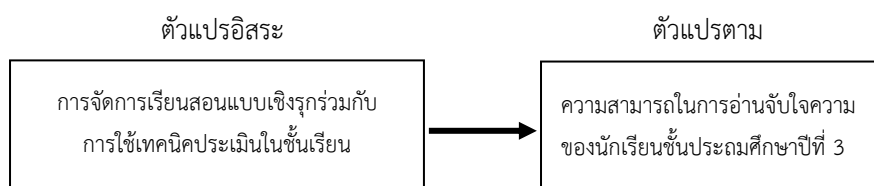
ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของผู้เรียนให้สูงขึ้น โดยการพัฒนาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนให้มีความสามารถในการอ่านจับใจความที่ดีขึ้น และได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น สามารถนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันหรือในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน ที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร ประชากรคือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนบ้านแกน้อย โรงเรียนบ้านแกใหญ่ โรงเรียนบ้านนาเกา โรงเรียนบ้านจังกูกรู โรงเรียนบ้านโคกยาง (บุญรอด-บอนอุทิศ) โรงเรียนบ้านเขว(เทพอนุสรณ์) โรงเรียนบ้านกาเกาะระโยง โรงเรียนบ้านสำโรง -โคกเพชร โรงเรียนบ้านท่าสว่าง โรงเรียนบ้านสมป่อย โรงเรียนหนองโตง “สุรวิทยาคม” โรงเรียนบ้านอาโพน โรงเรียนบ้านโสน (พิทยศึกษา) โรงเรียนบ้านแสงพันบุญเอ็ง และโรงเรียนบ้านระเภาว รวมทั้งหมด 15 ห้องเรียน จำนวนนักเรียนทั้งหมด 379 คน

ตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านระเภาว ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 คน ที่ได้มาได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับต่อไปนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้แบบรู้เชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ เป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็นดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านจับใจความ การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้สำหรับตัวอย่าง โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถด้านการอ่านจับใจความ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง มีวิธีดำเนินการสร้าง ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 การอ่าน รวมถึงศึกษาเอกสารประกอบการใช้หลักสูตรเพื่อศึกษาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง คำอธิบายรายวิชา การวัดและประเมินผลเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1.2 ศึกษาหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก

1.3 ศึกษาหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับเทคนิคการประเมินในชั้นเรียน

1.4 ศึกษาหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับความสามารถในการอ่านจับใจความ

1.5 ศึกษาและคัดเลือกเนื้อเรื่องที่จะนำมาใช้ในการทดลองให้เหมาะสมกับวัยความสนใจและตามความสามารถของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

1. การอ่านจับใจความจากนิทานเรื่องหมาป่าอกตัญญู	จำนวน 2 ชั่วโมง
2. การอ่านจับใจความจากนิทานเรื่องกระต่ายตื่นตูม	จำนวน 2 ชั่วโมง
3. การอ่านจับใจความจากบทความเรื่องมารู้จักแมลงวันกันเถอะ	จำนวน 2 ชั่วโมง
4. การอ่านจับใจความจากบทความเรื่องยุ้ง	จำนวน 2 ชั่วโมง

5. การอ่านจับใจความจากบทร้อยกรองเรื่องเด็กเอ๋ยเด็กน้อย จำนวน 2 ชั่วโมง

6. การอ่านจับใจความจากบทร้อยกรองเรื่องรักเมืองไทย จำนวน 2 ชั่วโมง

1.6 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการอ่านจับใจความ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน 12 ชั่วโมง

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหา เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบและประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเที่ยงตรงตาม จุดประสงค์และเนื้อหา ตลอดจนความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ การวัดและประเมินผลของแผนการจัดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน

1.8 นำคะแนนประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เชี่ยวชาญประเมินแล้วมาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ยเพื่อเทียบกับเกณฑ์ด้านคุณภาพและความเหมาะสม ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่าตามวิธีของ Likert ซึ่งมี 5 ระดับพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ($\bar{X} = 4.46$)

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่ตัวอย่าง ชั้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองโคง “สุริยวิทยาคม” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียน 30 คน เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้

1.10 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้ว นำไปใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัยกับตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านระเภาว่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 1 จังหวัดสุรินทร์ ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 18 คน

2. แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านจับใจความ เป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังนี้

2.1 ศึกษาเนื้อหาสาระและตัวชี้วัดการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 คู่มือครู หนังสือเรียนและเอกสารทางวิชาการ

2.2 ศึกษาหนังสือ เอกสาร วิทยุ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ โดยข้อสอบเป็นแบบปรนัย 3 ตัวเลือก จำนวน 45 ข้อ ซึ่งต้องการใช้จริง 30 ข้อ ดังนี้

1. การอ่านจับใจความจากนิทาน จำนวน 10 ข้อ

2. การอ่านจับใจความจากบทความ จำนวน 10 ข้อ

3. การอ่านจับใจความจากบทร้อยกรอง จำนวน 10 ข้อ

2.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความเหมาะสม ความถูกต้องของเนื้อหา ให้ข้อเสนอแนะและปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.5 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การประเมินความสอดคล้อง ดังนี้ (มาเรียม นิลพันธุ์ 2558, น. 249)

+1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

0 หมายถึง เมื่อไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

-1 หมายถึง เมื่อแน่ใจว่าไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

โดยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50–1.00 ถือว่าเป็นข้อสอบที่อยู่ในเกณฑ์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาหรือตรงตามจุดประสงค์ที่ใช้ได้ซึ่งพบว่ามีค่า IOC อยู่ระหว่าง .81-1.00

2.6 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ที่ผ่านการพิจารณาแล้ว 45 ข้อ ไปทดลองกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนหนองโตง “สุรวิทยาคม” ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คน โดยนำกระดาษคำตอบมาตรวจคำตอบแบบทดสอบข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน ข้อที่ไม่ได้ทำและข้อที่ตอบมากกว่า 1 ให้ 0 คะแนน

2.7 นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) เป็นรายข้อ โดยคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P) ระหว่าง .20 - .80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง .20 - 1.00 ไว้ใช้จริง จำนวน 30 ข้อ ซึ่งได้ข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายระหว่าง .47 - .72 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .35- .75 (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2558, น. 217-218)

2.8 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ คัดเลือกที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ Kuder Richardson หรือ KR-20 (บุญชม ศรีสะอาด 2545, น. 88-89) พบว่าค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ อยู่ในระดับ .84

2.9 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพที่มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเป็นไปตามเกณฑ์ โดยคัดเลือกจำนวน 30 ข้อ ไปทดลองกับตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 18 คนที่กำลังศึกษาอยู่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านระเภาว่ ต่อไป

3. แบบแผนที่ใช้ในการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลองตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แบบแผนการวิจัย แบบ One – Group Pretest – Posttest Design

การทดสอบก่อนเรียน (Pretest)	การจัดการเรียนรู้ (Treatment)	การทดสอบหลังเรียน (Posttest)
O ₁	X	O ₂

O1 หมายถึง การสอบก่อนการทดลอง (pretest)

X หมายถึง การจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกที่รวมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

O2 หมายถึง การสอบหลังการทดลอง (posttest)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองด้วยตนเองตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นโดยใช้เวลา 12 ชั่วโมง (ไม่นับรวมกับเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูลก่อนทดลองกับหลังทดลอง) ในระหว่างวันที่ 9 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 ถึงวันที่ 15 มีนาคม พ.ศ. 2566 โดยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

4.1 ทดสอบก่อนเรียน โดยใช้ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ แบบทดสอบ 30 ข้อ เป็นเวลา 2 ชั่วโมง ตรวจสอบผลการทดสอบและเก็บคะแนนของแต่ละคนไว้

4.2 ดำเนินการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่รวมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน เรื่องการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งหมด 6 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

4.3 เมื่อทดลองครบ 6 ครั้ง ผู้วิจัยให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถ ในการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทย จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นชุดเดียวกับที่ใช้ทดสอบก่อนเรียนที่ผู้วิจัยสลับตัวเลือกใหม่ เป็นเวลา 2 ชั่วโมง ตรวจสอบผลการทดสอบและเก็บคะแนนของแต่ละคนไว้

4.4 นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไปวิเคราะห์ทางสถิติ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกที่รวมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดคิดเป็น 79.12 เมื่อพิจารณารายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผน พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 2 การอ่านจับใจความจากนิทาน นักเรียนทำคะแนนได้มากที่สุด คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 16.56 รองลงมาคือแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1 การอ่านจับใจความจากนิทาน คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 16.33 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 การอ่านจับใจความจากบทความ คิดเป็นร้อยละ 16.00 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4 การอ่านจับใจความจากบทความ คิดเป็นร้อยละ 15.72 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 6 การอ่านจับใจความจากบทร้อยกรอง คิดเป็นร้อยละ 15.28 และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 5 การอ่านจับใจความจากบทร้อยกรอง นักเรียนทำคะแนนได้น้อยที่สุด คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 15.06 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกที่รวมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	t	Sig.
ก่อนเรียน	18	30	17.89	2.85	14.841	0.000*
หลังเรียน	18	30	23.94	1.76		
ผลต่าง			6.06	1.09		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน โดยใช้ค่าสถิติทดสอบสมมติฐาน t -test for Dependent Samples พบว่าผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนการจัดการเรียนรู้และหลังการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 17.89 คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 23.94 และค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนเรียนและหลังเรียนเท่ากับ 6.06 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างเท่ากับ 1.09 เมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียน พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อความสามารถในการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยคะแนนเฉลี่ยทั้งหมดคิดเป็น 79.12 สามารถอธิบายได้ว่าการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับการใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนที่ส่งผลต่อการอ่านจับใจความ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ศึกษาหนังสือ เอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจัดเนื้อหาให้เหมาะสมกับระดับการศึกษาและความแตกต่างระหว่างบุคคลแล้วนำมาคิดวิเคราะห์และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของกรรณิการ์ ทองรุ่ง (2565, น. 189) ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทย ที่จัดการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกโดยใช้กิจกรรมเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.62 คิดเป็นร้อยละ 58.10 และหลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 16 คิดเป็นร้อยละ 80 และสอดคล้องกับ พรพรรณ พูลเขาล้าน (2563, น. 105) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่าน เพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิค SQ4R ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีอยุธยาในพระอุปถัมภ์ฯ ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิค SQ4R ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ในความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจหลังเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Lshfaq Majid (2019, P. 23) ได้ศึกษาเทคนิคการประเมินในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอน พบว่าเทคนิคการประเมินชั้นเรียน CATS มีความง่ายและยืดหยุ่น และเป็นเทคนิคการประเมินที่ไม่ได้วัดผลการเรียน ซึ่งไม่ได้ให้เพียงแค่ผลตอบรับตลอดเวลาแก่ครูและนักเรียน แต่ยังสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่น่าตื่นเต้นและน่าสนใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ครูผู้สอนวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถใช้ประโยชน์ จากการให้ข้อมูลป้อนกลับจากเทคนิค การประเมินในชั้นเรียนได้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลป้อนกลับทำให้ทราบจุดบกพร่องของนักเรียน แต่ละคนแล้วนำมา แก้ไขปรับปรุง นอกจากนักเรียนที่จะเกิดการพัฒนาการเรียนรู้แล้ว ครูก็ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนให้เหมาะสมกับ นักเรียนต่อไป

2. ครูผู้สอนสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สามารถนำผลการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุก และเทคนิคการประเมินในชั้นเรียนตามแนวคิดของแองเจโลและครอส 6 เทคนิคนี้ นำไปปรับใช้ ในการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนได้ เพราะการประเมินในแต่ละเทคนิคไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ขึ้นอยู่กับความต้องการของครูผู้สอน ว่าต้องการจะประเมินนักเรียนในเนื้อหาใด การประเมิน จะคำนึงถึงลักษณะเฉพาะบุคคลของนักเรียนเป็นสำคัญ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การนำเทคนิคการประเมินในชั้นเรียนและการจัดการเรียนรู้แบบเชิงรุกมาใช้พัฒนาทักษะอื่น ๆ หรือ เรื่องอื่น ๆ เช่น ทักษะในการคิดวิจารณ์ ทักษะการเขียน ทักษะในการประยุกต์ใช้

2. ควรใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกและเทคนิคการประเมินในชั้นเรียนมาใช้พัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ สาระการเรียนรู้สังคม เป็นต้น

3. ควรนำเทคนิคการประเมินในชั้นเรียนมาใช้ในระดับชั้นอื่นๆ เช่น ระดับชั้น อนุบาล ระดับชั้นประถมศึกษา ระดับชั้นศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

4. ควรมีการศึกษาความเหมาะสมของเนื้อหา สำหรับการสร้างเทคนิคการประเมินในชั้นเรียนตามแนวคิด ของแองเจโลและครอสแต่ละเทคนิค

5. ควรมีการศึกษาความเหมาะสมของเวลาที่จะนำไปใช้ในการประยุกต์ใช้เทคนิค การประเมินในชั้นเรียน ตามแนวคิดของแองเจโลและครอสแต่ละเทคนิค

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์สรียกานต์ ยี่เก็งเอี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พิษญาภิรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่มีความเชี่ยวชาญ คอยให้คำแนะนำ คำปรึกษา และให้กำลังใจตลอดดูแลอย่างใกล้ชิดจนวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ และขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิศานาจ โสภภาพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ขวลิต ชูกำแพง ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและแก้ไขข้อบกพร่องจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรณีการ ท่องรุ่ง. (2565). *การจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุกโดยใช้กิจกรรมเป็นฐาน (Activity-Based Learning) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ วิชาภาษาไทยของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5.* (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย.* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2551.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พรพรรณ พูลเขาล้าน. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิค SQ4R. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- พิมพ์ชนก เนื่องทะเล. (2563). *การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความและพฤติกรรมใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบ SQ4R. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ, 14(2), 83-93.*
- พิมพ์มล แสนนาม. (2553). *การพัฒนาชุดฝึกทักษะการอ่านเชิงวิเคราะห์วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.*
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). *วิธีวิจัยทางการศึกษา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.*
- วิเชียร มั่นคง. (2560). *การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้เรื่องการอ่านจับใจความสำคัญที่เน้นการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้วิธีการสอนแบบ เค ดับเบิลยู แอล กับ เอส คิว 3 อว. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.*
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามนโยบาย ลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.*
- สุจิตรา หมอยา. (2553). *การประยุกต์ใช้เทคนิคการประเมินในชั้นเรียนตามแนวคิดของแองเจโลและครอส เพื่อพัฒนาความสามารถในการเขียนเรื่องตามจินตนาการ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการวัดและการประเมินผลทางการวิจัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ลำปาง.*
- สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์. (2554). *หลักและวิธีสอนอ่านภาษาไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.*
- อนุสรา เณลิศรี. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประถมศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. (สารนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- Aneglo, T.A. and Cross, KP. (1993). *Classroom Assessment Techniques : A Handbook for College Teachers.* San Francisco: Jossey-Bass.
- Ishfaq M. (2019). Classroom Assessment Techniques to Improve Teaching Learning. *MaHarshi Dayanand University Research Journal ARTS, 18(2), 49-57.*

การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง สังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

The Development of Problem-Solving Thinking Ability by Community Based Learning in Social and Thailand Cultures on Social Studies for Mathayomsuksa 3

ทิพย์รัตน์ เกิดมงคล,¹ เสวตภรณ์ ตั้งวันเจริญ² และสาวิตรี เถาว์โท³

Thippayarat Koedmongkol,¹ Sawetaporn Tangwancharoen² and Savitree Thoatho³

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล จำนวน 1 ห้องเรียน 35 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติ t – test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ระดับความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.17$)

คำสำคัญ: ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ชุมชนเป็นฐาน สังคมและวัฒนธรรมไทย สังคมศึกษา

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลัทธิฐานและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ อาจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ติดต่อ ทิพย์รัตน์ เกิดมงคล อีเมล: thippayarat@mtk.ac.th

รับเมื่อ 10 มิถุนายน 2566 แก้ไข 27 มิถุนายน 2566 ตอบรับเมื่อ 29 มิถุนายน 2566

Abstract

The objectives of this research were 1) to compare problem-solving thinking abilities of students in learning before and after learning with Community-Based Learning in Social and Thailand Cultures on Social Studies for Mathayomsuksa 3 students. 2) to compare students' academic achievements before and after learning, and 3) to study the students' satisfaction with the Community-Based Learning in Social and Thailand Cultures on Social Studies. The sample group is 35 Mathayomsuksa 3 students, Matthayom Trakarnphuetphon School, 1 classroom selected by cluster random samplings. Research tools were Lesson plans, Problem-Solving thinking ability test, Learning achievement test, and students' satisfaction assessment form. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and t-test (Dependent Samples).

The research findings were as follows:

1. The comparison of students' problem-solving thinking ability after learning was higher than before, it was statistically significant at the level of 01.
2. Comparison of student achievement after learning was higher than before, it was statistically significant at the level of 01.
3. The students' learning satisfaction with the Community-Based Learning in Social and Thailand Cultures on Social Studies was at a high level. ($\bar{X} = 4.17$)

Keywords: Problem-solving Thinking Ability, Community-Based Learning, Social and Thailand Cultures, Social Studies

บทนำ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดจุดมุ่งหมายและ มาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายเพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญามีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับโลก พร้อมกันนี้ได้ปรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรให้มีความสอดคล้องกับเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจทางการศึกษาให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 หากพิจารณาในรายละเอียด จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษานั้นเปิดโอกาสให้กับชุมชนท้องถิ่น ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามบริบทความต้องการในแต่ละท้องถิ่น การให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการศึกษานั้น ก็เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับตัวผู้เรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2559, น. 54)

การใช้ชุมชนเป็นฐานในการพัฒนาประเทศ เป็นหนึ่งในสาระสำคัญของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ซึ่งกล่าวถึงหลักการในการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 สู่การปฏิบัติ โดยเน้นรูปแบบการพัฒนาที่สอดคล้องกับสภาพภูมิสังคมกระจายการพัฒนาลงสู่พื้นที่ชุมชน โดยยึดหลักการพัฒนาพื้นที่ การกิจ และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินการขับเคลื่อนการพัฒนา และเป็นจุดเชื่อมโยงการพัฒนา

จากชุมชนสู่ประเทศ และประเทศสู่ชุมชน เพิ่มการใช้องค์ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ให้เป็นเครื่องมือหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกภาคส่วนในระดับพื้นที่ ท้องถิ่นและชุมชน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 2560, น. 20) การพัฒนาตามจุดเน้นดังกล่าวนี้ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยส่งเสริมให้คนไทยได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ด้านวัฒนธรรม ภูมิปัญญา พัฒนารูปแบบและหลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องกับสภาพของเมืองและชุมชน (ชนาธิป พรกุล 2554, น. 102)

การจัดการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานคือการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่บูรณาการเนื้อหาตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับชุมชนโดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐาน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริงในชุมชน ภายใต้การมีส่วนร่วมระหว่างครู ผู้เรียน และกลุ่มคนในชุมชน เช่น การไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์วัฒนธรรม การทำมาหากิน หัตถกรรม การศึกษา พยาบาลแบบพื้นบ้าน จากบุคคลและองค์กรในชุมชนนอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน กระบวนการสำคัญของการเรียนรู้ใช้การสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตรและเข้าใจชุมชนมากขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้ และทักษะอย่างหลากหลาย เช่น การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ การคิดแก้ปัญหา ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม เจตคติที่พึงประสงค์ ตระหนักในความรับผิดชอบในฐานะส่วนหนึ่งของชุมชน รวมทั้งเพื่อตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ชุมชนและผู้เรียนได้รับประโยชน์ร่วมกันทั้งโดยการบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และตามเป้าหมายที่กำหนดโดยชุมชน และการสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในเชิงบวก อันเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนอย่างยั่งยืน (กล้า ทองขาว 2561, น. 3)

ในการจะศึกษาเรียนรู้ชุมชนได้นั้น ผู้เรียนจำเป็นจะต้องมีทักษะในการเรียนรู้ที่รอบด้านโดยทักษะการเรียนรู้ที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 ที่มีความจำเป็นต้องฝึกฝนให้ผู้เรียนคือทักษะหรือความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลในการระบุปัญหา นิยามปัญหา รวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา ออกแบบวิธีการแก้ปัญหา เลือกทางเลือกในการแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีเกณฑ์ที่ชัดเจนและครอบคลุมทุกมิติ โดยในชีวิตประจำวันของคนเรานั้นมักจะพบปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น ปัญหาส่วนตัว ปัญหาเกี่ยวกับการทำงาน ปัญหาทางสังคม เป็นต้น ผู้คิดแก้ปัญหาจะต้องศึกษาถึงสาเหตุที่มาของปัญหา ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันและจะพยายามคิดค้นหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อจะแก้ไข การคิดหาวิธีการอาจได้มาโดยการศึกษาหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ การขอคำปรึกษาจากผู้ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาก่อน แล้วจึงตัดสินใจเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการตัดสินใจนั้น โดยการฝึกคิดแก้ปัญหาถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุดของการคิดทั้งหมด การคิดแก้ปัญหาเป็นสิ่งสำคัญต่อวิธีการดำเนินชีวิตในสังคมของมนุษย์ ซึ่งจะต้องใช้การคิดเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตลอดเวลา ทักษะการคิดแก้ปัญหาเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องและมีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตที่วุ่นวายสับสนได้เป็นอย่างดี ผู้ที่มีทักษะการคิดแก้ปัญหาจะสามารถเผชิญกับภาวะสังคมที่เคร่งเครียดได้อย่างเข้มแข็ง ทักษะการแก้ปัญหาจึงมิใช่เป็นเพียงการรู้จักคิดและรู้จักการใช้สมองหรือเป็นทักษะที่มุ่งพัฒนาสติปัญญาแต่เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาทัศนคติ วิธีคิด ค่านิยม ความรู้ ความเข้าใจในสภาพการณ์ของสังคมได้ดีอีกด้วย (สุวิทย์ มูลคำ 2547, น. 15)

จากรายงานผลการดำเนินงานฝ่ายบริหารวิชาการ โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล ปีการศึกษา 2564 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนในวิชาสังคมศึกษา สาระหน้าที่พลเมือง ผลิตผล ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ ได้ทำแบบสำรวจในการจัดการเรียนการสอนในวิชาสังคมศึกษาที่ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ โดยเฉพาะเรื่อง สังคมและวัฒนธรรมไทย พบว่าสาเหตุเนื่องมาจาก 1) นักเรียนขาดทักษะการคิดแก้ปัญหา การตัดสินใจในการเลือกคำตอบทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามความมุ่งหมาย ส่งผลทำให้ผล

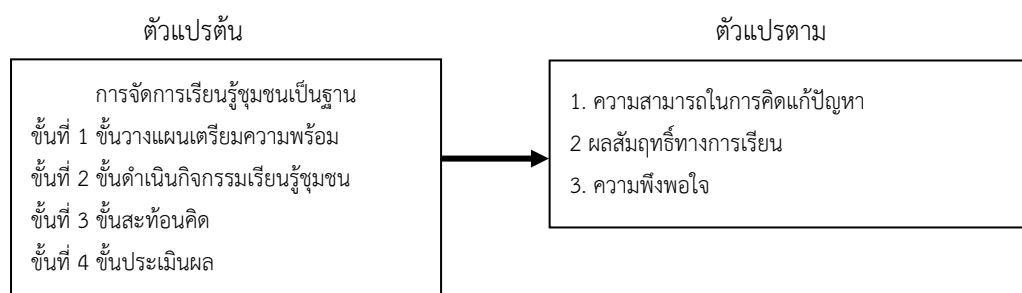
สัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 2) นักเรียนไม่สามารถวิเคราะห์ความสำคัญ สรุปองค์ความรู้ในเรื่องของวัฒนธรรมท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง และ 3) นักเรียนขาดการตระหนักและให้คุณค่ากับวัฒนธรรมท้องถิ่นของตนเอง การเรียนรู้บริบทชุมชนของตนเองที่อาจสูญสลายไปในอนาคต ซึ่งจากสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล ผู้วิจัยจึงหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จึงคิดหาวิธีการแก้ไขปัญหาโดยการศึกษา ค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับเทคนิคการสอน และการจัดทำสื่อ นวัตกรรม เพื่อนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (รายงานวิชาการโรงเรียนมัธยมตระการพืชผล 2564, น. 73)

จากสภาพดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อีกทั้งเพื่อเป็นแนวในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพ และพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา 3 ปี โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 14 ห้อง 560 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/13 โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 1 ห้องเรียน 35 คน ที่ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ดำเนินการดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมตระการพืชผล ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. กำหนดเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้

3. ศึกษาเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

4. การสร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 6 แผน

5. นำแผนการจัดการเรียนรู้ เรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐานเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนสังคมศึกษา จำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสม โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด (5) มาก (4) ปานกลาง (3) น้อย (2) และน้อยที่สุด (1) โดยผลการประเมิน 4 ด้านจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า ด้านเนื้อหาสาระเหมาะสม 4.57 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านแผนการจัดการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 4.45 อยู่ในระดับมาก ด้านสื่อการเรียนรู้มีคะแนนเฉลี่ย 4.20 อยู่ในระดับมาก และด้านการวัดและประเมินผลมีคะแนนเฉลี่ย 4.10 อยู่ในระดับมาก รวมทั้ง 4 ด้านมีคะแนนเฉลี่ย 4.29 อยู่ในระดับมาก

6. นำแผนการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาปรับปรุงแก้ไขตามที่ผู้เชี่ยวชาญแนะนำ จำนวน 6 แผน

7. นำแผนการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้กับตัวอย่าง

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่อง สังคมและวัฒนธรรมไทย วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งมีลำดับขั้นตอนในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมตระการพืชผล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้จากหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ การวัดและการประเมินค่าผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ เทคนิคการเขียนข้อสอบ และศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบอิงเกณฑ์

4. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย

5. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

6. สร้างแบบทดสอบให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ที่จะทดสอบ เรื่อง สังคมและวัฒนธรรมไทย โดยเป็นการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา วิชาสังคมศึกษา นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การระบุปัญหา 2) การนิยามปัญหา 3) การรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา 4) วิธีการแก้ปัญหา 5) การเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา 6) การวางแผนเพื่อปฏิบัติการแก้ปัญหา โดยใช้เครื่องมือในการวัดความสามารถ คือแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่เชื่อมโยงกับแผนการจัดการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐานใช้โจทย์สถานการณ์ที่อ้างอิงจากข้อมูลในชุมชนท้องถิ่นของอำเภอตระการพืชผล และจังหวัดอุบลราชธานี แบ่งเป็น 7 สถานการณ์ ๗ ละ 6 ข้อ รวม 42 ข้อ 42 คะแนน ระยะเวลาในการทดสอบ 50 นาที)

7. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาที่แก้ไขปรับปรุงมาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน (ชุดเดิม) เพื่อพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผลการประเมินพบว่า ค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง .80 - 1.00 ค่า IOC เฉลี่ยรวม .98 ถือว่าใช้ได้

8. นำแบบทดสอบทั้งหมดที่ผ่านเกณฑ์การพิจารณาว่าเหมาะสม มาพิมพ์เป็นแบบทดสอบฉบับทดลอง มีคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบทดสอบ วิธีตอบ จัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

9. นำแบบทดสอบ ไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 35 คน

10. วิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ หาความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง .20 - .80 ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ .64 ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .20 - 1.00 ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ .69

11. นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเดิมอีกครั้ง เพื่อคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้สูตร KR - 20 (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .86

12. นำแบบทดสอบเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยนพนธ์ตรวจสอบคุณภาพอีกครั้ง แล้วนำไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์นำไปใช้ทดลองจริงต่อไป

2.3 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมตระการพืชผล ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2. ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้จากหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบ การวัดและการประเมินค่าผลการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบ เทคนิคการเขียนข้อสอบ และศึกษาการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบอิงเกณฑ์

4. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เรื่อง สังคมและวัฒนธรรมไทย เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวนทั้งหมด 50 ข้อ (เกินกว่าที่ต้องการ 10 ข้อ) สำหรับใช้ทดสอบก่อนเรียนและทดสอบหลังเรียน เกณฑ์การให้คะแนน ถ้าตอบถูกให้ข้อละ 1 คะแนน ถ้าตอบผิด หรือไม่ตอบให้ 0 คะแนน

5. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และความสอดคล้องของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การหาคุณภาพข้อสอบ การหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้หลังจากสร้างข้อสอบแล้วได้นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยผลการประเมินพบค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง .80 - 1.00 ค่า IOC เฉลี่ยรวม .92 ถือว่าใช้ได้

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไปทดสอบกับนักเรียนที่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาแล้ว คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุบลราชธานี อำนาจเจริญ จำนวน 35 คน

7. วิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ หาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) ได้หาค่าความยากง่าย (P) อยู่ระหว่าง .20 – .80 ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ .72 ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง .20 – 1.00 ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ .69

8. นำแบบทดสอบไปทดสอบกับนักเรียนกลุ่มเดิมอีกครั้ง เพื่อคำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร KR – 20 (Kuder Richardson) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ .84

9. นำแบบทดสอบเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยาลัยนพนธ์ตรวจสอบคุณภาพอีกครั้ง แล้วนำไปจัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้ทดลองจริงต่อไป

2.4 แบบสอบถามความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยเกี่ยวกับแบบสอบถามความพึงพอใจ และวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ และกำหนดรูปแบบการเขียนข้อคำถามในแบบสอบถาม โดยใช้หัวข้อหลัก 3 ประเด็น คือ 1) ด้านเนื้อหา 2) ด้านผู้สอน 3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน 4) ด้านเครื่องมือวัดผล เป็นแนวทางแล้วนำมาแจกแจงรายละเอียดภายในหัวข้อหลักให้ครอบคลุมคำถามทั้งหมดที่ต้องการทราบจากผู้เรียน ได้ข้อคำถามสำหรับแบบสอบถามความพึงพอใจ จำนวน 4 ด้าน ๆ ละ 5 ข้อ รวม 20 ข้อ สร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

3. นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและขอข้อเสนอแนะ

4. นำแบบสอบถามความพึงพอใจมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญชุดเดิมตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงในสิ่งที่ต้องการวัด การใช้ภาษา และพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์

5. นำผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม มาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง ผลจากการวิเคราะห์ระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ โดยใช้สูตร IOC (Index of Item Objective Congruence) อยู่ในช่วงตั้งแต่ .60 ถึง 1.00 จึงเป็นแบบวัดที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา โดยผลการประเมินพบว่า ค่า IOC รายข้ออยู่ระหว่าง .80-1.00 ค่า IOC เฉลี่ยรวม .96 ถือว่าใช้ได้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นโดยใช้เวลา 3 สัปดาห์ รวม 12 ชั่วโมง ไม่รวมการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

3.1 ดำเนินการปฐมนิเทศกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

3.2 ดำเนินการทดสอบกลุ่มตัวอย่างก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย

3.3 ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน

3.4 ดำเนินการทดสอบกลุ่มตัวอย่างหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสังคมและวัฒนธรรม

3.5 ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทยก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S	t	p
ก่อนใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน	35	21.23	2.85	40.16	.000***
หลังใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนท้องถิ่นเป็นฐาน	35	37.40	1.65		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหา รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทยก่อนเรียนและหลังเรียน

การทดสอบ	N	$\bar{X}$	S	t	p
ก่อนใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน	35	9.37	1.54	19.92	.000***
หลังใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน	35	16.09	1.31		

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สังคมและวัฒนธรรมไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา เรื่อง สังคมและวัฒนธรรมไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่ามีความพึงพอใจในการเรียนรู้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17, S = .66$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจในด้านครูผู้สอน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34, S = .56$) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.19, S = .67$) ด้านเครื่องมือวัดผล ($\bar{X} = 4.12, S = .66$) และน้อยที่สุดคือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.02, S = .69$) ตามลำดับ ซึ่งทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านเนื้อหา	4.02	.69	มาก
2. ด้านครูผู้สอน	4.34	.56	มาก
3. ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	4.19	.67	มาก
4. ด้านวัดและประเมินผล	4.12	.66	มาก
รวมทั้งหมด	4.17	.66	มาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเป็นการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การระบุปัญหา 2) การนิยามปัญหา 3) การรวบรวมข้อมูลเพื่อแก้ปัญหา 4) วิธีการแก้ปัญหา 5) การเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา 6) การวางแผนเพื่อปฏิบัติการแก้ปัญหาสอดคล้องกับผลการวิจัยของวริฐญา เจียวัฒน์ (2563, น. 49) การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนตามแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนแบบ BIM มีความสามารถในการแก้ปัญหา สูงกว่าที่ได้รับการจัด

การเรียนการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฝนพรหม พุทธินา (2562, น. 164) การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียน พบว่า หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning นักเรียนมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาในภาพรวมอยู่ใน ระดับดี ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 คือความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning อยู่ในระดับดี

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชน เป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ว่ามี 4 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผนเตรียมความพร้อม เป็นขั้นที่ผู้สอนให้ความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานของชุมชนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องสภาพภูมิศาสตร์ ประวัติ ความเป็นมา วิถีชีวิต วัฒนธรรมประเพณี ซึ่งระหว่างการจัดกิจกรรมผู้เรียนได้สืบค้นข้อมูลจากสื่อการเรียนรู้ต่าง ๆ ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินกิจกรรมเรียนรู้ชุมชน ผู้เรียนได้สำรวจพื้นที่ชุมชนตามที่กลุ่มของตนเองได้วางแผนไว้ โดยการสำรวจ ชุมชนนี้ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนทุกคนร่วมเป็นหมู่คณะเพื่อให้ร่วมกันศึกษาและเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำกิจกรรม การเรียนรู้ทั้งในรูปแบบบอร์ดนำเสนอ แผ่นพับบุคคลต้นแบบในชุมชน ขั้นที่ 3 ขั้นสะท้อนคิด เป็นการนำข้อมูลที่ได้ จากการสำรวจชุมชนในแต่ละประเด็นมาอภิปรายสรุปผล โดยมีการนำเสนอหาที่ได้จากการสำรวจชุมชนมาร่วมกัน เพื่อหาข้อสรุป ร่วมกันจัดทำบอร์ดนำเสนอของดีในชุมชน แผ่นพับบุคคลต้นแบบในชุมชน ผังโมทัศน์การแก้ปัญหา สังคมในชุมชน ผ่านการนำเสนอผลงานกลุ่มหน้าชั้นเรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความคิดเห็นทั้งจากเพื่อน ๆ กลุ่มอื่น ๆ และครูผู้สอน มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างสร้างสรรค์ ขั้นที่ 4 ขั้นประเมินผลผู้เรียน เป็นการประเมินผลจากการนำเสนอ ผลงานที่เกิดจากการสำรวจพื้นที่ชุมชน ศึกษาข้อมูลโดยใช้ชุมชนและท้องถิ่นของตนเองเป็นฐาน โดยให้มีการสรุปความรู้ ความเข้าใจ และประเมินความสามารถในการคิดแก้ปัญหา ผู้เรียนมีการปฏิบัติตนตามคุณลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบ ของทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัทมา นันติลัก (2564, น. 60) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตพอเพียงหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของจุฬิชัย เทียมยศ (2563, น. 130) พบว่า ผลการเรียนรู้เรื่อง หนองจอกบางกอกสุตบุรพา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้ ชุมชนเป็นฐานร่วมกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ หลังเรียน ($M = 15.20$, $S = 1.71$) สูงกว่าก่อนเรียน ($M = 7.57$, $S = 1.74$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ระดับความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อ การเรียนสังคมศึกษา อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.17$, $S = .66$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจ ในด้านครูผู้สอน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$, $S = .56$) รองลงมาคือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.19$, $S = .67$) ด้านเครื่องมือวัดผล ($\bar{X} = 4.12$, $S = .66$) และน้อยที่สุดคือ ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.02$, $S = .69$) ตามลำดับ ซึ่งทุกข้อ อยู่ในระดับมาก แสดงว่าโดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น เป็นกิจกรรมที่เอื้อให้นักเรียนได้เรียนรู้และค้นพบความรู้จากการฝึกปฏิบัติ ตามสถานการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนรู้นักเรียนสามารถแสวงความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ อีกทั้งยังมีการปฏิบัติเป็นทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ นอกจากนี้นักเรียนยังได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลายสถานการณ์ ครอบคลุมกับเนื้อหา และเป็นสถานการณ์ที่เคยเกิดขึ้น เกี่ยวข้องเชื่อมโยงต่อเนื่องกันอย่างเป็นขั้นตอน สอดคล้อง

กับผลวิจัยของปัทมา นันดิลก (2564, น. 60) การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแก้ปัญหาเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เป็นเพราะครูผู้สอนเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีการนำขั้นตอนของการวัดความสามารถในการคิดแก้ปัญหาทั้ง 6 ขั้นตอนมาใช้ประกอบในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถในการคิดที่สำคัญในการเรียนรู้ยุคศตวรรษที่ 21 ดังนั้นครูผู้สอนจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกครบทั้ง 6 ขั้นตอน

2. จากผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทยที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน รายวิชาสังคมศึกษา พบว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เป็นเพราะกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนต้องเน้น 4 ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานที่มีการทำงานร่วมกันระหว่างครู นักเรียน และชุมชน เน้นกระบวนการทำงานเป็นทีมและลงพื้นที่เพื่อศึกษาชุมชนโดยใช้สถานการณ์จริงทำให้ผู้เรียนได้สัมผัสประสบการณ์การเรียนรู้ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น จะช่วยส่งเสริมให้กระบวนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ระดับความพึงพอใจในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องสังคมและวัฒนธรรมไทย รายวิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในระดับ มาก เป็นเพราะครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนรู้โดยอ้างอิงมาจากบริบทจริงของชุมชน ครูผู้สอนใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและแนะนำแนวทางในการค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อให้ผู้เรียนง่ายต่อการปฏิบัติภาระงาน จัดกระบวนการเรียนรู้เป็นขั้นตอน ใช้เวลาในการทำกิจกรรมที่เหมาะสมและจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสนใจมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับการจัดการเรียนรู้วิธีอื่น ๆ เช่น การบูรณาการร่วมกับการใช้โครงงานเป็นฐาน การใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเป็นการบูรณาการการเรียนรู้ที่ฝึกความสามารถในการแก้ปัญหามากยิ่งขึ้น

2. ควรทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เช่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ เป็นต้น หรือในระดับชั้นอื่น ๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีความเข้าใจ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของสถานศึกษา ครู ผู้เรียน และคนในชุมชนในลักษณะการเป็นหุ้นส่วนการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวตาภรณ์ ตั้งวันเจริญ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก อาจารย์ ดร.สาวิตรี เถาว์โท อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาพัชญ์ นิธิศอัครานนท์ รองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิพงศ์ จอมหงส์พิพัฒน์ รองศาสตราจารย์ ดร. รัตน์ะ ปัญญาภา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุนทร ชัยปายาง รองศาสตราจารย์ ดร.จำลอง วงษ์ประเสริฐ ที่กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ให้มีคุณภาพ ได้งานวิจัยที่ถูกต้อง สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กล้า ทองขาว. (2561). *การจัดการศึกษาฐานชุมชน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชนาธิป พรกุล. (2554). *การสอนกระบวนการคิด : ทฤษฎีและการนำไปใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปัทมา นันดิลก. (2564). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตพอเพียงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, มหาสารคาม.
- ฝนพรหม พุทธนา. (2562). *การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาโดยการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิด Active Learning ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการนิเทศ) มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- โรงเรียนมัธยมตระการพืชผล. (2564). *รายงานวิชาการปีการศึกษา 2564*. อุบลราชธานี : กลุ่มบริหารงานวิชาการ.
- วริฏฐา เจียวิริยะ. (2563). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (สาระพระพุทธศาสนา) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนการสอนแบบ BIM กับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ*. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วุฒิชัย เทียมยศ. (2563). *การจัดการเรียนรู้ท้องถิ่นศึกษาโดยใช้ชุมชนเป็นฐานร่วมกับสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาสังคมศึกษา) มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564*. กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2559). *คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2547). *กลยุทธ์การสอนคิดวิเคราะห์*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์

การพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด
โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

The Development of Reading Ability Words by using Game-based
learning for Prathomsuksa 3 students

พัชรียา เชื้อบัณฑิต,¹ สรียกานต์ ยี่แก้งเอี่ยม² และปิยาภรณ์ พิชญาภิรัตน์³

Patchariya Chueabandit,¹ Sariyakan Yikengiam² and Piyaporn Pitchayapirat³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตรา แม่ กด ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราโดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาดีตอนจาน จังหวัดยโสธร จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ กิจกรรมการอ่านสะกดคำ จำนวน 7 แผน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราแม่ กด เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วย แผนการสอนการอ่านสะกดคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด จำนวน 10 ข้อ เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าทดสอบลำดับ พิสัยวิลคอกซอล

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด โดยใช้เกมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 13.64 คะแนน และ 24.43 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียนการจัดการเรียนรู้ พบว่า สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้
2. ผลประเมินระดับความพึงพอใจในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด โดยใช้เกมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.87 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .29 พบว่ามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมาก

คำสำคัญ: การอ่านสะกดคำ แบบวัดผลสัมฤทธิ์การอ่านสะกดคำ การใช้เกมเป็นฐาน

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² รองศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ติดต่อ พัชรียา เชื้อบัณฑิต อีเมล: patchariya.cg64@uobru.ac.th

รับเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2566 แก้ไข 19 พฤศจิกายน 2566 ตอบรับเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2566

Abstract

The purpose of this research was to compare the development of reading Ability words before and after learning by using game-based learning for prathomsuksa 3 students and to study the satisfaction of prathomsuksa 3 students with development for reading Ability words by using game-based learning for Prathomsuksa 3 students The research samples were 14 students in Grade 3 students from Nadeedonjan School in Yasothon Province. The selection of the sample was Cluster sampling the research instruments consisted of seven learning management plans, a test to measure reading Ability words, a test to measure reading Ability words, 4 options, 30 items; and a three-rating scale questionnaire used to evaluate the satisfaction of the students towards learning by using the reading activity packages for reading ability words with the statistics used to analyze data were mean, 10 items; standard deviation, and a Wilcoxon signed rank test.

The research findings were as follows:

1. The results of comparing the reading ability words of grade 3 students using game-based learning for prathomsuksa 3 students showed the that that the mean score before the intervention was 13.64 points, while after the intervention, the mean score was 24.43 points. The results also indicated that the mean score after the intervention was statistically higher than the mean score before the intervention at the .05 level of significance which met the hypothesis regulated.
2. The results of satisfied level reading ability words by using game-based learning for Prathomsuksa 3 students with the average score of 2.84 and with the standard deviation score of 0.31 in the overall at a high level.

Keywords: Reading Spelling Words, Spelling Reading Achievement Test, Game-Based Learning

บทนำ

ภาษาไทยเป็นภาษาที่คนไทยใช้ในการติดต่อสื่อสารกัน จัดได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญสำหรับการศึกษาค้นคว้าความรู้ การแสดงความคิด ประสบการณ์ และวัฒนธรรมของภาษา นับได้ว่าเป็นทักษะพื้นฐานที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในการใช้ชีวิตประจำวันของมนุษย์นั่นก็คือ ทักษะในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มนุษย์จึงต้องฝึกฝนทักษะทางภาษาเหล่านี้ให้เกิดความชำนาญ (สถาบันภาษาไทย 2559, น. 1)

ทักษะการใช้ภาษาไทยเป็นทักษะที่ต้องฝึกฝนจนเกิดความชำนาญในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น. 37) ซึ่งทักษะที่จำเป็นต่อสังคมในปัจจุบัน คือ ทักษะการอ่าน เนื่องจากการอ่านมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกคนต้องแสวงหาความรู้ และติดตามข่าวสารที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ การอ่านช่วยให้สามารถรับรู้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้มาก การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้โดยเฉพาะนักเรียน การส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในการอ่านจะต้องมีการปลูกฝังตั้งแต่ระดับประถมศึกษา (บรรจง พลไชย 2556, น. 46) โดยพื้นฐานการอ่านในระดับชั้นประถมศึกษา

นักเรียนจะต้องเริ่มจากการอ่านสะกดคำ และการสะกดคำเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ นักเรียนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการอ่าน และการสะกดคำให้ถูกต้อง เพื่อให้นักเรียนจะได้นำไปใช้ในการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ และสามารถหาความรู้เพิ่มเติมจากหนังสือ หรือสื่อออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพจึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาในทักษะการอ่าน และการสะกดคำให้กับนักเรียนอย่างถูกต้อง

การอ่านสะกดคำเป็นการสอนอ่านที่เน้นการฟังเสียง ของพยัญชนะต้น สระ ตัวสะกด และวรรณยุกต์ที่นำมาประสมกันเป็นคำ เมื่อฝึกฝนบ่อย ๆ จนชินหูก็จะอ่านได้ถูกต้องแม่นยำ ซึ่งต้องให้นักเรียนสังเกตรูปคำพร้อมกับการอ่าน การเขียน เมื่อสะกดคำจนจำคำอ่านได้แล้ว ต่อไปก็ต้องใช้วิธีการสะกดคำนั้น ให้อ่านเป็นคำได้เลยการสะกดคำเป็นพื้นฐานในการศึกษาหาความรู้ ซึ่งนักเรียนในระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะการอ่าน และการอ่านสะกดคำให้ถูกต้อง เพื่อที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในรายวิชาต่าง ๆ ด้วย ซึ่งจากสถิติผลการประเมินคุณภาพความสามารถด้านภาษาไทยของผู้เรียน (National Test: NT) ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ปีการศึกษา 2564 ค่าสถิติแยกตามมาตรฐานการเรียนรู้ในระดับประเทศ พบว่า คะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 56.14 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ 20.17 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2564, น. 1) จะเห็นได้ว่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถด้านภาษาไทยอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ซึ่งทักษะที่สำคัญทางด้านวิชาภาษาไทยของผู้เรียนประกอบด้วย 4 ทักษะ คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ทักษะที่เป็นพื้นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 คือ ทักษะการอ่าน จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนในรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเครือข่ายเจ้าเสด็จ จำนวน 12 โรงเรียนให้ความคิดเห็นว่าคะแนนด้านการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราแม่ กด ของนักเรียนค่อนข้างต่ำ เพราะนักเรียนไม่สามารถจำแนกตัวสะกดได้ จึงส่งผลให้นักเรียนอ่านคำได้ไม่ถูกต้อง ทำให้ความหมายผิด ซึ่งที่พบมากที่สุดคือปัญหาการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด และมาตราตัวสะกดที่มีปัญหามากที่สุดคือ มาตราแม่ กด ที่สะกดด้วยตัวอักษร จ ช ต ท ศ และ ษ จากการสอนและทดสอบนักเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 และพบว่า นักเรียนมีปัญหาการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่ กด คำที่สะกดด้วยพยัญชนะ จ ช ต ท ศ และ ษ สะท้อนให้เห็นว่านักเรียนมีปัญหาทางการอ่านวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นจุดอ่อนและควรพัฒนาการอ่านของนักเรียนเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไขอย่างเร่งด่วน

ผู้วิจัยได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานเพื่อส่งเสริมความสามารถในการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นเทคนิคการสอนที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนรู้ และสอดคล้องกับบริบทของนักเรียน ซึ่งเกมเป็นกิจกรรมที่ช่วยฝึกทักษะ การสอนด้วยเกมผู้สอนสามารถเป็นผู้สร้างเกมขึ้นมา เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ เกมที่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น เกมในรูปแบบกระดาน (บัตรคำ) เกมภูมิปัญญาของท้องถิ่น โดยให้ผู้เรียนเล่นตามกติกาและนำเนื้อหา ข้อมูลของเกม วิธีการเล่น และผลการเล่นเกมของผู้เรียนมาใช้ในการสรุปการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์โดยใช้เกมเป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมกระบวนการเล่น ฝึกการสังเกต มีความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่เรียน สรุปความรู้ที่ได้รับอย่างสนุกสนาน (กฤดาภรณ์ สีหารี และภวิกา เลาทไพฑูรย์ 2561, น. 1) นอกจากนี้การจัดการเรียนการสอนโดยใช้เกมเป็นฐานยังสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับนักเรียนได้เป็นอย่างดี ให้ความรู้สึกล

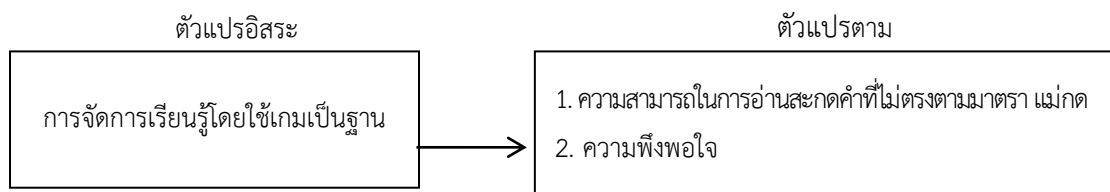
ทางบวกมากกว่าทางลบ สามารถช่วยลดความเครียดขณะเรียนสูงกว่าก่อนเรียนและนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการเรียนในระดับมากที่สุด

จากความสำเร็จและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยสนใจที่จะแก้ไขปัญหาในเรื่องการอ่านสะกดคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากทักษะการอ่านเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญของการเรียนรู้ในรายวิชาอื่น ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โดยเฉพาะการอ่านสะกดคำที่ไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด คำที่สะกดด้วยพยัญชนะ จ ช ต ท ศ และ ข เพื่อแก้ไขปัญหาในการอ่านของผู้เรียน ผู้วิจัยจึงได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านสะกดคำแม่ กด กลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อเป็นการฝึกทักษะในการอ่านสะกดคำและนักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินกับการเรียนรู้ และส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์ต่อนักเรียนในระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตรา แม่ กด ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เกมเป็นฐาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราโดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนที่ได้เรียนเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด โดยใช้เกมเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จะมีผลการเรียนรู้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนในเครือข่ายเจ้าเสด็จ อำเภอมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 12 โรงเรียน คือ 1) โรงเรียนบ้านนาสินโนโนนสะอาด จำนวน 7 คน 2) โรงเรียนบ้านกุดตระหวี่จำนวน 5 คน 3) โรงเรียนบ้านหนองแสงจำนวน 4 คน 4) โรงเรียนบ้านหนองเรือ จำนวน 10 คน 5) โรงเรียนบ้านนาสะเมย์จำนวน 14 คน 6) โรงเรียนบ้านสิงห์จำนวน 11 คน 7) โรงเรียนบ้านดอน

กลองหนองไฮจำนวน 6 คน 8) โรงเรียนบ้านชาดศาลาจำนวน 5 คน 9) โรงเรียนบ้านผือฮินาลานาจำนวน 5 คน 10) โรงเรียนบ้านนาดีตอนจวนจำนวน 14 คน 11) โรงเรียนบ้านหนองไร่จันทร์เกษมจำนวน 4 คน และ 12) โรงเรียนบ้านหนองขอนโพนสีจำนวน 5 คน ห้องเรียนจำนวน 12 ห้อง รวมทั้งหมด 90 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านนาดีตอนจวน อำเภอเมืองยโสธร จังหวัดยโสธร ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 14 คน โดยใช้การเลือกสุ่มแบบกลุ่ม ด้วยวิธีการจับสลาก โดยใช้โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้กิจกรรมการอ่านสะกดคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่ กด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน จำนวน 7 แผน ใช้เวลาสอนแผนละ 2 ชั่วโมง เป็นจำนวน 14 ชั่วโมง

2.2 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนในการอ่านสะกดคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน จำนวน 30 ข้อ แบบปรนัย 4 ตัวเลือก

2.3 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านสะกดคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ซึ่งเป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 3 ระดับ (อุเทน ปัญญา 2553, น. 17) ดังนี้

- 1 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจน้อย
- 2 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจปานกลาง
- 3 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจมาก

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยใช้เกณฑ์การแปลความหมายแบ่งออกเป็น 3 ระดับดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.00 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจมาก

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.68 – 2.33 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.67 หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจน้อย

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดทำความเข้าใจกับกลุ่มตัวอย่างถึงรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ และจุดประสงค์ของการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างปฏิบัติตัวในการเก็บข้อมูลได้ถูกต้อง

3.2 ทดสอบก่อนเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวัดทักษะการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่ กด ก่อนเรียนแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

3.3 ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้แผนการจัดการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ การอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่ กด จากชุดที่ 1 - 14 จำนวน 14 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง

3.4 ทดสอบหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยวัดทักษะการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่ กด ก่อนเรียนและหลังเรียนแบบปรนัย จำนวน 30 ข้อ

3.5 นำผลการทดสอบไปวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนในการเรียนรู้แบบใช้เกมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากค่าการทดสอบลำดับพหุสัโดยใช้สถิติ Wilcoxon Signed Rank Test

4.2 วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการพัฒนาทักษะในการอ่านสะกดคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่ กด โดยใช้เกมเป็นฐาน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนในการเรียนรู้แบบใช้เกมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากค่าการทดสอบลำดับพหุสัโดยใช้สถิติ Wilcoxon Signed Rank Test

ตารางที่ 1 ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียน ในการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากค่าการทดสอบลำดับพหุสั โดยใช้สถิติ Wilcoxon Signed Rank Test

การทดสอบ	จำนวนนักเรียน (คน)	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	t	Sig.
ก่อนเรียน	14	30	13.64	1.50	20.92	.000**
หลังเรียน	14	30	24.43	2.82		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผลเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียนในการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ก่อนเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 13.64 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.50 และ หลังเรียนมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 24.43 คะแนน และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.82 ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนกับหลังเรียนการจัดการเรียนรู้ พบว่า สูงกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

2. วิเคราะห์หาระดับความพึงพอใจของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ต่อการพัฒนาทักษะในการอ่านสะกดคำที่สะกดไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่ กด โดยใช้เกมเป็นฐาน โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ โดยใช้เกมเป็นฐาน

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{X}$	S	แปลผล
1. ด้านกิจกรรม	2.89	.24	มาก
2 ด้านเนื้อหา	2.86	.32	มาก
3. ด้านการประเมินผล	2.83	.35	มาก
รวมเฉลี่ย	2.87	.29	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่านักเรียนมีระดับความพึงพอใจในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด โดยใช้เกมเป็นฐาน ในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 2.87 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .29 ซึ่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความพึงพอใจมากที่สุด 3 ด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ 1) ด้าน

ที่ 1 ด้านกิจกรรม ($\bar{X}=2.89$, $S=.24$) มีระดับความพึงพอใจมาก 2) ด้านที่ 2 ด้านเนื้อหา ($\bar{X}=2.86$, $S=.32$) มีระดับความพึงพอใจมาก และ 3) ด้านที่ 3 ด้านการประเมินผล ($\bar{X}=2.83$, $S=.35$) มีระดับความพึงพอใจมาก ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนกับหลังเรียนวิชาภาษาไทยในการพัฒนาทักษะในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลสรุปมีค่าเฉลี่ย ก่อนเรียนเท่ากับ 13.64 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.50 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 24.43 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.82 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน พบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งยอมรับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างแผนการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน มีขั้นตอนที่ชัดเจนให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ 1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นตอนการเตรียมตัวนักเรียนก่อนที่จะเริ่มทำการเรียนการสอน โดยมีกิจกรรมนำเข้าสู่บทเรียน ได้แก่ ร้องเพลง อ่านบทร้อยกรอง และอ่านนิทาน เพื่อกระตุ้นความสนใจแล้วเชื่อมโยงไปสู่บทเรียน 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นขั้นตอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ผู้สอนเป็นผู้จัดกลุ่มนักเรียนโดยความสามารถ เก่ง ปานกลาง อ่อน ซึ่งในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้จะมีการคละสมากภายในกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมโดยใช้รูปแบบเกมเป็นฐานร่วมกัน จากนั้นนักเรียนสรุปความรู้ที่ได้จากกิจกรรมโดยใช้รูปแบบเกมเป็นฐานและฝึกอ่านคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด และ 3) ขั้นประเมินผล นักเรียนทดสอบความรู้โดยทำใบกิจกรรมเป็นคู่ และเป็นกลุ่ม ครูเป็นผู้ประเมินคะแนนในการทำใบกิจกรรมร้อยละ 70 ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน ซึ่งปัจจัยที่ทำให้การจัดการเรียนรู้ เรื่อง การอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกด แม่ กด มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องมาจากการใช้กิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยดีขึ้น อีกทั้งนักเรียนยังเกิดความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน เพราะเป็นเทคนิคที่กระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน โดยเกมจะช่วยเพิ่มทักษะในด้านต่าง ๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ลงมือเล่นและฝึกปฏิบัติในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการทำงานเป็นคู่ และการทำงานเป็นกลุ่ม ให้ผู้เรียนได้เล่นเกมแข่งขันร้องเพลงควบคู่ไปกับการเรียน อีกทั้งยังเป็นสื่อที่น่าสนใจที่สามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ สร้างความรู้สึกสนุกสนานเพลิดเพลินไม่น่าเบื่อ และมีความสุขกับการเรียน ก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยไม่รู้ตัว ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาความสามารถในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด โดยใช้เกมเป็นฐาน มีเทคนิคและขั้นตอนให้นักเรียนเรียนรู้ลงมือเล่นและฝึกปฏิบัติในการเรียนรู้กิจกรรมการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด โดยมีครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ และสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ และจากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับผลการวิจัยว่า ความสามารถในการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องมาจากคำที่นำมาใช้เป็นคำที่ใกล้ตัว และนักเรียนในช่วงระดับประถมศึกษาชื่นชอบการเล่น และความสนุกสนาน ไม่เครียด อีกทั้งนักเรียนยังได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทำให้นักเรียนสนใจที่จะเรียนรู้ จึงช่วยให้นักเรียนจดจำบทเรียนได้ง่าย นักเรียนที่เรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐาน จึงมีพัฒนาผลการเรียนรู้และความสามารถในการอ่านสะกดคำได้ดีกว่านักเรียนที่เรียนแบบปกติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาบิเดฮ์ คสลิหะเร (2562, น.183) ได้ศึกษาเรื่องผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับเกมที่มีต่อความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการอ่านสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับเกมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความสามารถในการเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับเกมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 และ 3) เจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 หลังเรียนโดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับ เกมสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประณัฐ มุเนาวะเร (2565, น.31) ได้ทำศึกษาเรื่องการพัฒนาความสามารถในการอ่านโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเกมเป็นฐานด้วย เกมกระดาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีการจัดการเรียนรู้ แบบเกมเป็นฐานด้วย เกมกระดานมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$, $S = .15$) 2) การจัดการเรียนรู้โดยวิธีการ จัดการเรียนรู้แบบเกมเป็นฐาน ด้วยเกมกระดาน มีค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2 เท่ากับ $89.17/88.83$ ซึ่งมีประสิทธิภาพเป็นไปตาม เกณฑ์ 80/80 ที่ได้กำหนดไว้ และ 3) ความสามารถในการอ่านของกลุ่มนักเรียน ที่ได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วิธีการจัดการเรียนรู้แบบเกมเป็นฐาน ด้วยเกมกระดาน สูงกว่ากลุ่ม นักเรียนที่ได้รับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ทักษะในการนำการอ่านสะกดคำไม่ตรงตามมาตราตัวสะกดแม่ กด โดยใช้เกมเป็นฐานสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ดังนั้นครูภาษาไทยสามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้เกม เป็นฐาน โดยใช้กิจกรรมไปเป็นแนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพให้มีประสิทธิภาพ ให้สูงขึ้น
2. ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เกมเป็นฐานในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สามารถพัฒนาทักษะในการเรียนให้สูงขึ้น ดังนั้น สถานศึกษาควรสนับสนุนให้มีการนำกิจกรรม ไปบูรณาการใช้ในกลุ่มสาระอื่น ๆ
3. ผู้สอนควรศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนนำไปใช้จริง เพื่อให้เหมาะสมกับวัย กิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอน ที่กำหนด และควรมีการจัดเตรียมอุปกรณ์ให้พร้อมก่อนทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะทางการเรียนรู้ โดยใช้เกมเป็นฐานกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระ และในระดับชั้นอื่น ๆ
2. ควรมีการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบทักษะทางการเรียนรู้การอ่านและการเขียน ที่เรียนโดยใช้เกมเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านและการเขียนภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับวิธีการสอนแบบอื่นในกลุ่ม สาระการเรียนรู้เดียวกัน

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สรียกานต์ ยี่เก็งเอี่ยม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิยาภรณ์ พิษณุภรณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้ความกรุณาคำแนะนำ ข้อเสนอแนะ ตรวจสอบ ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิศานาญ โสภภาพ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.พิสิทธิ์ กอบบุญ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ในการปรับปรุง แก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- บรรจง พลไชย. (2556). หลักการใช้ภาษาไทย. *วารสารห้องสมุด*. 57(1), 35-46.
- ปริญญ์ มูเนาวาเราะห์. (2565). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านโดยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบเกมเป็นฐานด้วยเกมกระดาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน). สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.
- สถาบันการสอนภาษาไทย. (2559). *คู่มือการสอนอ่านเขียนโดยการแจกลูกสะกดคำ*. กรุงเทพฯ: สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *รายงานผลการทดสอบความสามารถพื้นฐานของผู้เรียนระดับชาติ (NT) ปีการศึกษา 2564*. สืบค้น 25 กรกฎาคม 2565, จาก [http://180.180.244.48/NT/ExamWeb/FrLogin.aspx? ReturnUrl=%2fNT%2fExamWeb](http://180.180.244.48/NT/ExamWeb/FrLogin.aspx?ReturnUrl=%2fNT%2fExamWeb)
- อาปีตะห์ คงสีห์. (2562). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปาร่วมกับเกมที่มีต่อความสามารถในการอ่านและเขียนสะกดคำภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา, สงขลา.
- อุเทน ปัญญา. (2553). *ระเบียบวิธีวิจัย*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่.
- Ellen Howell. (2022). *USING GAMIFICATION AND GAME-BASED LEARNING TO INCREASE STUDENT ENGAGEMENT*. (Master's Thesis Department of Arts in Education). California State University.
- Jacob Miceli. (2022). *COMPARING GAME-BASED ASSESSMENT TO TRADITIONAL ASSESSMENT ON READING COMPREHENSION*. (Master's Thesis Department of Science Psychology). California State University.

การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

อุบลราชธานี เขต 3

The Developing Mathematical Problem-Solving Skills Using Experiential Learning Management for Students in Grade 5, Ubon Ratchathani Primary Educational Service Area Office 3

ชยานี เชื้อแก้ว,¹ ขจิตา สมเนตร² และณรงศ์ฤทธิ์ อินทนาม³

Chayaneer Chuakaew,¹ Kajita Somnate² and Narongrith Intanam³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ 2) เปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 ได้มาจากการวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 29 คน รูปแบบการวิจัยใช้เทคนิคการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Lewin เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ 2) แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ Wilcoxon Sign Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ผลการปฏิบัติการพบว่า จากการนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีลักษณะบันไดเวียนกระทำซ้ำ 3 วงจรปฏิบัติการ นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เฉลี่ยร้อยละ 83.20 นักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และนักเรียนจำนวน 29 คน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังปฏิบัติการโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ สูงกว่าก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, $S = .50$)

คำสำคัญ: ทักษะการแก้ปัญหา การเรียนรู้เชิงประสบการณ์ วิจัยเชิงปฏิบัติการ

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ อาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ติดต่อ ชยานี เชื้อแก้ว อีเมล: bunny_1711@hotmail.com

รับเมื่อ 14 มิถุนายน 2566 แก้ไข 26 มิถุนายน 2566 ตอบรับเมื่อ 27 มิถุนายน 2566

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the development of mathematical problem solving skills using experiential learning management, 2) to compare mathematical problem solving skills before and after experiential learning management, and 3) to study the satisfaction of students towards experiential learning management. Target group used in the research were 29 students in grade 5/2, bananghin(pianpittayakan) school Ubon Ratchathani primary educational service area office 3, semester 2, academic year 2019. They were derived by purposive sampling method. The research model was operational research techniques based on Lewin's concept. The research instruments were 1) learning management plan using experiential learning management, 2) mathematical problem-solving skills test. and 3) The satisfaction form to ward experiential learning management. The statistics used in analysis were frequency, percentage, mean and standard deviation. The research hypothesis was tested by using Wilcoxon sign ranks test.

The research findings were as follows:

1. Improving mathematical problem-solving skills using experiential learning management The results showed that the operational research process was used to develop mathematics problem solving skills by using experiential learning management with a repetitive spiral staircase in 3 operational cycles. Students have an average of 83.20 of mathematics problem-solving skill. The results of the development revealed that all students passed the criteria 70 percent and 29 students passed the criteria 100% according to the specified criteria.

2. The students had mathematical problem-solving skills after the experiential learning management was higher than before the statistical significance at the .05 level.

3. The overall students had most Satisfaction with experiential learning management. ($\bar{X} = 4.57$, $S = .50$)

Keywords: Problem-Solving Skills Experiential Learning Action Research

บทนำ

คณิตศาสตร์ถือว่าเป็นวิชาหนึ่งที่สำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้และการพัฒนากระบวนการคิดของมนุษย์ และช่วยมนุษย์แก้ปัญหาที่เผชิญในชีวิตประจำวัน เนื่องจากคณิตศาสตร์ส่งเสริมให้มนุษย์มีความคิดสร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ ระเบียบมีแบบแผนสามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถี่ถ้วนรอบคอบ ทำให้สามารถคาดการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหาได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้คณิตศาสตร์ยังเป็นเครื่องมือในการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและศาสตร์อื่นๆ คณิตศาสตร์จึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ 2552, น. 56) ทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เป็นความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ กระบวนการทางคณิตศาสตร์ หรือประสบการณ์ที่มีไปใช้ในการค้นหาคำตอบของปัญหา โดยการทำความเข้าใจปัญหา การเลือกยุทธวิธีการแก้ปัญหา การใช้ยุทธวิธีการแก้ปัญหา และสรุปคำตอบ ซึ่งปัญหาคณิตศาสตร์มักเป็นปัญหาที่ผู้เรียนไม่คุ้นเคยมาก่อน และต้องใช้การคิดที่หลากหลาย เช่น คิดวิเคราะห์

คิดเชื่อมโยง คิดเชิงตรรกะ เพื่อหาแนวทางหรือวิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2555, น. 77)

จากรายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผลคะแนนเฉลี่ยกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ในระดับประเทศ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2559-2565 มีคะแนนเฉลี่ย 37.50, 34.63, 29.99, 29.44, 30.86, 31.02, 29.23 คะแนนตามลำดับ ซึ่งมีค่าต่ำกว่าร้อยละ 50 และยิ่งไปกว่านั้นค่าคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) มีคะแนนเฉลี่ย 33.18, 32.90, 28.92, 27.85, 28.04, 28.97, 28.59 คะแนนตามลำดับ จะเห็นได้ว่าผลคะแนนเฉลี่ยของโรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) มีค่าต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยระดับประเทศทั้ง 5 ปีการศึกษา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2561) และจากข้อมูลการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ปีการศึกษา 2561 พบว่าผลการประเมินสมรรถนะ 5 ด้าน คือ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี ซึ่งมีจำนวนนักเรียนทั้งหมด 410 คน มีร้อยละของจำนวนนักเรียนที่ผ่านการประเมินในแต่ละด้านดังนี้ 98.50, 93.76, 91.37, 97.01 และ 98.50 ตามลำดับ (รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา 2561, น. 23) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสมรรถนะทั้ง 5 ด้านของนักเรียนโรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) ถือว่าผ่านเกณฑ์อยู่ในระดับมาก แต่ในด้านความสามารถในการแก้ปัญหา มีจำนวนนักเรียนผ่านการประเมินน้อยที่สุด แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีพื้นฐานความรู้และทักษะการแก้ปัญหาที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ สะท้อนให้เห็นการจัดการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับปรุง เพื่อพัฒนาศักยภาพ ทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนเพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาได้อย่างมีความสุขและสามารถนำทักษะการแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ นอกจากนี้ยังพบว่าจากการทดสอบหลังเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) ซึ่งข้อสอบที่ใช้ทดสอบเป็นข้อสอบแบบแสดงวิธีทำที่ให้นักเรียนได้ระบุสิ่งที่โจทย์ปัญหาต้องการทราบและสิ่งที่โจทย์ปัญหากำหนดให้ พร้อมทั้งมีการเขียนแสดงวิธีการหาคำตอบที่เป็นขั้นตอนและมีการสรุปผล จากผลการทดสอบพบว่านักเรียนมีคะแนนเฉลี่ย 12.55 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 41.83 ซึ่งพบว่าคะแนนที่นักเรียนทำได้มีค่าเฉลี่ยของคะแนนที่มีความแตกต่างค่อนข้างมากกับคะแนนที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดอยู่ในระดับดี คือร้อยละ 70 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น.22) และพบว่านักเรียนไม่สามารถเขียนแสดงวิธีการหาคำตอบได้อย่างชัดเจน การดำเนินการแก้ปัญหาไม่มีความเป็นระบบ และยังขาดการสรุปคำตอบให้สอดคล้องกับสิ่งที่โจทย์ปัญหาต้องการทราบ จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่านักเรียนยังขาดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์

การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ นับว่าเป็นกระบวนการการจัดกิจกรรมกระบวนการหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะต่าง ๆ อีกทั้งยังสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยการลงมือปฏิบัติอย่างมีขั้นตอน และมีการไตร่ตรองประสบการณ์ที่ได้รับ เพื่อนำไปสู่การสรุปเป็นองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีทั้งหมด 5 ขั้นตอน (Kolb, 1984 cited in Kolb, Rubin and Osland 1991; Honey and Mumford, 1992; พรประภัสสร บริญชาญกุล, 2546; สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2550) ได้แก่ ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างความสนใจ ขั้นที่ 2 ขั้นการสร้างประสบการณ์ ขั้นที่ 3 ขั้นการสะท้อนคิด ขั้นที่ 4 ขั้นการสรุป และขั้นที่ 5 ขั้นการประยุกต์ ซึ่งการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ในขั้นที่ 5 ขั้นการประยุกต์ ผู้เรียนได้เจอสถานการณ์ต่าง ๆ ที่จะต้องใช้กระบวนการแก้ปัญหาในการช่วยหาคำตอบ ทำให้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ช่วยพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Lawrence (1999, อ้างถึงใน เรียมพร แสนซึ้ง 2558, น. 104) ที่กล่าวว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์เป็นรูปแบบที่เหมาะสมในการส่งเสริมการเรียนรู้

ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมเพื่อแบ่งปันประสบการณ์ การได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้น การเรียนรู้จากประสบการณ์จึงเป็นการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมทักษะการทำงานในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะทักษะการแก้ปัญหา สอดคล้องกับงานวิจัยทางการสอนคณิตศาสตร์ของ Sottile พรประภัสสร ปริญญาญกุล (2546) และกษมา วุฒิสารวัฒนา (2548) ซึ่งผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาหรือทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ได้

การวิจัยปฏิบัติการ เป็นกระบวนการวิจัยที่สามารถทำให้มีการพัฒนาทักษะ การแก้ปัญหาของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จมากขึ้นเพราะเป็นกระบวนการวิจัยที่กระทำโดยครูผู้สอน (สุวิมล ว่องวานิช 2557, น. 5) เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนของตนเองและนำผลการวิจัยมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน ครูผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลการสะท้อน ผลการปฏิบัติงานของตนเอง จากนักเรียนเพื่อนำไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหาวิธีการใหม่ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา ในขณะที่กำลังดำเนินการวิจัยโดยใช้ขั้นตอนกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อสรุปอันนำไปสู่การแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ทั้งในด้านประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในขอบข่ายที่รับผิดชอบ โดยที่ผู้วิจัยสามารถดำเนินการได้หลายๆ ครั้งจนกระทั่งผลการปฏิบัติงานนั้นบรรลุจุดประสงค์หรือแก้ไขปัญหาที่ประสบอยู่ได้สำเร็จ (ธีรวิมล เอกะกุล 2553, น. 5)

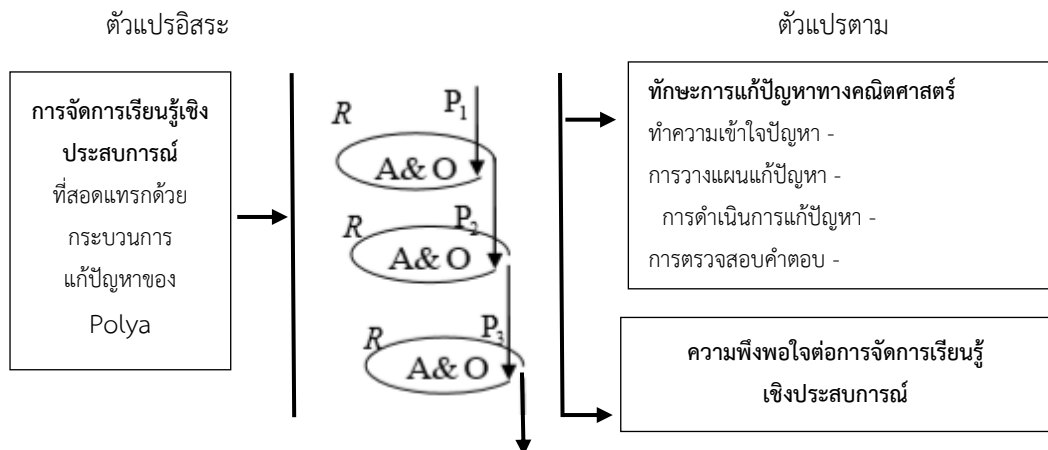
จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนคณิตศาสตร์ได้ตระหนักในปัญหาดังกล่าว จึงมีแนวคิดในการนำการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มาใช้กับกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการวิจัยปฏิบัติการมาเป็นวิธีการในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการพัฒนาตามแนวคิดของ Lewin เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) และเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัย สามารถสรุปได้ดังภาพ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 1 ห้องเรียน 29 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่ผู้วิจัยทำการจัดการเรียนการสอนและต้องการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของผู้เรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ จำนวน 12 แผน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ .60 ถึง 1.00

2.2 แบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ มีลักษณะข้อสอบปรนัยแบบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ จำนวน 1 ฉบับ มีค่าเฉลี่ยของค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .60-1.00 มีค่าความยาก ตั้งแต่ .47-0.63 และอำนาจจำแนก .25-.61 และค่าความเชื่อมั่น .96

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence: IOC) เท่ากับ .60 ถึง 1.00

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ทดสอบก่อนจัดกิจกรรม (Pre-test) นำแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 29 คน

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนตามขั้นตอนด้วยตัวเอง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 1 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาในการทดสอบก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ และได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบบันทึกหลังแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ในท้ายวงจรแต่ละวงจร สะท้อนผลปฏิบัติการเพื่อปรับปรุงแผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ในวงจรปฏิบัติการต่อไป

3.3 เมื่อดำเนินการสอนตามขั้นตอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ครบทุกวงจรปฏิบัติการ แล้วนำแบบทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ชุดเดิมมาทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย (Post-test) เพื่อประเมินสรุปผลการปฏิบัติการ

3.4 เมื่อดำเนินการทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังการปฏิบัติการเสร็จสิ้นแล้ว นักเรียนกลุ่มเป้าหมายประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อประเมินสรุปผลการปฏิบัติการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำคะแนนจากการทดสอบก่อนปฏิบัติการ และการทดสอบหลังปฏิบัติการ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอ โดยนำคะแนนที่ได้มาแสดงในตารางและใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างและประเมินผลสรุป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ Wilcoxon Sign Ranks Test

4.2 ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ข้อมูลจากแบบบันทึกหลังกิจกรรมการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มาวิเคราะห์ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาในวงจรปฏิบัติการ สรุปสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการวิจัยและสรุปเสนอเป็นความเรียง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านอ่างหิน(เพียรพิทยาคาร) โดยนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการตามแนวคิดของ Lewin ที่มีลักษณะบันไดเวียนกระทำซ้ำ 3 วงจรปฏิบัติการ พบว่า วงจรปฏิบัติการที่ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ มีประเด็นในเชิงลบที่ต้องปรับปรุง คือ การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนนักเรียนบางคนยังไม่เข้าใจกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์การทำความเข้าใจทักษะ ในทุกแผนการจัดการเรียนรู้ยังมีนักเรียนที่ทำงานไม่รอบคอบทำให้ผลงานผิดพลาด การรับและส่งงานนักเรียนยังขาดระเบียบวินัย การปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มขาดการวางแผนทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างล่าช้าไม่ทันตามเวลาที่กำหนดไว้ จากการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติการในวงจรที่ 1 มีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.90 วงจรปฏิบัติการที่ 2 ครูมีการเตรียมการสอน ทำให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามลำดับขั้นตอนที่วางแผนไว้ได้ ถูกต้องแม่นยำ และมีความเป็นธรรมชาติมากขึ้น ส่วนนักเรียนเริ่มคุ้นเคยกับรูปแบบขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถทำงานเป็นกลุ่มได้และรู้จักแบ่งหน้าที่รับผิดชอบได้เหมาะสมกับความถนัดความสามารถของแต่ละคนในกลุ่ม ข้อมูลเชิงลบในขั้นการนำเสนองาน นักเรียนยังตื่นเต้นและขาดความมั่นใจในการนำเสนอในการซักถามและการตอบคำถาม การทำงานของนักเรียนยังขาดความรอบคอบรีบร้อนทำงานทำให้ทำงานผิดในบางข้อ จากการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติการในวงจรที่ 2 มีนักเรียนที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.45 วงจรปฏิบัติการที่ 3 นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน ในการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มนักเรียนทำกิจกรรมกลุ่มด้วยความตั้งใจรู้จักวางแผนการทำงานและแบ่งหน้าที่กัน ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ในการทำความเข้าใจทักษะนักเรียนมีความตั้งใจทำ นักเรียนที่เรียนเก่งช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อนในการทำแบบฝึกทักษะ นักเรียนที่เรียนอ่อนใช้เวลาในการทำแบบฝึกทักษะน้อยลง จากการวิเคราะห์ผลการปฏิบัติการในวงจรที่ 3 นักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 100

2. การเปรียบเทียบระดับทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ก่อนและหลังปฏิบัติการโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ พบว่า นักเรียนมีผลการทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ รวมเฉลี่ยก่อนปฏิบัติการ และหลังปฏิบัติการ เท่ากับ 7.76 และ 26.21 ตามลำดับ จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 25.86 และ

87.36 ตามลำดับ พบว่านักเรียนมีคะแนนการทดสอบวัดทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์หลังปฏิบัติการสูงกว่า ก่อนปฏิบัติการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการเปรียบเทียบระดับทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2

โรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) ก่อนและหลังปฏิบัติการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์

	n	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S	Posttest- Pretest	n	Ranks	
							Mean Rank	Sum of Ranks
Pre-test	29	30	7.76	2.15	Negative Ranks	29	.00	.00
Post-test	29	30	26.21	1.59	Positive Ranks	29	15.00	435.00
Z = -4.724, p-value (2-tailed) = .000								

มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S = .50) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, S = .50) รองลงมาคือด้านนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.57, S = .50) และสุดท้ายคือด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.52, S = .50) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในเนื้อหาที่สอนส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.72, S = .45) รองลงมานักเรียนมีความพึงพอใจกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนการสอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.69, S = .47) และนักเรียนมีความพึงพอใจเรื่องครูส่งเสริมให้นักเรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และรายบุคคล อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S = 0.48)

อภิปรายผลการวิจัย

1. การปฏิบัติการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผลการปฏิบัติการพบว่า จากการนำกระบวนการวิจัยปฏิบัติการมาใช้ในการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีลักษณะบันไดเวียนกระทำซ้ำ 3 วงจรปฏิบัติการ นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์เฉลี่ยร้อยละ 83.20 นักเรียนทุกคนผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 และนักเรียนจำนวน 29 คน ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 100 ตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการซึ่งแต่ละวงจรประกอบไปด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติการและสังเกต และขั้นสะท้อนผลการปฏิบัติการ ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีรูปแบบขั้นตอนกระบวนการที่เป็นวิทยาศาสตร์ ดำเนินการเป็นขั้นตอนสามารถตรวจสอบได้ มีการร่วมมือ ใช้การทำงานเป็นกลุ่ม เน้นการปฏิบัติเหมาะสมกับการทำวิจัยในชั้นเรียนโดยครูผู้รับผิดชอบที่ต้องการปรับเปลี่ยน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนของตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ อีริวดี เอกะกุล (2553, น. 66) กล่าวว่า การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียนเป็นการค้นคว้า หาคำความรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียน หรือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยครูผู้สอนนำผลการปฏิบัติการมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน ซึ่งเป็นการวิจัยที่ทำอย่างเร็ว นำผลการปฏิบัติการ

ไปใช้ทันที และสะท้อนข้อมูลกลับเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทำการวิจัยกับผู้เรียนที่เลือกอย่างเจาะจงโดยเป็นการดำเนินการวิจัยที่เป็นวงจรตามลำดับก่อน - หลัง ที่นักวิจัยได้วางแผนไว้ สอดคล้องกับ Beattie (1989 p. 112, อ้างถึงใน อีรุณี เอกะกุล 2553, น. 4) กล่าวว่าการศึกษาปฏิบัติการเกิดขึ้นโดยครูผู้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน ร่วมกันหาข้อสรุป และใช้ผลการสอนนำมาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนของตนเอง

2. จากการศึกษาผลของการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์มีทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติอย่างมีขั้นตอนจนได้รับประสบการณ์ โดยให้ผู้เรียนได้ศึกษาและทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาก่อนลงมือปฏิบัติ ร่วมกันสรุปและมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้รับ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสอดแทรกกระบวนการแก้ปัญหาในการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน เมื่อพิจารณาในแต่ละขั้นตอนตามกระบวนการแก้ปัญหา (Poly 1957; Krulik and Rudnik 1993; สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2544) พบว่า นักเรียนได้พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ดังนี้

2.1 ขั้นการทำความเข้าใจปัญหา เป็นขั้นที่ผู้เรียนวิเคราะห์ปัญหา โดยสามารถระบุถึงข้อกำหนดของปัญหา และสิ่งที่ปัญหาต้องการทราบ การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ช่วยพัฒนาการทำความเข้าใจปัญหาของนักเรียน โดยในขั้นการสร้างประสบการณ์ ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหามาในกิจกรรมก่อนการลงมือปฏิบัติ โดยเป็นสถานการณ์ที่สอดคล้องกับชีวิตจริง ทำให้นักเรียนสนใจที่จะทำความเข้าใจสถานการณ์ในกิจกรรม เมื่อนักเรียนฝึกทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาในทุกๆ กิจกรรมจะทำให้ให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการทำความเข้าใจปัญหาก่อนการลงมือปฏิบัติได้ นอกจากนี้ในขั้นการประยุกต์ นักเรียนยังได้ทำใบงานที่นักเรียนแต่ละคนได้ทำความเข้าใจโจทย์ปัญหาก่อนที่จะลงมือแก้ปัญหา โดยนักเรียนจะต้องระบุสิ่งที่โจทย์ต้องการทราบ และข้อมูลที่โจทย์กำหนดให้ครบถ้วนเพื่อที่จะนำไปสู่การวางแผนการแก้ปัญหา เมื่อนักเรียนได้ฝึกการทำความเข้าใจโจทย์ปัญหา จะทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการทำความเข้าใจการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ อุชาวดี จันทรสติ (2556, น. 72) ที่ได้อธิบายแนวทางการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ว่า ครูผู้สอนควรพัฒนาความสามารถในการเข้าใจปัญหาของนักเรียน โดยการใช้ปัญหาที่มีลักษณะคล้ายกับปัญหาในชีวิตจริงมาให้นักเรียนฝึกทำความเข้าใจและวิเคราะห์ปัญหา

2.2 ขั้นการวางแผนแก้ปัญหา เป็นขั้นที่นักเรียนต้องนำหลักการทางคณิตศาสตร์มากำหนดแนวทางการแก้ปัญหา การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ช่วยพัฒนาการวางแผนการแก้ปัญหของนักเรียน โดยในขั้นสร้างประสบการณ์ ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนศึกษาใบกิจกรรมก่อนลงมือปฏิบัติ โดยนักเรียนแต่ละกลุ่มจะมีการอภิปรายแลกเปลี่ยนแนวคิดที่ตนเองเข้าใจจากการศึกษาใบกิจกรรมภายในกลุ่มก่อนลงมือปฏิบัติ ซึ่งเมื่อทำเช่นนี้ในทุก ๆ ใบกิจกรรมจะเป็นการฝึกให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น อธิบายแนวคิดของตนให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มทราบ และเป็นการฝึกวางแผนในกลุ่มก่อนลงมือปฏิบัติจริง และในขั้นการสะท้อนคิด ผู้วิจัยให้นักเรียนนำผลที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรมมาร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็นร่วมกันกับเพื่อนในกลุ่มและในชั้นเรียน เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ปฏิบัติเช่นนี้ในทุกๆ แผนการจัดการเรียนรู้จะเป็นการฝึกให้นักเรียนได้ร่วมกันวางแผนหาแนวทางในการแก้ปัญหาเพื่อนำไปปรับใช้กับสถานการณ์ปัญหาในกิจกรรมครั้งถัดไป และนำไปสู่การพัฒนาการวางแผนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ นอกจากนี้ในขั้นการประยุกต์ นักเรียนแต่ละคนยังได้ฝึกวางแผนการแก้ปัญหา โดยการทำใบงานที่ต้องทำความเข้าใจสถานการณ์ปัญหาและเขียนแนวทางการดำเนินการแก้ปัญหา ซึ่งเมื่อนักเรียนได้ฝึกวางแผน

การแก้ปัญหาก่อนที่จะลงมือแก้ปัญหาในทุก ๆ ใบงานจะทำให้นักเรียนคุ้นชินกับการวางแผนก่อนการลงมือแก้ปัญหา และเกิดการพัฒนาการวางแผนแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนได้ สอดคล้องกับสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2551, น. 183) ที่เสนอว่าแนวทางในการพัฒนาการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดอธิบายในสิ่งที่ตนคิดและนำเสนอแนวคิดของตนอย่างอิสระ และมีการนำเสนอร่วมกับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วย

2.3 การดำเนินการแก้ปัญหา เป็นขั้นที่นักเรียนต้องดำเนินการแก้ปัญหตามแผนที่วางไว้ โดยใช้การดำเนินการทางคณิตศาสตร์ การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ช่วยพัฒนาการดำเนินการแก้ปัญหของนักเรียน โดยในขั้นสร้างประสบการณ์ ผู้วิจัยใช้วิธีการจัดกิจกรรมที่ให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาและทำความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติตามใบกิจกรรม ซึ่งเมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มได้ฝึกปฏิบัติตามแนวทางที่กลุ่มตนเองได้ศึกษาในทุก ๆ ใบกิจกรรมจะทำให้นักเรียนเกิดการพัฒนาการลงมือปฏิบัติกิจกรรมที่มีขั้นตอนตามแนวทางที่วางแผนที่วางไว้ และในขั้นการประยุกต์ นักเรียนแต่ละคนยังได้ฝึกดำเนินการแก้โจทย์ปัญหาจากสถานการณ์ปัญหาในใบงานทุกๆแผนการจัดการเรียนรู้ โดยเป็นการดำเนินการแก้โจทย์ปัญหาตามแผนที่วางไว้ ซึ่งจะทำให้มีการดำเนินการแก้ปัญหจากสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างรอบคอบและเป็นขั้นตอน และเมื่อนักเรียนได้ฝึกดำเนินการแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ตามแผนที่วางไว้ในทุก ๆ ใบงานจะทำให้นักเรียนคุ้นชินกับการดำเนินการแก้ปัญหตามแผนที่วางไว้ไปสู่การพัฒนาการดำเนินการแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ของนักเรียน สอดคล้องกับ เวชฤทธิ์ อังกะภักทจร (2555, น. 126) ที่กล่าวถึงแนวทางการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ว่า ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์และลงมือปฏิบัติแก้ปัญหด้วยตนเอง และควรให้ความรู้และสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติแก้ปัญหตามขั้นตอนหรือกระบวนการแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ และเลือกใช้ปัญหาที่ส่งเสริมกระบวนการแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ในการดำเนินกิจกรรม แล้วสนับสนุนให้ผู้เรียนคิดและลงมือปฏิบัติแก้ปัญหานั้น ๆ

2.4 ขั้นการตรวจสอบคำตอบ เป็นขั้นที่ผู้เรียนต้องสรุปผลที่ได้จากการดำเนินการแก้ปัญหให้สอดคล้องกับสิ่งที่ปัญหาต้องการทราบ การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ช่วยพัฒนาการสรุปคำตอบของนักเรียน โดยในขั้นการสร้างประสบการณ์ ผู้วิจัยให้นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาสถานการณ์ปัญหา ร่วมกันอภิปราย แลกเปลี่ยนถึงปัญหาและความรู้ที่ได้รับจากการลงมือปฏิบัติกิจกรรม จากนั้นร่วมกันสรุปผลจากการปฏิบัติ ซึ่งเมื่อนักเรียนแต่ละกลุ่มได้ร่วมกันสรุปผลการปฏิบัติในทุก ๆ ใบกิจกรรมจะเป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้รับการปฏิบัติมาสรุปเป็นความรู้ที่จะนำไปสู่การพัฒนาการสรุปคำตอบในการแก้ปัญหของนักเรียน ในขั้นการสรุปนักเรียนได้นำผลจากการปฏิบัติและประสบการณ์ที่กลุ่มของตนได้รับมาร่วมกันสรุปเป็นความรู้กับเพื่อนในชั้นเรียนในทุก ๆ แผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อนักเรียนได้ทำเช่นนี้บ่อยครั้งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คุ้นชินกับการสรุปผลนำไปสู่การพัฒนาการสรุปคำตอบของนักเรียนในการแก้ปัญหได้ นอกจากนี้ในขั้นการประยุกต์ นักเรียนแต่ละคนได้แก้ปัญหจากสถานการณ์ปัญหาในใบงานในทุก ๆ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยนักเรียนจะต้องตีความสิ่งที่ได้จากการดำเนินการแก้ปัญห มาสรุปเป็นคำตอบให้สอดคล้องกับสิ่งที่ปัญหาต้องการทราบ ซึ่งเมื่อนักเรียนฝึกทำเช่นนี้ในทุกๆใบงานจะทำให้เห็นความสำคัญของการเขียนสรุปคำตอบให้สอดคล้องกับปัญหา สอดคล้องกับปรีชา เนาว์เย็นผล (2537, น. 89) ที่กล่าวว่า การพัฒนาการแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ ควรควรต้องกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักตีความหมายของคำตอบ ว่าคำตอบนั้นมีความหมายสอดคล้องกับปัญหาหรือไม่ มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใดชี้ให้นักเรียนเห็นว่าการตีความหมายของคำตอบนั้นมีความสำคัญเท่าเทียมกับวิธีการหาคำตอบ

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้ทักษะการแก้ปัญหทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ สูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรปภัสสร ปริญาญกุล (2546, น. 233) พบว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้การเรียนการสอนเชิงประสบการณ์ หลังการทดลองกลุ่มการทดลองมีความสามารถใน

การแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กษมา วุฒิสารพัฒนา (2548, น. 84) ที่พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนคณิตศาสตร์โดยเน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 และมีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57, S = .50$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจด้านผู้สอนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61, S = .50$) รองลงมาคือด้านนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57, S = .50$) และสุดท้ายคือด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52, S = .50$) ถือว่าเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจโดยรวมทั้ง 3 ด้าน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/2 โรงเรียนบ้านอ่างหิน (เพียรพิทยาคาร) มีความพึงพอใจในทางที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจนได้รับประสบการณ์สามารถนำไปประยุกต์ใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ส่งผลดีต่อการพัฒนาต่อยอดให้นักเรียนสามารถพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ให้สูงขึ้น สอดคล้องกับ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ (2551, น. 71) กล่าวว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ใหม่โดยเริ่มจากการรับรู้ปัญหา คิดหาแนวทางแก้ไข ลงมือปฏิบัติจนเกิดประสบการณ์จากการปฏิบัติ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สอดคล้องกับ เรียมพร แสนซึ้ง (2558) ได้ศึกษาการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์และความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประเวศศักดิ์ จำนวน 26 คนผลการวิจัยพบว่า 1) หลังนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2) หลังนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนร้อยละ 80.64 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) หลังนักเรียนได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์สูงกว่าก่อนเรียนมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ครูควรวิเคราะห์นักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วคัดกรองเด็กเพื่อให้รู้จักความสามารถการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดแบ่งกลุ่มปฏิบัติกิจกรรมให้สอดคล้องกับระดับความสามารถและความต้องการของนักเรียน เพื่อไม่ให้นักเรียนกลุ่มเก่งเกาะกลุ่มกันและไม่ยอมรับนักเรียนกลุ่มอ่อนเข้ากลุ่ม

2. การจัดการเรียนรู้ในขั้นการสะท้อนคิด เป็นการให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น อภิปรายถึงปัญหาและความรู้ที่ได้จากการปฏิบัติกิจกรรม และมีการนำเสนอหน้าชั้นเรียน แต่นักเรียนส่วนใหญ่ไม่ค่อยกล้าแสดงออก ครูจึงควรใช้วิธีกระตุ้นโดยใช้คำถามเพื่อให้นักเรียนฝึกแสดงความคิดเห็นในการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างครูและเพื่อนร่วมชั้น เมื่อนักเรียนได้ฝึกแสดงความคิดเห็นบ่อยๆก็จะทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกมากขึ้นและทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ครูควรจัดบรรยากาศการเรียนการสอนให้เป็นไปด้วยความเอื้ออาทร ให้นักเรียนรู้จักช่วยเหลือซึ่งกันและกัน พึ่งพิงอาศัยกัน ให้ทุกคนมีโอกาสเรียนรู้ไปพร้อมกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการกลุ่ม การทำงานเป็นทีม การจับคู่ให้มีความหลากหลาย นักเรียนกลุ่มเก่งและปานกลางช่วยเหลือกลุ่มอ่อน ให้กล้าแสดงออก กล้าซักถามในข้อที่สงสัย และเพื่อสร้างความมั่นใจก่อนทำกิจกรรมด้วยตัวเอง

4. การวัดและประเมินผลควรให้ผู้เรียนได้รู้ผลการเรียนของตนเองทันที เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระตือรือร้นในการเรียน และถ้านักเรียนได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ ครูผู้สอนจะได้แจ้งให้นักเรียนเข้ารับการซ่อมเสริม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เพื่อพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ ในเนื้อหาวิชาคณิตศาสตร์อื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ

2. ควรพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ในสาระการเรียนรู้อื่น ๆ และระดับชั้นอื่น ๆ

3. ควรมีการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบทักษะการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบอื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ:

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กษมา วุฒิสารพัฒนา. (2548). *ผลของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ โดยเน้นการเรียนรู้จาก*

ประสบการณ์ที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์และการคิดอย่างมีวิจารณญาณของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณิตศาสตร์).

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ธีรภูมิ เอกะกุล. (2553). *การวิจัยปฏิบัติการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. อุบลราชธานี: ยงสวัสดิ์ อินเตอร์กรุป.*

ปรีชา เนาว์เย็นผล. (2537). การพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์. *วารสารคณิตศาสตร์*, 38, 32-74.

พรประภัสสร ปริญญาญกุล. (2546). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเชิงประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างทักษะ*

การทำงานสำหรับนักศึกษา สาขาวิชาศิลปศาสตร์ในสถาบันราชภัฏ. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาอุดมศึกษา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2551). *รูปแบบการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์. ในการจัดการเรียนรู้แบบเน้นการจัดการเรียนรู้*
โดยใช้รูปแบบที่หลากหลาย : องค์ความรู้จากการวิจัยและพัฒนาเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน.

นนทบุรีย : เกรท เอ็ดดูเคชั่น จำกัด.

เรียมพร แสนซึ้ง. (2558). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์เพื่อส่งเสริม*

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่องอัตราส่วนและร้อยละ
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา)

มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

- เวชฤทธิ์ อังกนะภัทรขจร. (2555). *ครบเครื่องเรื่องควรรู้สำหรับครูคณิตศาสตร์ : หลักสูตรการสอนและการวิจัย*. กรุงเทพฯ: จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2555). *การวัดประเมินผล คณิตศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และ ที่เน้นการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2557). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. พิมพ์ครั้งที่ 17. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุษาวดี จันทรสนธิ. (2556). *สาระและวิธีทางคณิตศาสตร์ (หน่วยที่ 11-15)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- Honey,P. and Mumford, A. (1992). *The Manual of Learning*. UK: PeterHoney and Alan Mumford.
- Kemmis, S. and Robin M. T. (1990). *The Action Research Planer*. 3rd ed. Victoria: Brown Prior Anderson National Library of Australia Cataloguing in Publication Data.
- Kolb, A.D., Rubin, M. I., and Osland, J. (1991). *Organizational behavior: An Experiential Approach* 5th ed. U.S.A: Prentice-Hall.
- Sottile, J. (2000). *The Impact of an Experiential Instructional Design on College Student Development*. U.S.A: The Eastern Educational Research.

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้

The Development of Reading Comprehension Ability of Grade 5 Students by using Scaffolding Learning Management.

สิริมาส สิทธิจินดา,¹ สิริยกันต์ ยี่แก้งเอี่ยม² และปิยาภรณ์ พิชญาภีรัตน์³

Sirimas Sithijinda,¹ Sariyagan Yeekengaem² and Piyaporn Phitchayapirath³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ก่อนเรียนกับหลังเรียน 2) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านนาโดน จำนวน 14 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่มด้วยวิธีจับฉลาก โดยใช้โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้พัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และการทดสอบค่าที (t-test) แบบไม่เป็นอิสระจากกัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้ พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, $S = .60$)

คำสำคัญ: การอ่านจับใจความ การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาลัทธิสุตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² รองศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ติดต่อ: สิริมาส สิทธิจินดา อีเมล: sirimas.sg64@ubru.ac.th

รับเมื่อ 3 พฤศจิกายน 2566 แก้ไข 25 พฤศจิกายน 2566 ตอบรับเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2566

Abstract

The purpose of this research were 1) to compare the reading comprehension ability of Grade 5 students by using learning management techniques to enhance learning. Before learning and after learning 2) To study the satisfaction of Grade 5 students by organizing learning with techniques to enhance learning. The sample group used in the research was 14 Grade 5 students in the 2nd semester of the 2022 academic year at Ban Na Dun School which were obtained from Cluster Random Sampling using the lottery method. Using network schools is a random unit Research tools include learning management plans. Develop reading comprehension ability with 6 additional techniques for learning. A test to measure reading comprehension ability. It is a multiple-choice test with 4 options, 30 questions, satisfaction questionnaire. Statistics used to analyze the data include mean ($\bar{X}$) standard deviation (S) and t-test (Dependent Samples).

The research findings were as follows:

1. Ability to read and understand the main points of Grade 5 students by using learning management techniques to enhance learning. Learning after school is higher than before. Statistically significant at the .05 level, which is in line with the hypothesis set.
2. The students who were taught using the scaffolding learning style were satisfied with the learning activities overall at the highest level of satisfaction.

Keywords: Reading Comprehension, Scaffolding Learning Management

บทนำ

การอ่านเป็นสิ่งจำเป็น โดยเฉพาะผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนเพราะปัจจุบันเป็นยุคของข่าวสาร ซึ่งข้อมูลความรู้ในทุกด้านได้เผยแพร่ในรูปของหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ที่หลากหลายรูปแบบ ผู้อ่านหนังสือมาก จะได้รับคุณค่าทางปัญญา เกิดความรู้ ความรอบรู้ มีความก้าวหน้าและทันสมัยอยู่เสมอ และยังเป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ ทำให้บุคคลได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านสติปัญญา ความสามารถ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ การอ่านจึงจัดเป็นทักษะที่สำคัญในการเรียนรู้ ครูผู้สอนควรปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทักษะในการอ่าน โดยเฉพาะความสามารถในการอ่านจับใจความ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญ เพราะผู้ที่อ่านจับใจความของเรื่องได้ ย่อมมีโอกาสเพิ่มศักยภาพในการอ่านและการเรียนรู้ของตนเองให้มากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น. 11)

การอ่านจับใจความเป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็น เพราะหากนักเรียนหากขาดความรู้หรือไม่เข้าใจหลักการอ่านจับใจความ ย่อมทำให้ผู้เรียนสับสนในเนื้อหาที่อ่านได้ การอ่านจับใจความจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งถ้ามีการฝึกฝนบ่อย ๆ จะทำให้เกิดความชำนาญและทำให้เข้าใจความหมายของคำมากขึ้น สามารถนำประโยชน์ที่ได้จากการอ่านจับใจความมาใช้ได้ทันที และยังเป็นพื้นฐานสำคัญในการอ่านระดับสูงต่อไป (วนิดา พรหมเขต 2559, น. 19) ทั้งนี้ ผู้อ่านต้องการทำความเข้าใจเนื้อเรื่องที่อ่าน โดยการจับประเด็นสำคัญของเรื่องที่อ่านให้ได้ว่า ใจความสำคัญของเรื่องคืออะไร ผู้เขียนต้องการเสนอเรื่อง หรือแนวคิดใดมายังผู้อ่าน ผู้อ่านต้องจับสาระสำคัญของเรื่องได้ว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร เมื่อไร เพราะเหตุใด ตลอดจนเรียงลำดับเหตุการณ์ของเรื่องและสามารถสรุปเรื่องโดย

การเชื่อมโยงใจความสำคัญของเรื่องได้ (อภิรติ เสนาวิน 2555, น. 26) จากการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ตัวชี้วัด การอ่านจับใจความจากเรื่องที่อ่าน เป็นตัวชี้วัดที่นักเรียนควรมีความรู้ความสามารถในลำดับต้น ๆ เพราะเป็นทักษะเริ่มต้นที่นักเรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับทุกรายวิชา (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป., น. 35-39) ดังนั้น นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ควรมีพื้นฐานในการอ่านจับใจความเพื่อเตรียมพร้อมเข้ารับการทดสอบในระดับที่สูงขึ้น ในขณะเดียวกันจากผลรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านนาตุน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่า ผลคะแนนการสอบรายวิชาภาษาไทยประจำปีการศึกษา 2564 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีผลการสอบต่ำกว่าค่ามาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดร้อยละ 70 ของคะแนนเต็ม 100 (รายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา 2565, น. 32) เมื่อสอบถามครูประจำรายวิชาภาษาไทย พบว่าผลคะแนนการสอบในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง การอ่านจับใจความไม่ผ่านเกณฑ์เป็นผลให้ผลสอบรายวิชาภาษาไทยไม่ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากนักเรียนไม่มีนิสัยรักการอ่าน ขาดการฝึกฝน ขาดการพัฒนาความสามารถและเจตคติที่ดีในการอ่าน ทำให้เด็กอ่านหนังสือไม่ออกหรืออ่านออกแต่ไม่คล่อง ส่งผลให้การเรียนการสอนอ่านจับใจความยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

จากข้อมูลและปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาใช้ในการวางแผนออกแบบงานวิจัย เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้นำเนื้อหาประเภท นิทานพื้นบ้าน นิทานอีสป บทความและข่าว มาเป็นเนื้อหาในการวิจัย ซึ่งตรงกับตัวชี้วัดของผู้เรียนเนื่องจากเป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ 2551, น. 44) ที่มีเนื้อหาที่ตรงต่อความสนใจและวัยของผู้เรียน และผู้วิจัยได้เลือกใช้เทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ มาใช้พัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากเทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ นั้น จะเน้นบทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน เป็นสิ่งที่ช่วยสนับสนุนผู้เรียน ให้ผู้เรียนสามารถบรรลุภาระงานที่มอบหมายให้สำเร็จ และช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น

เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ มีผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความหมายไว้หลากหลาย เช่น Scaffolding ฐานการช่วยเหลือ ฐานการเรียนรู้ นั่งร้านเสริมต่อการเรียนรู้ การเสริมต่อการเรียนรู้การสอน โดยใช้ฐานการช่วยเหลือกลยุทธ์ฐานการช่วยเหลือ การช่วยเหลือแบบประคับประคอง การช่วยเสริมศักยภาพทางการเรียน เป็นต้น ในวิจัยฉบับนี้เลือกใช้คำว่า “เสริมต่อการเรียนรู้” การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ มาจากทฤษฎีวัฒนธรรมทางสังคมของ Vygotsky ที่เชื่อว่า พัฒนาการและการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของสังคมต่อการพัฒนาทางปัญญาของผู้เรียน โดยที่ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและมุมมองทางวัฒนธรรมของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญ ต่อพัฒนาการทางปัญญา (สุรางค์ โค้วตระกูล 2556, น. 25) และยังเป็นโครงสร้างชั่วคราวที่ผู้สอนจัดเตรียมไว้ เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนให้ทำงานได้สำเร็จและผู้เรียนจะไม่สามารถทำงานได้สำเร็จหากไม่ได้รับการช่วยเหลือ และการช่วยเหลือต้องเหมาะสมกับผู้เรียน ดังนั้นการที่จะให้ความช่วยเหลือผู้เรียน ผู้สอนต้องประเมินความรู้เดิมของผู้เรียนก่อน เพื่อที่จะให้ความช่วยเหลืออย่างเหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน จากนั้นจึงค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือลงและถ่ายโอนความรับผิดชอบในการเรียนรู้หรือทำงานจากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน (ทิพาพร สุจारी 2553, น. 37)

การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ เป็นการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน หรือระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน เพื่อช่วยเหลือผู้เรียนให้บรรลุสู่เป้าหมายในการเรียนรู้เมื่อผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ด้วยตัวเองแล้ว การช่วยเหลือนั้นจะถูกยุติลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวรรณ ชัยชนะพิระกุล

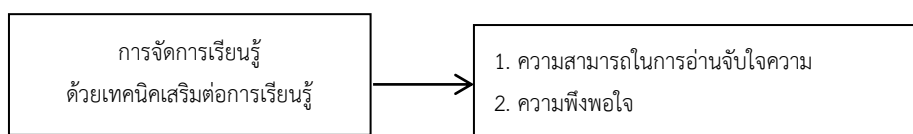
(2564, น. 57) วิจัยเรื่องการพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบพาโนรามา ร่วมกับ หนังสือวรรณกรรมเยาวชน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และงานวิจัยของ เกศแก้ว คงคล้าย (2562, น. 59) วิจัยเรื่องผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ ที่มีต่อความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ มีความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาความสามารถการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ เพื่อให้เป็นตัวอย่างนำไปปรับใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และพัฒนาความสามารถในเรื่องการอ่านจับใจความของนักเรียนให้ไปในทางที่ดีมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการศึกษาและพัฒนางานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังจากได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนกลุ่มเครือข่ายเมือง 5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา อุบลราชธานีเขต 1 ประกอบด้วย โรงเรียนบ้านขามใหญ่ จำนวน 24 คน โรงเรียนบ้านด้ามพริก จำนวน 21 คน โรงเรียนประชาสามัคคี จำนวน 19 คน โรงเรียนบ้านนาตุน จำนวน 14 คน โรงเรียนบ้านหนองปลาปากจำนวน 18 คน และโรงเรียนบ้านหัวคำ จำนวน 16 คน รวมทั้งหมด 112 คน โดยเป็นโรงเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางการเรียนในบริบทเดียวกันและเป็นโรงเรียนในเขตพื้นที่เดียวกัน เครือข่ายเดียวกัน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2565 โรงเรียนบ้านนาโดน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 14 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการการเรียนรู้ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 60 นาที รวม 12 คาบ และได้ผ่านการตรวจพิจารณาตรวจสอบและประเมินคุณภาพด้านความถูกต้องเหมาะสมความจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยระดับคุณภาพความเหมาะสมอยู่ที่ 4.46

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถการอ่านจับใจความ ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน เป็นแบบทดสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบชุดเดียวกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหา (IOC) จากนั้นนำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อนำไปหาดัชนีความสอดคล้อง และคัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .50-1.00

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการการเรียนรู้ โดยสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจจำนวน 15 ข้อ โดยกำหนดระดับคะแนนความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ และได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด ผลปรากฏว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง .50 -1.00 มีจำนวน 12 ข้อ และพิจารณาเลือกข้อคำถามในแบบสอบถามจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นข้อคำถามที่เหมาะสม และนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปใช้กับนักเรียนตัวอย่าง

3. แบบแผนที่ใช้ในการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One Group Pre-test Post-test Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ 2538, น. 57)

ตารางที่ 3.1 แสดงแบบแผนที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่ม	Pretest	Treatment	Posttest
ตัวอย่าง	T1	X	T2

X แทน การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการการเรียนรู้

T1 แทน การทดสอบก่อนการทดลองหรือทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

T2 แทน การทดสอบหลังการทดลองหรือทดสอบหลังเรียน (Posttest)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยนำแบบทดสอบก่อนเรียนไปทดสอบกับนักเรียนตัวอย่างจำนวน 14 คน โดยใช้เวลาในการทดสอบ 1 ชั่วโมง 30 นาที ก่อนที่จะทำการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 6 แผน และใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอน รวมเวลา 12 ชั่วโมง

4.3 หลังจากดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครบตามรูปแบบแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวัดความสามารถในการอ่านจับใจความ ด้วยแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 30 ข้อ เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที

4.4 หลังเสร็จสิ้นการทดลองแล้ว ผู้สอนทำการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีการแปลผลดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด, ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก, ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง, ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย, ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด 2560, น. 121)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียน

5.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้อยู่

6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ ประกอบด้วย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การทดสอบสมมุติฐาน t-test (Dependent Samples) เนื่องจากข้อมูลมีการแจกแจงเป็นปกติ โดยมีค่า Sig.ของสถิติ Shapiro-Wilk มีค่าเท่ากับ .68 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญที่ตั้งไว้ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียน แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้อยู่

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	t	p
ก่อนเรียน	14	30	13.57	1.79	20.27	.000*
หลังเรียน	14	30	23.85	1.40		

มีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

จากตารางที่ 1 ความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ก่อนเรียนและหลังเรียน มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 13.57 คะแนน และ 23.85 คะแนน ตามลำดับ และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนเรียน เท่ากับ 1.79 และหลังเรียน เท่ากับ 1.40 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S	ระดับ
ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้	4.61	.53	มากที่สุด
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.64	.59	มากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับ	4.54	.67	มากที่สุด
รวมทุกด้าน	4.60	.60	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ มีภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.60 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .60 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจในแต่ละด้านโดยเรียงอันดับได้ดังนี้ 1) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .59 2) ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .53 3) ด้านประโยชน์ที่ได้รับมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.54 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .56

อภิปรายผลการวิจัย

1. การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ มีผลวัดความสามารถทางการเรียน ก่อนเรียนกับหลังเรียน ผลสรุปคือ มีค่าเฉลี่ย ก่อนเรียน เท่ากับ 13.57 หลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 45.23 และมีค่าเฉลี่ย หลังเรียนเท่ากับ 23.85 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 79.50 ซึ่งมากกว่าค่ามาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดร้อยละ 70 และพบว่า มีค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้มีเนื้อหาการเรียนการสอนที่ตรงกับความสนใจและเหมาะสมกับผู้เรียน และช่วยพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นและมีเจตคติที่ดีกับการอ่านมากขึ้น โดยผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับครูผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาได้จากคำแนะนำของครูผู้สอน หรือเพื่อนร่วมชั้นที่มีความสามารถมากกว่า โดยที่ผู้สอนใช้เทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการจูงใจเป็นขั้นตอนการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกสนใจ และเกิดความพยายามในการเรียนรู้ 2) ขั้นการกระตุ้นการเรียนรู้เป็นขั้นการกำหนดการชี้แนะและการเตือน เพื่อให้ผู้เรียนปฏิบัติตามกิจกรรม โดยอาจใช้เทคนิคการตั้งคำถาม หรือมอบหมายภาระงานเสริมให้แก่ผู้เรียน 3) ขั้นการตรวจสอบเป็นขั้นการตรวจสอบความรู้เพื่อค้นหาสาเหตุของความผิดพลาดในการเรียนรู้และช่วยแก้ไขให้ผู้เรียนปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง 4) ขั้นการสร้างแบบจำลอง เป็นขั้นการให้ตัวแบบที่มีความสามารถมากกว่าคอยเป็นแบบอย่าง และให้คำแนะนำในการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้เรียนและ 5) ขั้นการอธิบาย เป็นขั้นตอนการอธิบาย ยกตัวอย่าง ขยายความสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ให้เกิดความกระจ่างชัด เพื่อเป็นแนวทางในการเรียนรู้ (Nuttall 2005, p. 54) และเมื่อผู้เรียนสามารถแก้ไขปัญหาที่ผู้สอนมอบหมายหรือสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ก็จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลวรรณ บุตรน้อย (2563, น. 56) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาความสามารถ

ในการอ่านจับใจความและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิชาภาษาไทยของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบตกผลึก ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบตกผลึกในการอ่านจับใจความวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ บรรพตริ ศรีหะมมงคล (2565, น. 63) ที่ได้ศึกษา การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านและการเขียนคำภาษาไทยที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตรา โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค LT ร่วมกับการเสริมต่อการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการอ่านและการเขียนคำที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังเรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ นักเรียนมีระดับความพึงพอใจ ในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 4.60 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .60 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.61, S = .53$) ด้านที่ 2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.64, S = .59$) และด้านที่ 3 ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ($\bar{X} = 4.54, S = .67$) ทั้งนี้พบว่าด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดมาเป็นอันดับแรก เนื่องจาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครู มีการนำเนื้อหาที่ใกล้ตัวนักเรียนมาใช้น่าสนใจ ทำให้นักเรียนสนุกสนาน อันดับที่สอง คือ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ในแต่ละคาบมีบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ผ่อนคลายและไม่น่าเบื่อ มีวิธีการสอนที่ครูคอยให้คำแนะนำผู้เรียนอย่างใกล้ชิด ทำให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจและปฏิบัติออกไปอย่างเต็มศักยภาพ ส่วนอันดับที่สาม ด้านประโยชน์ที่ได้รับ เนื่องจากการนำข้อคิดที่ไปปรับในชีวิตของนักเรียนนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่นักเรียนจะสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการอ่านบทเรียนรายวิชาอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริวรรณ ชัยชนะพิระกุล (2564, น. 52) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทย โดยใช้วิธีการสอนแบบพาโนรามาพร้อมกับหนังสือวรรณกรรมเยาวชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียน เพื่อพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้วิธีการสอนแบบพาโนรามาพร้อมกับหนังสือวรรณกรรมเยาวชน นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวม เท่ากับ 4.26 เนื่องจากเนื้อหาที่ครูผู้สอนนำมาจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความน่าสนใจ นักเรียนได้ปฏิบัติจริง ส้อมีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน ทำให้นักเรียนอยากแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดการทำงานร่วมกับผู้อื่น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Hallenbeck (1997, p. 135) ได้ศึกษาการใช้กลยุทธ์ในการเขียนร่วมกับการอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้ ระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนพึงพอใจกับรูปแบบการเรียนการสอน เป็นผลมาจากการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น เข้าใจเนื้อหาที่สอนมากขึ้น เนื่องจากครูเข้าไปมีบทบาทในการสอนมากขึ้น ทำให้นักเรียนมีความสุข มีครูคอยให้การช่วยเหลือเมื่อไม่เข้าใจ และนักเรียนได้เรียนรู้วิธีการกับตนเอง เพื่อให้งานแล้วเสร็จอย่างลุล่วงด้วยดี นักเรียนพึงใจที่ครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาความคิดของผู้เรียนและยังช่วยเสริมศักยภาพให้ผู้เรียนสูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ผู้ที่นำไปใช้จะต้องศึกษาคู่มือการใช้ และแนวทางการใช้เทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอนเป็นอย่างดี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบที่สร้างขึ้น
2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้จำเป็นต้องมีผู้ที่มีสติปัญญาสูงกว่าผู้เรียนมาช่วยเสริมต่อการเรียนรู้ ดังนั้นการเรียนการสอนและการทำกิจกรรมจำเป็นจะต้องให้ผู้เรียนที่มีความสามารถระดับเก่ง มาเป็นตัวอย่างให้กับผู้เรียนอ่อนกว่า เพื่อให้เกิดการเสริมต่อการเรียนรู้จากผู้ที่มีสติปัญญาสูงกว่าและเป็นการส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน พร้อมทั้งเป็นการสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
3. ในการเลือกบทอ่าน ครูควรเลือกบทอ่านที่มีเนื้อหาที่เหมาะสมและตรงกับความสนใจของผู้เรียน ดังนั้นผู้สอนควรมีการสำรวจความคิดเห็นหรือความสนใจของผู้เรียน เพื่อถึงความอยากรู้ อยากรเรียน ของผู้เรียนให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ร่วมกับวิธีการสอนในรูปแบบอื่น ๆ เพื่อเป็นการเพิ่มวิธีการจัดการเรียนการสอนให้หลากหลายยิ่งขึ้น
2. ควรศึกษาแนวทางการใช้เทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ ร่วมกับเทคนิคอื่น ๆ เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
3. ควรศึกษารูปแบบและขั้นตอนการนำเทคนิคเสริมต่อการเรียนรู้ มาใช้ให้เหมาะสมกับระดับชั้น เพื่อเป็นพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนตามวัยที่เหมาะสม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กมลวรรณ บุตรน้อย. (2563). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความและความสามารถในการคิดวิเคราะห์วิชาภาษาไทยโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบตกลึกขั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- เกศแก้ว คงคล้าย. (2562). *ผลของการเรียนรู้จากตัวแบบร่วมกับกลวิธีการเสริมต่อการเรียนรู้ที่มีต่อความสามารถในการอ่านทำนองเสนาะและเจตคติต่อการอ่านทำนองเสนาะของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 5*. (สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ทิพาพร สุจารี. (2553). *การพัฒนาแบบการสอนอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้ยุทธศาสตร์การเสริมต่อการเรียนรู้ประสบการณ์การอ่าน*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- บรรพตริ ศรีหะมงคล. (2565). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการอ่านและการเขียนคำภาษาไทยที่มีตัวสะกดไม่ตรงตามมาตราโดยใช้การจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือเทคนิค LT ร่วมกับการเสริมต่อการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- โรงเรียนบ้านนาตุน. (2565). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564*. โรงเรียนบ้านนาตุน.
อุบลราชธานี: โรงเรียนบ้านนาตุน.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วนิดา พรหมเขต. (2559). *การพัฒนาทักษะการอ่าน*. อุตรธานี: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). *รายงานข้อค้นพบตัวชี้วัดที่ควรได้รับการพัฒนาจากการวิเคราะห์
ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET). ชั้น ม.3* กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- สิริวรรณ ชัยชนะพิระกุล. (2564). *การพัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญวิชาภาษาไทยโดยใช้วิธีการสอน
แบบพาโนรามาพร้อมกับหนังสือวรรณกรรมเยาวชนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. (วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.*
- สุรางค์ โค้วตระกูล. (2556). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิรดี เสนาวิน. (2555). *ผลการสอนอ่านแบบพาโนรามาที่มีต่อความสามารถในการอ่านจับใจความและความสนใจ
ในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.*
- Hallenbeck, M., J. (1997). *From the Inside Out: Adolescents with Learning Disabilities Think and
Talk about Writing*. Retrieved October 30, 2022, from [http://thailiscar.chula.ac.th/
dua/detail.nsp](http://thailiscar.chula.ac.th/dua/detail.nsp).
- Nuttall, C. (2005). *Teaching Reading Skills in a Foreign Language*. Oxford: Macmillan Education.

การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังมโนทัศน์

Developing Reading Comprehension Ability for Main Idea of Mathayomsuksa 1 Students Through Concept Mapping

สวัญญา ชินพงษ์สร,¹ สรียกานต์ ยี่เก็งเอี่ยม² และปิยาภรณ์ พิษญาภิรัตน์³

Sawitchaya Chinphongsaton,¹ Sariyagan Yeekengaem² and Piyaporn Phitchayapirath³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านกุศกร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ จำนวน 1 ชุด จำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test (Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การอ่านจับใจความสำคัญ แผนผังมโนทัศน์ ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

² รองศาสตราจารย์, คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ติดต่อ สวัญญา ชินพงษ์สร อีเมล: sawitchaya.cg64@ubru.ac.th

รับเมื่อ 10 ตุลาคม 2566 แก้ไข 16 พฤศจิกายน 2566 ตอบรับเมื่อ 2 ธันวาคม 2566

Abstract

The purpose of this research was to compare the reading comprehension ability of Matthayomsuksa 1 students before and after class. Managing reading comprehension through the use of concept mapping; and study the students' satisfaction toward reading comprehension with concept mapping. The sample used in the research was 20 students in Mathayomsuksa 1, Ban Kusakorn School, Term 2, academic year 2022, obtained by Cluster random sampling. The research tools consisted of Learning management plan for reading comprehension. 1 set of the reading comprehension ability test, 30 items; and a satisfaction questionnaire on learning activities. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, and t-test (Dependent Samples).

The research findings were as follows:

1. Mathayomsuksa 1 students who received instruction using concept mapping had higher average reading comprehension scores after than before, at the .05 level of statistical significance.
2. Mathayomsuksa 1 students are satisfied with the learning arrangement for reading comprehension ability using concept mapping. Overall, it is at the highest level.

Keywords: Reading Comprehension, Concept Mapping, The Development of Reading Comprehension

บทนำ

ในปัจจุบันการอ่านแทรกอยู่ทุกทีในชีวิตประจำวันของเรา ทำให้เราจำเป็นต้องมีการอ่านอยู่เสมอ ทักษะการอ่านจึงเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเพิ่มพูนความรู้และเปิดโลกทัศน์ อีกทั้งการอ่านยังเป็นหัวใจสำคัญของกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนจำเป็นต้องอาศัยทักษะการอ่านเพื่อทำความเข้าใจในการอ่านเนื้อหาสาระ (กนกวรรณ ภูทิมา, ชูชาติ พิณพาทย์ และปริญญญา ทองสอน 2561, น.3) และต้องหมั่นฝึกฝน เพื่อให้ตัวผู้อ่านนั้น จะสามารถเข้าใจและใช้ประโยชน์จากการอ่านได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และในการอ่านสาระต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดจะต้องอาศัยทักษะการอ่านจับใจความสำคัญในทำความเข้าใจสาระสำคัญของเนื้อหาในเบื้องต้น เพื่อให้ทราบว่เรื่องนั้นเกี่ยวกับอะไร ได้อย่างถูกต้อง สำหรับผู้เรียนต้องใช้ทักษะในการอ่านจับใจความสำคัญในการแสวงหาความรู้มาพัฒนาตนเองให้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของโลก ผู้เรียนจึงควรรักการอ่าน มีเจตคติที่ดีต่อการอ่าน รู้จักเลือกอ่าน นำสิ่งที่ได้จากการอ่านมาพัฒนาความรู้ให้ก้าวหน้า เพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง (พระมหาวรญาณัน กมโล (แสงศรี), ยุพิน จันทรเรือง และอัญชลี เท็งตระกูล 2561, น. 131)

ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ควรได้รับการฝึกฝนความสามารถตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สาระที่ 1 มาตรฐานข้อที่ 1 ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ข้อที่ 2 จับใจความสำคัญจากเรื่องที่อ่าน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 45) อันเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการศึกษาระดับที่สูงขึ้น จากรายงานข้อค้นพบตัวชี้วัดที่ควรได้รับการพัฒนาจากการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษา 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่จัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television : DLTV) ช่วง 4 ปีย้อนหลัง (ปีการศึกษา 2560-2563) ของสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ พบว่า นักเรียนยังไม่สามารถตอบคำถามได้

เมื่อโจทย์กำหนดสถานการณ์ให้ในสาระที่ 1 มาตรฐานข้อที่ 1 ตัวชี้วัดชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เป็นข้อความเพื่อให้ นักเรียนจับใจความสำคัญ บอกข้อเท็จจริง แล้วแสดงความคิดเห็นและให้เหตุผลโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน (สถาบัน ทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป., น. 76-78) ในขณะเดียวกันจากการวิเคราะห์ผลรายงานการประเมินตนเอง ของสถานศึกษาปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านกุศกร (2565, น. 18) ได้รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านกุศกร ช่วง 3 ปีย้อนหลัง (ปีการศึกษา 2562-2564) พบว่า ในปีการศึกษา 2562 คะแนนเฉลี่ยผลการสอบเท่ากับ 56.0 ส่วนในปีการศึกษา 2563 คะแนนเฉลี่ยผลการสอบเท่ากับ 53.29 และในปีการศึกษา 2564 คะแนนเฉลี่ยผลการสอบเท่ากับ 44.31 เมื่อแปลผล พัฒนาการเทียบกับร้อยละแล้วแปลผลได้ว่า “ไม่มีพัฒนาการ” ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของนักเรียนที่ขาดทักษะ ด้านการอ่านจับใจความสำคัญ

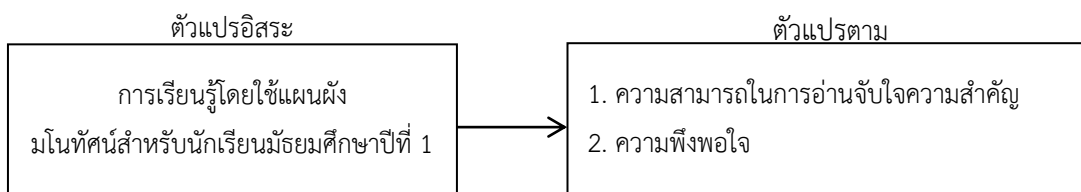
จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งเป็นชั้นปีแรกของการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา เพื่อปูพื้นฐานความสามารถให้แก่ นักเรียนได้นำความสามารถไปใช้ในระดับสูงขึ้น และผู้วิจัยได้สนใจวิธีการใช้แผนผังมโนทัศน์ เนื่องจากแผนผังมโนทัศน์เป็น การนำข้อความหรือประเด็นสำคัญมาจัดลำดับ จากประเด็นหลักไปยังประเด็นย่อย โดยใช้เส้นในการเชื่อมโยง ข้อความหนึ่งไปยังอีกข้อความหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการที่ช่วยในเรื่องการจัดลำดับความคิด แยกประเด็น และการเชื่อมโยง เนื้อหาในเรื่องที่อ่านได้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมองเห็นภาพรวมและความสัมพันธ์ของเนื้อหา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา ที่อ่านได้มากขึ้น สามารถพัฒนาทักษะในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการคิด จดจำ เข้าใจ สรุปและ นำเสนอได้อย่างมีระบบ ค้นพบประเด็นสำคัญหรือความจริงได้ด้วยตัวเอง (กรรณิการ์ อมรพันธุ์ 2561, น. 3-6; วีระชัย จิตจักร 2555, น. 3) นอกจากนี้เมื่อได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผัง มโนทัศน์ส่งผลให้ความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญดีขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ดังที่ Bustami, Redha, and Siti Sarah (2017, pp. 292-307) ได้ศึกษาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจโดยใช้เทคนิคแผนผังมโนทัศน์ ของนักเรียน โรงเรียนมัธยม 1 ชาววัง อาจะห์เหนือ กลุ่มตัวอย่างถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองที่สอนโดยเทคนิค แผนผังมโนทัศน์ และกลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติ จากการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองหลังจากได้รับการสอน โดยใช้เทคนิคแผนผังมโนทัศน์ มีผลคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนแบบปกติ ดังนั้น การใช้เทคนิคแผนผังมโนทัศน์ ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักเรียน โรงเรียนมัธยม 1 ชาววัง อาจะห์เหนือ อย่างมีนัยสำคัญ

จากที่กล่าวมาข้างต้น การอ่านจับใจความสำคัญมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อชีวิตประจำวันและการพัฒนา ด้านการเรียน การให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญควรมีเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ในการเพิ่ม ประสิทธิภาพการอ่านจับใจความสำคัญ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดประสิทธิภาพในการต่อยอดการเรียนรู้ วิชาอื่น ๆ ได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งยังเป็นประโยชน์กับครูผู้สอนภาษาไทยคนอื่น ๆ ที่จะได้นำไปปรับใช้ในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ มีความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนขยายโอกาส ในอำเภอตระการพืชผล จังหวัดอุบลราชธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 13 โรงเรียน 14 ห้องเรียน รวม 296 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านกุศกร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 20 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เนื่องจากแต่ละโรงเรียนมีจำนวนห้องเรียนน้อย และเพื่อให้มีประชากรกลุ่มตัวอย่างที่คลอบคลุมความสามารถ จึงเลือกใช้โรงเรียนเป็นหน่วยสุ่ม

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 12 คาบ ผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกเนื้อหาสำหรับการอ่านจับใจความสำคัญในแผนจัดการเรียนรู้ทั้งหมด ดังนี้ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 1 เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความรู้ทั่วไป แผนจัดการเรียนรู้ที่ 2 เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความรู้ใกล้ตัว แผนจัดการเรียนรู้ที่ 3 เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความงาม แผนจัดการเรียนรู้ที่ 4 เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 5 เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเกมและเกมเมอร์ แผนจัดการเรียนรู้ที่ 6 เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องสถานที่ท่องเที่ยว โดยไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และได้ผ่านการตรวจพิจารณาตรวจสอบและประเมินคุณภาพด้านความถูกต้องเหมาะสมความจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน โดยใช้แบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยระดับคุณภาพความเหมาะสมอยู่ที่ 4.52

2.2 แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ จำนวน 1 ชุด เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ เป็นข้อสอบชุดเดียวกันระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องข้อสอบและนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง .42 - .77 ค่าอำนาจจำแนกอยู่ .27 - .64 และค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ .83

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ จำนวน 14 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อที่ใช้จัดการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล โดยกำหนดระดับคะแนนความพึงพอใจ

เป็น 5 ระดับ และได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน ซึ่งปรากฏว่ามีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .80 - 1.00 ค่าอำนาจจำแนก .20 - .75 และค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ .80

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้แผนผังมโนทัศน์

3.2 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนไปใช้กับนักเรียนตัวอย่างก่อนดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ จำนวน 30 ข้อ

3.3 ดำเนินการสอนตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 6 แผน แผนละ 2 คาบ คาบละ 50 นาที รวม 12 คาบ

3.4 นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนแล้วตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

3.5 นำผลการทดสอบและผลการตอบแบบสอบถามไปวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ โดยใช้ t-test

4.2 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้แผนผังมโนทัศน์

สรุปผลการวิจัย

1. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ โดยใช้ t-test

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์

การทดสอบ	n	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S	t	sig
ก่อนเรียน	20	30	13.15	1.42	38.76	.000*
หลังเรียน	20	30	23.25	1.68		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญ โดยใช้แผนผังมโนทัศน์โดยคะแนนก่อนเรียนนักเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 13.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.42 ส่วนคะแนนหลังเรียนนักเรียนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 23.25 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.68 เมื่อเปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียนพบว่า คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์

ตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังมโนทัศน์

ข้อ	รายการ	$\bar{X}$	S	ระดับความพึงพอใจ
1	ด้านเนื้อหาการเรียนรู้	4.55	.13	มากที่สุด
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.84	.17	มากที่สุด
3	ด้านสื่อที่ใช้จัดการเรียนรู้	4.86	.13	มากที่สุด
4	ด้านการวัดและประเมินผล	4.55	.32	มากที่สุด
รวมทั้งหมด		4.72	.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 ระดับความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังมโนทัศน์ พบว่าโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .50 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ย มากไปหาน้อย คือ ด้านสื่อที่ใช้จัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.86 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .13 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.84 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .17 ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .13 และด้านการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ .32 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาผลการเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญก่อนเรียนกับหลังเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียน เนื้อหาที่นักเรียนทำคะแนนได้มากที่สุดคือ เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเกมและเกมเมอร์ ทั้งนี้เป็นเพราะมีเนื้อหาในเรื่องที่นักเรียนชื่นชอบและให้ความสนใจมาก ในขณะเดียวกัน เนื้อหาที่นักเรียนทำคะแนนได้น้อยที่สุดคือ เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องความรู้ทั่วไปนักเรียน เพราะมีเนื้อหาที่นักเรียนให้ความสนใจน้อยและเป็นเรื่องไกลตัวของนักเรียน

นอกจากนี้ เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนกับหลังเรียน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังมโนทัศน์นั้น เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยนักเรียนทุกคนจะต้องอ่านเนื้อหาให้เข้าใจก่อน จึงช่วยกันระดมความคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียนที่เป็นกลุ่มใหญ่ในการจับประเด็นสำคัญของเรื่อง เพื่อฝึกสร้างแผนผังมโนทัศน์ร่วมกัน แล้วจึงให้นักเรียนแยกกลุ่มย่อยเพื่อระดมความคิดแลกเปลี่ยนกับเพื่อนและสร้างแผนผังมโนทัศน์ ในการแบ่งกลุ่มย่อยจะช่วยสร้างโอกาสให้นักเรียนได้เสนอความคิดเห็นที่เกิดจากกระบวนการคิดสรุปความคิดรวบยอดและจับใจความสำคัญได้มากขึ้น ส่วนแผนผังมโนทัศน์ที่นักเรียนสร้างขึ้นนั้นจะช่วยให้นักเรียนได้เห็นภาพรวมและความเชื่อมโยงของเนื้อหา จึงทำให้นักเรียนเข้าใจเรื่อง

ที่อ่านได้ดีขึ้น โดยสังเกตจากผลคะแนนระหว่างเรียนที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ทั้ง 6 แผน พบว่า ผลคะแนนระหว่างเรียนในการอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังโน้ตทัศน์ แผนที่ 6 มีคะแนนระหว่างเรียนสูงสุด รองลงมาคือแผนที่ 5 ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะผู้วิจัยได้จัดกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบซ้ำ ๆ ในแต่ละแผน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคุ้นเคยต่อกิจกรรมการเรียนรู้และเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ดีขึ้น

จากที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังโน้ตทัศน์นั้น นักเรียนมีค่าเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังโน้ตทัศน์เป็นกระบวนการในการเรียงลำดับโน้ตทัศน์ที่มีความหมายกว้าง แล้วแตกย่อยสู่โน้ตทัศน์ที่มีความหมายเฉพาะเจาะจงมากขึ้น ซึ่งเป็นแผนภาพที่ให้ผู้เรียนมองเห็นความเชื่อมโยงของข้อมูลหรือเนื้อหาได้อย่างชัดเจน และแผนผังโน้ตทัศน์ยังเป็นเครื่องมือที่สามารถนำมาใช้ในการส่งเสริมระบบการคิดสำหรับการเรียนรู้ได้ดีทั้งในส่วนของการสร้างข้อสรุปความคิดและความคงทนในการเรียนรู้ (วิรุตา คงนิ 2563, น. 55) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรวรรณ สุขสวัสดิ์ (2561, น. 78-80) ได้ศึกษาการพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังโน้ตทัศน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความก่อนเรียน เท่ากับ 6.64 และหลังเรียน เท่ากับ 20.41 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการอ่านจับใจความโดยใช้แผนผังโน้ตทัศน์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังโน้ตทัศน์ พบว่า โดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านสื่อที่ใช้จัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านเนื้อหาการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผลตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะการจัดการเรียนรู้การอ่านจับใจความสำคัญโดยใช้แผนผังโน้ตทัศน์ครูผู้สอนให้นักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างความเป็นกันเอง เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม ฝึกแสดงความคิดเห็นทั้งในชั้นเรียนและกับเพื่อนในกลุ่ม นักเรียนได้มีอิสระในการคิดและสร้างสรรค์ผลงานผ่านการจัดทำแผนผังโน้ตทัศน์ตามรูปแบบความคิดของนักเรียน อีกทั้งผู้สอนได้จัดทำสื่อที่ใช้จัดการเรียนรู้ให้มีสีสันสวยงาม น่าอ่าน

นอกจากนี้ในกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังโน้ตทัศน์นั้น ยังเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นการอ่าน การเขียน การแสดงความคิด สิ่งนี้ช่วยสร้างบรรยากาศที่ผ่อนคลาย สนุกสนาน ได้ช่วยกันคิดและพูดคุยปรึกษาหารือกันในกลุ่มกับเพื่อน ทำให้ผู้เรียนไม่เครียด ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาด้านการคิดที่มากขึ้น (วรวรรณ สุขสวัสดิ์ 2561, น. 81-82) ซึ่งสอดคล้องกับ Phan Thuy Trang (2017, pp. 178-203) ที่ได้ศึกษาผลกระทบของการทำแผนผังโน้ตทัศน์ต่อการอ่านเพื่อความเข้าใจของนักศึกษา สาขาภาษาอังกฤษ พบว่าจากการทำแบบสอบถามของนักศึกษาที่มีการใช้แผนผังโน้ตทัศน์ในการเรียนการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจ มีความพึงพอใจต่อการใช้แผนผังโน้ตทัศน์ในการเรียนการสอนการอ่านเพื่อความเข้าใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 จะเห็นได้ว่านักศึกษามีทัศนคติเชิงบวกต่อการแผนผังโน้ตทัศน์ในการเรียนการสอน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่านักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนผังโน้ตทัศน์ในทางที่ดี เป็นเพราะผู้สอนเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและมีส่วนร่วมกับกิจกรรมในทุกกิจกรรม มีสื่อที่น่าสนใจซึ่งช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ชี้แจงขั้นตอนการดำเนินการจัดการเรียนรู้และอธิบายการเขียนแผนผังมโนทัศน์ก่อนจัดการเรียนรู้ ดังนั้น ครูผู้สอนควรชี้แจงและอธิบายทำความเข้าใจในขั้นตอนการจัดกิจกรรมและอธิบายการเขียนแผนผังมโนทัศน์ให้กับนักเรียนจนเกิดความเข้าใจก่อนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง

2. จากผลการวิจัย เนื้อหาที่นักเรียนทำคะแนนได้ดีเป็นเนื้อหาที่นักเรียนชื่นชอบและให้ความสนใจมาก ดังนั้น การเลือกเนื้อหาหรือบทอ่านที่นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมและเป็นเนื้อหาที่อยู่ในความสนใจของนักเรียน เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่ายของนักเรียนและกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แผนผังมโนทัศน์ ในประเด็นอื่น ๆ ของกลุ่มสาระภาษาไทย เช่น การพัฒนาทักษะด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ การพัฒนาทักษะด้านการเขียน

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมชน

สทศกรรมการเกษตรแห่งประเทศไทย.

กนกวรรณ ภูทิมา, ชุชาติ พิณพาทย์, และปริญญา ทองสอน. (2561) การศึกษาความสามารถในการอ่านจับ

ใจความและการเขียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยการประยุกต์ใช้การจัดการ

เรียนรู้แบบร่วมมือ เทคนิค CIRC ร่วมกับการสอนอ่านแบบปฏิบัติการ. *วารสารศึกษาศาสตร์*

มหาวิทยาลัยนเรศวร. 21(1), 1-15.

กรรณิการ์ ออมพันธุ์. (2561). *การส่งเสริมความสามารถในการสรุปความคิดรวบยอดโดยการจดบันทึกด้วยการใช้ผัง*

มโนทัศน์ รายวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน

อนุกุลนารี (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ

มหาสารคาม, มหาสารคาม.

พระมหาวิมลคุณ กมล (แสงศรี), ยุพิน จันทร์เรือง และอัญชลี เท่งตระกูล. (2561). พัฒนาการอ่านจับใจความสำคัญ

โดยใช้ขั้นตอนการอ่านจับใจความสำคัญของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดท่าตอน.

บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 11(2), 129-140.

โรงเรียนบ้านกุศกร. (2565). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนบ้านกุศกร*

อุบลราชธานี: โรงเรียนบ้านกุศกร.

วรวรรณ สุขสวัสดิ์. (2561). *การพัฒนาความสามารถในการอ่านจับใจความภาษาอังกฤษโดยใช้ผังมโนทัศน์ของ*

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน)

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, กรุงเทพฯ

- วิธดา คงมณี. (2563). การสร้างชุดการสอนตามรูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับแผนผังมโนทัศน์ เพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ เรื่องบรรยากาศ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนวัดประสาธนิกร (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- วีระชัย จิตจักร. (2555). การพัฒนาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทย ด้านการอ่านเชิงวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ผังมโนทัศน์ โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). รายงานข้อค้นพบตัวชี้วัดที่ควรได้รับการพัฒนาจากการวิเคราะห์ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET). ชั้น ม.3 (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- Phan Thuy Trang. (2017). The Effects of Concept Mapping on Efl Students' Reading Comprehension. *European Journal of English Language Teaching*, 2(2), 178-203.
- Usman, B., Maidatija, R. and Fitriani, S.S., (2017). Using Concept Mapping to Improve Reading Comprehension. *English Education Journal*, 8(3), 292-307.

การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

Development of a Supervision Model for The Partial Development of Early Childhood Teachers in Active Learning Experiences 3

ศิริทัย ธโนปจัย¹

Sirithai Thanopajai¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก และ 4) ศึกษาผลกระทบจากการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้บริหาร ครูปฐมวัยและเด็กปฐมวัย จำนวน 389 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น รูปแบบการนิเทศ แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินทักษะในการจัดประสบการณ์และแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย พบว่าสภาพปัจจุบันโดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.28 และความต้องการอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.58
2. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดหมาย เนื้อหา กระบวนการพัฒนาครูปฐมวัย และการวัดผลประเมินผล
3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย ด้านความรู้ความเข้าใจ หลังการจัดประสบการณ์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ เท่ากับ 44.37 คิดเป็นร้อยละ 88.74 สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้คือ ร้อยละ 80 ด้านทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย พบว่าหลังการจัดประสบการณ์ โดยภาพรวมทุกรายการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.69
4. ผลการประเมินผลกระทบจากการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยทุกด้านมีเฉลี่ยร้อยละ 91.38 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ โดยภาพรวม ด้านความเหมาะสมและเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: สมรรถนะ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ครูปฐมวัย

¹ ศึกษาพิเศษชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1

*ผู้ติดต่อ ศิริทัย ธโนปจัย อีเมล: sirithai.tuk@gmail.com

รับเมื่อ 25 ตุลาคม 2566 แก้ไข 19 พฤศจิกายน 2566 ตอบรับเมื่อ 25 พฤศจิกายน 2566

Abstract

The purposes of this research are to 1) study the current conditions and needs of early childhood teachers in organizing active learning experiences 2) develop a supervision model to develop the competencies of early childhood teachers in organizing active learning experiences 3) Study the results of using a supervision model to develop the competency of early childhood teachers in organizing active learning experiences and 4) Study the effects of using a supervision model to develop the competency of skills in organizing experiences and assessment of satisfaction Statistics used in the research include percentages, averages, and standard deviations early childhood teachers in organizing active learning experiences Proactive. The target group is executives. A total of 389 preschool and early childhood teachers were recruited through purposive selection. The tools used in the research include: opinion questionnaire Supervision format Cognitive test Assessment of skills in organizing experiences and assessment of satisfaction Statistics used in the research include percentages, averages, and standard deviations.

The research findings were as follows:

1. The results of the analysis of the current conditions and needs for organizing experiences for early childhood teachers found that the overall current conditions were at a moderate level of practice with an average of 3.28 and the needs were at a high level with an average of 3.58.
2. The results of the development of the supervision model to develop the competency of early childhood teachers in organizing active learning experiences consist of 5 elements: principles, goals, content, early childhood teacher development process. and measurement and evaluation
3. The results of using the supervision model to develop competencies in organizing experiences of early childhood teachers. Knowledge and understanding after organizing the experience The average value was equal to 44.37, accounting for 88.74 percent, higher than the set target of 80 percent. In terms of experience organizing skills for early childhood teachers, it was found that after organizing experiences Overall, every item is at the highest level. with an average of 4.69
4. The results of the evaluation of the impact of using the supervision model to develop competency in organizing active learning experiences found that the results of the evaluation of all aspects of early childhood development were on average 91.38 percent. The results of the evaluation of satisfaction with the form Model of organizing experiences for early childhood teachers at the highest level The average value was 4.57. Appropriateness and feasibility of the model. Overall, appropriateness and feasibility. The average is at the highest level.

Keywords: Competency, Active Learning, Early Childhood Teachers.

บทนำ

การจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย นับเป็นรากฐานที่สำคัญของการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อชีวิตของคนเรา ทั้งยังเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ความรู้และประสบการณ์ที่เด็กได้รับจะมีอิทธิพลต่อการเสริมสร้างพัฒนาการในขั้นต่อไป การจัดการศึกษาปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญาและพัฒนาเด็กให้มีทักษะจำเป็นในศตวรรษที่ 21 ดังนั้นการพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการครอบคลุมทุกด้านดังกล่าว สำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยนั้น เป็นการจัดกิจกรรมที่让孩子ได้เรียนรู้ด้วยตนเองผ่านประสบการณ์ตรงและกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างหลากหลาย และเด็กได้สะท้อนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ จะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาด้านภาษา การคิด การแก้ปัญหา การตัดสินใจมีความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ รวมทั้งส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เกิดขึ้นอย่างสมดุลและเต็มศักยภาพ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2561, น. 11)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัย ให้มีความพร้อมของพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน เพื่อให้มีความพร้อมในการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา โดยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการพัฒนาด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย มาตรฐานด้านร่างกาย จำนวน 2 มาตรฐาน ด้านอารมณ์จิตใจ จำนวน 3 มาตรฐาน ด้านสังคม จำนวน 3 มาตรฐานและด้านสติปัญญา จำนวน 4 มาตรฐาน รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 มาตรฐาน 29 ตัวบ่งชี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2560, น. 26) สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561, น. 38) ที่กล่าวถึงแนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับปฐมวัย โดยกำหนดมาตรฐานการพัฒนาคุณภาพในระดับปฐมวัย จำนวน 3 มาตรฐาน 14 ประเด็นพิจารณาประกอบด้วยมาตรฐานด้านคุณภาพของเด็ก มาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการและมาตรฐานด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ซึ่งทั้งสองส่วนมีความสอดคล้องกันในการพัฒนาเด็กปฐมวัยโดยองค์รวมทั้ง 4 ด้าน ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกในระดับปฐมวัย เป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การวางแผน ออกแบบ ตัดสินใจ ลงมือทำ และนำเสนอผลงานด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้คอยกระตุ้น ชี้แนะและสนับสนุน การทำกิจกรรมของเด็กอย่างใกล้ชิด ซึ่งการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกในระดับปฐมวัย เป็นการจัดกิจกรรมที่บูรณาการเนื้อหา ทักษะและประสบการณ์สำคัญผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เน้นให้เด็กได้คิด ตัดสินใจ แก้ปัญหาอย่างเหมาะสมกับวัย โดยการมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ การลงมือปฏิบัติจริงและการสื่อสารข้อมูลด้วยวิธีการที่หลากหลาย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2561, น. 62)

การพัฒนาครู เป็นภารกิจที่จำเป็นของหน่วยงานทางการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ ความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงานของครูและต่อยอดเทคนิควิธีการให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ เนื่องจากการพัฒนาครูเป็นกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและเจตคติของครูที่จะช่วยพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งรูปแบบการพัฒนาครูมีหลายแบบ (อรุณรุ่ง โยธสิงห์ 2559, น. 3) นอกจากนี้การพัฒนาครูด้วยกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มีความสำคัญมากในการพัฒนาครูที่จะช่วยสร้างความศรัทธาในวิชาชีพ สร้างการให้ใจ ร่วมใจ ตั้งใจและเปิดใจของครู การพัฒนาครูจึงต้องใช้หลากหลายรูปแบบเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (อนุศรา อุดทะ 2562, น. 79)

การพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้กระบวนการ 4 ขั้นตอน เป็นนวัตกรรมที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ เป็นรูปแบบที่เน้นกระบวนการในการพัฒนาความสามารถของครูปฐมวัย ใน 3 ด้าน ได้แก่ ความรู้ ทักษะและเจตคติของครูปฐมวัย ผ่านกระบวนการอบรมปฏิบัติการ การชี้แนะสอนงาน การปฏิบัติ การสอนในชั้นเรียนปฐมวัย การสังเกตชั้นเรียน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และถอดบทเรียนร่วมกันของครูกับศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพในชั้นเรียนปฐมวัย ซึ่งจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ

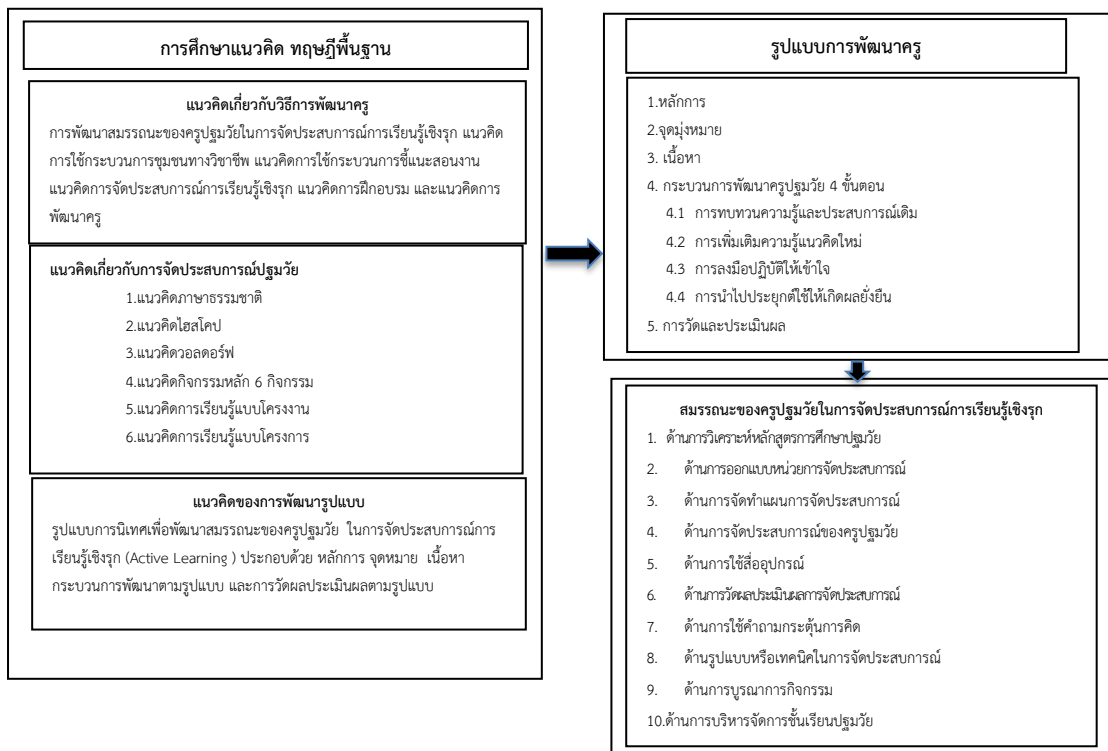
ของครูปฐมวัย โดยการนิเทศติดตามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การสรุปข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม การสังเกต ชั้นเรียนปฐมวัย และการวิเคราะห์ข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า ครูปฐมวัยยังขาดสมรรถนะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยครูปฐมวัยมีความต้องการได้รับการนิเทศ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับ ปฐมวัยให้มีความเป็นมืออาชีพ และเป็นต้นแบบในการจัดประสบการณ์ มีความต้องการพัฒนาในด้านความรู้ความเข้าใจ ที่ถูกต้องในการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย การจัดการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้สู่การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในระดับปฐมวัยที่จะช่วยส่งเสริมให้การ จัดการศึกษาปฐมวัยมีคุณภาพอย่างรอบด้าน ผู้วิจัยในฐานะเป็นศึกษานิเทศก์ผู้รับผิดชอบงานพัฒนาการศึกษาปฐมวัย มองเห็นความสำคัญจำเป็นอย่างยิ่งที่จะได้พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้เชิงรุก เพื่อใช้เป็นเครื่องมือและแนวทางการพัฒนาครูผู้สอนปฐมวัยให้มีสมรรถนะและสามารถนำไปใช้ในการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านได้อย่างมี ประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก
4. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้เชิงรุก

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการโดยการสำรวจความคิดเห็นของครูปฐมวัย

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการนิเทศ โดยมีขั้นตอนการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน รวม 80 ชั่วโมง ได้แก่

ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม (Review) จำนวน 12 ชั่วโมง

ขั้นที่ 2 การเพิ่มเติมความรู้และแนวคิดใหม่ (New Concept) จำนวน 12 ชั่วโมง

ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติให้เข้าใจ (Step Action) จำนวน 50 ชั่วโมง

ขั้นที่ 4 การนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างยั่งยืน (Fun to Apply) จำนวน 6 ชั่วโมง

เวลาในการจัดกิจกรรม 4 ขั้นตอน รวมเวลา 80 ชั่วโมง

ระยะที่ 4 การประเมินผลกระทบจากการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย ได้แก่ การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยและประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์ของรูปแบบการนิเทศ

1. กลุ่มเป้าหมาย

การวิจัยครั้งนี้ มีกลุ่มเป้าหมาย เป็นครู ผู้บริหาร และเด็กปฐมวัยของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 2 โพธิ์ศรีระเว ทราญมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง จำแนกตามระยะของการวิจัย ประกอบด้วย ระยะที่ 1 กลุ่มเป้าหมาย คือ ครูปฐมวัยจำนวน 389 คน ระยะที่ 2 กลุ่มเป้าหมาย คือผู้เชี่ยวชาญในการประเมินรูปแบบ จำนวน 9 คน ระยะที่ 3 กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 2 โพธิ์ศรีระเว ทราญมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 14 โรงเรียน ผู้บริหาร จำนวน 14 คน และครูผู้สอนปฐมวัยจำนวน 25 คน ระยะที่ 4 คือ เด็กปฐมวัยที่ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 2-3 ของโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 2 โพธิ์ศรีระเว ทราญมูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 14 โรงเรียน เด็กปฐมวัยจำนวน 350 คนและผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

2.2 คู่มือการใช้รูปแบบ ประกอบด้วย คำชี้แจง บทบาทครู บทบาทศึกษานิเทศก์ แผนการจัดกิจกรรม การพัฒนาสมรรถนะครู การวัดผลประเมินผล แบบประเมินทักษะการจัดประสบการณ์ และแบบทดสอบความรู้

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและความต้องการ และตอนที่ 3 ทักษะในการจัดประสบการณ์

2.4 แบบประเมินทักษะในการจัดประสบการณ์ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

2.5 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจ ชนิดปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

2.6 แบบประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยที่มีต่อการใช้รูปแบบ ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นของครูปฐมวัยโดยใช้แบบสอบถาม

3.2 ยกร่างรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

3.3 ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก โดยผู้เชี่ยวชาญ

3.4 ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบ ตามขั้นตอนการจัดกิจกรรม 1) ทดสอบก่อนการอบรม โดยนำแบบทดสอบความรู้ความเข้าใจมาทดสอบกับครูปฐมวัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย 2) ผู้วิจัยดำเนินการอบรมตามขั้นตอนด้วยตัวเอง โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้เวลา 80 ชั่วโมง ไม่รวมการทดลองก่อนและหลังการอบรม 3) ดำเนินการสังเกตและนิเทศชั้นเรียนปฐมวัย และเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยร่วมกับผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเป้าหมาย

3.5 เมื่อดำเนินการจัดกิจกรรมครบทุกขั้นตอน นำแบบทดสอบหลังการอบรมมาทดสอบความรู้ของครูปฐมวัย

3.6 ประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัยและผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

3.7 ประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย

3.8.8. ประเมินรูปแบบในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลผลการสอบถามความคิดเห็นของครูปฐมวัยจากแบบสอบถามโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 วิเคราะห์ผลการทดสอบก่อนและหลังการอบรมจากการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการอบรม เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของครูปฐมวัย โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยจากการประเมินทักษะ

4.4 วิเคราะห์ผลการวัดเจตคติของครูปฐมวัยและผู้บริหารจากการใช้แบบวัดเจตคติและหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.5 วิเคราะห์ผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยใช้แบบประเมินพัฒนาการเด็กตามมาตรฐาน หลักสูตรเพื่อวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย

4.6 วิเคราะห์ผลการประเมินรูปแบบในด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S	ความหมาย	$\bar{X}$	S	ความหมาย
1. ด้านการวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย	3.45	.36	ปานกลาง	3.51	.36	มาก
2. ด้านการออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์	3.19	.54	ปานกลาง	3.62	.47	มาก
3. ด้านการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์	3.40	.46	ปานกลาง	3.54	.34	มาก
4. ด้านการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย	3.24	.44	ปานกลาง	3.63	.21	มาก
5. ด้านการใช้สื่ออุปกรณ์	3.18	.52	ปานกลาง	3.67	.45	มาก

รายการประเมิน	สภาพปัจจุบัน			ความต้องการ		
	$\bar{X}$	S	ความหมาย	$\bar{X}$	S	ความหมาย
6. ด้านการวัดผลประเมินผลการจัดประสบการณ์	3.19	.50	ปานกลาง	3.61	.34	มาก
7. ด้านการใช้คำถามกระตุ้นการคิด	3.25	.61	ปานกลาง	3.64	.42	มาก
8. ด้านรูปแบบหรือเทคนิคในการจัดประสบการณ์	3.21	.52	ปานกลาง	3.65	.47	มาก
9. ด้านการบูรณาการกิจกรรม	3.42	.34	ปานกลาง	3.47	.32	มาก
10. ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียนปฐมวัย	3.33	.53	ปานกลาง	3.52	.33	มาก
เฉลี่ย	3.28	.48	ปานกลาง	3.58	.37	มาก

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย จำนวน 389 คน ซึ่งเป็นครูปฐมวัยทุกคนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบัน โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับสภาพปัจจุบันจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 3.45$) การบูรณาการกิจกรรม ($\bar{X} = 3.42$) และการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.40$) ตามลำดับ ด้านความต้องการ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การใช้สื่อ อุปกรณ์ ($\bar{X} = 3.67$) การใช้คำถามกระตุ้นการคิด ($\bar{X} = 3.64$) และการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 3.63$) ตามลำดับ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้รูปแบบการนิเทศ 4 Steps Model โดยมีองค์ประกอบของรูปแบบ ได้แก่

หลักการ

1. เป็นรูปแบบที่เน้นกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ในการพัฒนาครูร่วมกับการชี้แนะสอนงาน
2. เป็นการจัดประสบการณ์ที่เน้นการพัฒนาทักษะของครูปฐมวัย
3. จัดประสบการณ์ที่บูรณาการตามเนื้อหาในหน่วยการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
4. วัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย
2. เพื่อพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย
3. เพื่อเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

เนื้อหา

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย
2. การพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย
3. การเสริมสร้างเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

กระบวนการจัดกิจกรรม

ขั้นที่ 1 การทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม (Review)

ขั้นที่ 2 การเพิ่มเติมความรู้และแนวคิดใหม่(New Concept)

ขั้นที่ 3 การลงมือปฏิบัติให้เข้าใจ (Step Action)

ขั้นที่ 4 การนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลอย่างยั่งยืน (Fun to Apply)

การวัดและประเมินผล

1. การประเมินความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัย
2. การประเมินทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย
3. การประเมินความพึงพอใจของครูปฐมวัย

ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

3.1 ผลการพัฒนาด้านความรู้ความเข้าใจของครูปฐมวัย ที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.34 และหลังการจัดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.37 คิดเป็นร้อยละ 88.74

3.2 ผลการพัฒนาทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69

4. ผลการศึกษาผลกระทบจากการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก

4.1 ผลการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการทุกด้าน พบว่า ร้อยละของจำนวนเด็กที่มีพัฒนาการระดับดีขึ้นไปรวมเฉลี่ยร้อยละ 91.38

4.2 ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ การวิเคราะห์ข้อมูลผลการสัมมนาผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้และรับรองรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้รูปแบบการนิเทศ 4 Steps Model โดยภาพรวม ด้านความถูกต้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$) ($S = .40$) ด้านความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) ($S = .45$) ด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.68$) ($S = .54$) และด้านความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.74$) ($S = .34$)

4.3 ผลการประเมินความพึงพอใจในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.57 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า รายการที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กระบวนการจัดกิจกรรมเน้นการปฏิบัติจริงมีผลต่อทักษะของเด็กปฐมวัย ($\bar{X} = 4.82$) และ การเตรียมอุปกรณ์มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมและการเลือกหัวข้อที่จะสอนเป็นสิ่งจำเป็นในการจัดประสบการณ์ ($\bar{X} = 4.72$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยจำนวน 389 คน ซึ่งเป็นครูปฐมวัยทุกคนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า สภาพปัจจุบันโดยรวม มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 และด้านความต้องการ โดยรวมมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 จากผลการวิจัยดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าครูปฐมวัยยังขาดทักษะในกระบวนการจัดประสบการณ์ โดยเฉพาะในด้านการออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์ การใช้สื่ออุปกรณ์และการวัดผลประเมินผล การจัดประสบการณ์ และเมื่อพิจารณาความต้องการของครูปฐมวัย พบว่ามีความต้องการในระดับมากในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการใช้สื่ออุปกรณ์ ด้านรูปแบบหรือเทคนิคในการจัดประสบการณ์ ด้านการใช้คำถามกระตุ้นการคิด ด้านการออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์และด้านการวัดผลประเมินผลการจัดประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทิกา วารินทร์ (2557, น. 10) ได้ทำการวิจัยรูปแบบการพัฒนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่ารูปแบบการพัฒนสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีองค์ประกอบ คือ การสร้างและพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้จากการทดลองใช้รูปแบบ พบว่าครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้น มีความพึงพอใจต่อรูปแบบระดับมากที่สุด

2. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก และการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า รายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านวัตถุประสงค์ของรูปแบบและขั้นตอนการพัฒนสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก จากผลการดำเนินการดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการพัฒนสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ มีการพัฒนาตามขั้นตอนการพัฒนารูปแบบอย่างเหมาะสม ที่เกิดจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีความสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย เกิดจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 ผ่านการสังเคราะห์ด้านองค์ประกอบของรูปแบบทั้ง 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ การวัดผลประเมินผลรูปแบบ นำมาสู่การพัฒนาเป็นรูปแบบการพัฒนสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ การทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม การเพิ่มเติมความรู้และแนวคิดใหม่ การปฏิบัติให้เข้าใจ และการนำไปใช้ให้เกิดผลอย่างยั่งยืน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ มีการพัฒนาตามขั้นตอนการพัฒนารูปแบบอย่างเหมาะสม ที่เกิดจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่มีความสอดคล้องกับธรรมชาติการเรียนรู้ในระดับปฐมวัย เกิดจากการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและความต้องการในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 และจากการรวบรวมข้อมูลจากการสังเกตชั้นเรียนปฐมวัย ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลเหล่านี้มาอย่างต่อเนื่อง นำมาสู่การสังเคราะห์ทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยที่มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 และความสอดคล้องกับบริบทของครูปฐมวัยผ่านการสังเคราะห์ด้านองค์ประกอบของรูปแบบทั้ง 5 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เนื้อหาของรูปแบบ กระบวนการจัดกิจกรรมตามรูปแบบ การวัดผลประเมินผลรูปแบบ นำมาสู่การพัฒนาเป็นรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกที่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมบุรณ์ ศิริสรธรทิพย์ (2553, น. 354) ที่ได้พัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะภาวะผู้นำของคณาบดีผลการศึกษาพบว่า รูปแบบมีองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คุณลักษณะภาวะผู้นำ

ของคณบดีที่ต้องพัฒนา 2) แนวคิดและหลักการกำกับรูปแบบ และวัตถุประสงค์ทั่วไปของรูปแบบ 3) กระบวนการพัฒนาคุณลักษณะ
ภาวะผู้นำของคณบดี ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน เนื้อหาการพัฒนา วิธีการและกิจกรรมการพัฒนา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
และผลที่ต้องการ และ 4) แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ เงื่อนไขความสำเร็จและตัวบ่งชี้ความสำเร็จของรูปแบบ

3. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

3.1 ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย พบว่า ก่อนการจัดประสบการณ์ครูปฐมวัย
มีความรู้ความเข้าใจ โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.34 คะแนน และหลังการจัดประสบการณ์มีคะแนนเพิ่มขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย
เท่ากับ 44.37 คะแนน ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบ โดยมีกิจกรรมทั้ง 4 ขั้นตอนนั้น
เป็นการพัฒนาสมรรถนะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์ ด้านทักษะในการจัดประสบการณ์
และด้านเจตคติที่มีต่อรูปแบบการพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยที่ประเมินหลังจากการจัด
กิจกรรม ทั้งนี้เนื่องจากการพัฒนาครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบ โดยมีกิจกรรมทั้ง 4 ขั้นตอนนั้นเป็น
การเสริมสร้างความรู้ความสามารถและทักษะทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดประสบการณ์โดย
การวิเคราะห์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย การออกแบบหน่วยการจัดประสบการณ์
ด้านทักษะในการจัดประสบการณ์ โดยการนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย
ด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เน้นการลงมือปฏิบัติจริงด้วยวิธีการและสื่อที่หลากหลายและการสะท้อนผล
การเรียนรู้ร่วมกัน ผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพจนทำให้ครูปฐมวัย มีความรู้ความเข้าใจในการจัด
ประสบการณ์อย่างถูกต้อง และสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ด้านเจตคติที่มีต่อรูปแบบการเสริมสร้างทักษะ
ในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยที่ประเมินหลังจากการจัดกิจกรรมครบทุกกิจกรรม โดยผลของการใช้รูปแบบ
ในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า ครูปฐมวัยมีความสนใจ ตั้งใจ เปิดใจ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นผู้ดำเนินการเปลี่ยนแปลง
เมื่อมีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยกระบวนการ PLC ครูปฐมวัยมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมสนทนา
แสดงความคิดเห็น เปิดใจรับฟังและพร้อมนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์ของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้
มีความสมบูรณ์มากขึ้น เมื่อผู้วิจัยและคณะผู้ทรงคุณวุฒิจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี
เขต 3 ไปเยี่ยมชมห้องเรียนปฐมวัยและจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของรูปแบบ พบว่าครูปฐมวัย มีความสนใจ มุ่งมั่นใน
การทำงานและปฏิบัติตามขั้นตอนต่าง ๆ ได้อย่างดี สังเกตจากการจดบันทึกข้อสรุป ข้อเสนอแนะจากการสรุปสะท้อนผล
หลังกิจกรรม (AAR) ทุกครั้งเสนอให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคที่มักเกิดขึ้น และร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนางานให้มี
ความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของครูปฐมวัย ซึ่งสอดคล้องกับ (พิรพงษ์ ดวงแก้ว
2546: 178) ที่กล่าวว่า การพัฒนาครูและการฝึกอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเพิ่มพูนประสิทธิภาพให้ผู้รับการอบรม
มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะสามารถนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ด้านทักษะการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย พบว่า หลังการจัดประสบการณ์ โดยภาพรวมทุกรายการ
อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.69 ทั้งนี้เนื่องจากครูปฐมวัยที่จัดประสบการณ์ในครั้งนี้ได้รับการพัฒนาให้มี
ความรู้ความเข้าใจสู่การจัดประสบการณ์ ได้ร่วมสะท้อนผลการจัดประสบการณ์ด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อน
ครูและมีการชี้แนะ สอนงานให้คำปรึกษาแก่ครูเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนางานให้มีความสมบูรณ์หลายครั้ง

4. ผลการประเมินผลกระทบจากการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้เชิงรุก พบว่า

4.1 ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
อุบลราชธานี เขต 3 ข้อมูลเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2562-2565 จำแนกตามพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน พบว่า
ร้อยละของจำนวนเด็กที่มีพัฒนาการระดับดีขึ้นไป โดยภาพรวมเฉลี่ยร้อยละ 91.38 และ เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่า

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย เฉลี่ยร้อยละ 89.66 ด้านอารมณ์ จิตใจ เฉลี่ยร้อยละ 91.11 ด้านสังคมร้อยละ 91.87 และด้านสติปัญญา เฉลี่ยร้อยละ 92.90

4.2 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยที่เกิดจากความสมัครใจ สนใจใฝ่เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ สามารถเข้าใจเข้าถึงและพัฒนาผู้เรียนในระดับปฐมวัยได้อย่างเป็นรูปธรรม ทำให้เกิดความรู้สึทางบวกต่อการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย ที่มองเห็นคุณค่าและความสำคัญเป็นอย่างดี ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการพัฒนาครูปฐมวัยที่เกิดจากความสมัครใจ สนใจใฝ่เรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสะท้อนผลการทำกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ครูมีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ที่สามารถเข้าใจเข้าถึงและพัฒนาผู้เรียนในระดับปฐมวัยได้อย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งครูปฐมวัยเป็นผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการสอนระดับปฐมวัย ทำให้เกิดความรู้สึทางบวกต่อการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย ที่มองเห็นคุณค่าและความสำคัญของการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัยได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษศิริพันธ์ ศรีสัมฤทธิ์ (2556, น. 125) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพครูด้านการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และจิตวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์สูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.3 ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาระบบพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้รูปแบบการนิเทศ 4 Steps Model ของผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวม ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ในการนำรูปแบบไปใช้และรับรองรูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้รูปแบบ 4 Steps Model ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้รูปแบบการนิเทศ 4 Steps Model มีความถูกต้อง เหมาะสมสอดคล้องกับครูปฐมวัย สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการพัฒนาแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก และการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าโดยภาพรวมมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด จึงควรนำรูปแบบการนิเทศไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาครูปฐมวัยอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยเกิดประสิทธิภาพและยั่งยืน

2. ผลการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย ที่พบว่าหลังการจัดประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นจากการจัดประสบการณ์ร่วมกันของครูปฐมวัย จึงควรจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และถอดบทเรียนจากการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยที่ประสบความสำเร็จหรือเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อเป็นการสร้างขวัญกำลังใจและส่งเสริมให้ครูมีความภาคภูมิใจในการทำงานอย่างมืออาชีพ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยการใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัยในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เชิงรุก ที่ส่งผลต่อการเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยในการเรียนระดับประถมศึกษา

บรรณานุกรม

- เกษศิริรินทร์ ศรีสัมฤทธิ์. (2556). รูปแบบการพัฒนาวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพครูด้านการจัดประสบการณ์
ที่ส่งเสริมทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ระบบการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ.
กรุงเทพฯ: พิมพ์.
- นันทิกา วารินิน. (2557). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูสำหรับโรงเรียน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 7(2), 1-13.
- ปณัสยา รัตนพันธ์. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับครูปฐมวัยโดยใช้แนวคิดชุมชนการเรียนรู้
ทางวิชาชีพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (วิทยานิพนธ์การศึกษา
ดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารและพัฒนาการศึกษา) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- พิรพงษ์ ดวงแก้ว. (2546). นิทรรศการความหลากหลายทางชีวภาพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2561). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็ก
อายุ 3-6 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13
(พ.ศ. 2566—2570). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สมบุญ ศรีสรทริญ. (2553). สัมมนาทฤษฎีองค์กรและการจัดการ. นครปฐม: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- อรุณรุ่ง โยธสิงห์. (2559). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมตามแนวคิดการเรียนรู้แบบผสมผสานเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะ
การประเมินที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนระดับปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.
- อนุศรา อุดทะ. (2562). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. (วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

การวิจัยและพัฒนากระบวนการดูแลสุขภาพ : แนวคิดและการประยุกต์ใช้

Research and Development in The Health Care System :

Concepts and Applications

ลีต้า อาษาวิเศษ¹ และธีรวุฒิ เอกะกุล²Leeta Arsaviset¹ and Theerawut Akakul²

บทคัดย่อ

การปฏิรูประบบการดูแลสุขภาพเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ที่เป็นกระแสสังคมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านบริการสุขภาพ และเทคโนโลยีทางการแพทย์เจริญก้าวหน้ามากขึ้น การรักษาที่ทันสมัยส่งผลให้ผู้ป่วยที่มีความยุ่งยากซับซ้อนมีโอกาสรอดชีวิตมากขึ้น ความต้องการเตียงจึงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นด้วย เกิดความแออัดในโรงพยาบาล ทำให้พบปัญหาการเข้าถึงบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายเพิ่มขึ้น การให้บริการก่อนและหลังระยะเฉียบพลันไม่เป็นระบบ ขาดการเชื่อมโยงและครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่งผลให้ผู้ป่วยที่รอดชีวิตจากการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพที่ยังไม่เหมาะสมและเพียงพอ กลายเป็นผู้พิการที่มีภาวะพึ่งพิง การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วย หน่วยงาน องค์กร และสังคม โดยเชื่อว่าการวิจัยและพัฒนาจะช่วยให้ได้ทางเลือกหรือวิธีการใหม่ๆ ที่จะช่วยให้ระบบการดูแลสุขภาพก่อนระยะเฉียบพลัน ระยะหลังเฉียบพลัน และระยะกลาง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดการเข้าสู่การดูแลระยะยาว

บทความวิชาการนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายและสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา ในแง่ของแนวคิด ความหมาย กระบวนการและขั้นตอน ลักษณะสำคัญ ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนา และการประยุกต์ใช้วิจัยและพัฒนากระบวนการดูแลสุขภาพ รวมทั้งนำเสนอตัวอย่างงานวิจัยที่ใช้รูปแบบของงานวิจัยและพัฒนาอันนำไปสู่ระบบการดูแลสุขภาพ และการประยุกต์ใช้วิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาสุขภาพของผู้ป่วยได้ตรงประเด็น และเกิดประโยชน์ต่อผู้ป่วยและองค์กร

คำสำคัญ: การวิจัยและพัฒนา การออกแบบการวิจัย ระบบการดูแลสุขภาพ

¹ พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์

² รองศาสตราจารย์, สาขาวิชาวิทยาการวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

*ผู้ติดต่อ ลีต้า อาษาวิเศษ อีเมล: leeta.tatay@gmail.com

รับเมื่อ 1 ตุลาคม 2566 แก้ไข 20 พฤศจิกายน 2566 ตอรับเมื่อ 26 พฤศจิกายน 2566

Abstract

Healthcare system reform is a significant transformation that impacts societal trends in health services and advances in medical technology. Modern treatments have increased the survival chances for patients with complex conditions. The rising demand for hospital beds has led to overcrowding, posing challenges in accessing effective rehabilitation services. The lack of a systematic approach to pre and post-crisis care has resulted in gaps in coverage and insufficient coordination, leaving survivors with inadequate rehabilitation. This has contributed to the development of individuals with disabilities dependent on others. Research and development (R&D) play a crucial role in addressing these challenges, offering innovative solutions to benefit patients, healthcare organizations, and society. R&D is believed to provide new methods and alternatives to enhance healthcare systems effectively in pre-crisis, post-crisis, and intermediate phases, reducing the need for long-term care.

This academic article aims to explain and generate knowledge on R&D concepts, meanings, processes, key characteristics, advantages, and limitations, and its application to healthcare systems. It also presents examples of R&D projects contributing to healthcare systems and addressing patient health issues, benefiting both individuals and organizations.

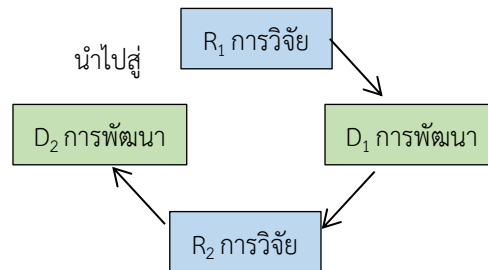
Keywords: Research and Development, Research Design, Healthcare System

บทนำ

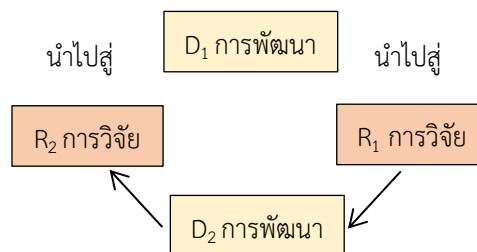
หนึ่งในการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนของประเทศไทย คือ การปฏิรูประบบการดูแลสุขภาพ ซึ่งเป็นกระแสสังคมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านบริการสุขภาพ และเมื่อเทคโนโลยีทางการแพทย์เจริญก้าวหน้ามากขึ้น การรักษาที่ทันสมัยส่งผลให้ผู้ป่วยที่มีความยุ่งยากซับซ้อนมีโอกาสรอดชีวิตมากขึ้น ความต้องการเตียงจึงมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ด้วย เกิดความแออัดในโรงพยาบาล ทำให้พบปัญหาการเข้าถึงบริการด้านการฟื้นฟูสมรรถนะทางกายเพิ่มขึ้น การให้บริการก่อนและหลังระยะเฉียบพลันไม่เป็นระบบ ขาดการเชื่อมโยงและครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่งผลให้ผู้ป่วยที่รอดชีวิตจากการเจ็บป่วยและอุบัติเหตุได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพที่ยังไม่เหมาะสมและเพียงพอ กลายเป็นผู้พิการที่มีภาวะพึ่งพิง เป็นภาระของครอบครัวและชุมชน การดูแลระยะกลาง (intermediate care: IMC) เป็นหนึ่งในระบบบริการสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข ที่มีการตอบสนองต่อปัญหาการเข้าถึงการดูแลฟื้นฟูสมรรถภาพ เพื่อเชื่อมรอยต่อระหว่างสถานบริการแต่ละระดับให้แก่ผู้ป่วยที่พ้นระยะวิกฤตและเฉียบพลันที่มีอาการคงที่แล้ว แต่ยังมีความบกพร่องทางร่างกายบางส่วนและมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันให้ได้รับการดูแลแบบบูรณาการ ให้สามารถช่วยเหลือตนเอง กลับสู่สังคมได้เต็มศักยภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการด้านระบบการดูแลสุขภาพและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วย โรงพยาบาลจะต้องนำมาปรับให้ทันต่อสถานการณ์และพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ เพราะปรากฏการณ์ปัญหาด้านสุขภาพที่พยาบาลเกี่ยวข้องอยู่นั้นล้วนเป็นความต้องการของคนในสังคม การวิจัยและพัฒนาเป็นการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ และสามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ป่วย หน่วยงาน องค์กร และสังคม โดยเชื่อว่าการวิจัยและพัฒนาจะช่วยให้ได้ทางเลือกหรือวิธีการใหม่ๆ ที่จะช่วยให้ระบบการดูแลสุขภาพก่อนระยะเฉียบพลัน ระยะหลังเฉียบพลัน และระยะกลาง ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มมากขึ้น เพื่อลดการเข้าสู่การดูแลระยะยาว

แนวคิดการวิจัย

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นระเบียบวิธีการวิจัยที่ใช้ทั้งการวิจัย (Research) และกระบวนการพัฒนา (Development) ในการพัฒนางานหรือนวัตกรรม เป็นวงจรต่อเนื่องกันไปจนได้ผลงานหรือนวัตกรรมที่มีประสิทธิภาพตามที่ต้องการ การวิจัยและพัฒนาสามารถเริ่มต้นที่การวิจัยก่อน หรือจะเริ่มต้นจากการพัฒนา ก่อนก็ได้ (ราชบัณฑิตยสถาน 2555, น. 458) ดังภาพที่ 1 และ 2

ภาพที่ 1 การวิจัยและพัฒนาที่เริ่มต้นจากการวิจัย

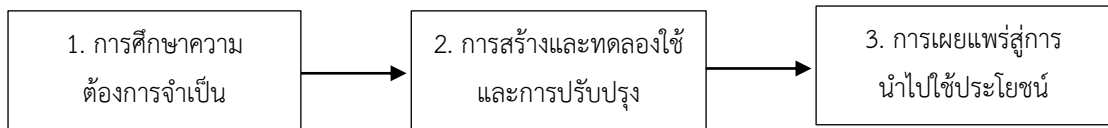
ภาพที่ 2 การวิจัยและพัฒนาที่เริ่มต้นจากการพัฒนา

ความหมาย

การวิจัยและพัฒนาจากคำว่า ‘Research and Development’ นิยมเรียกกันย่อ ๆ ว่า ‘R and D’ ซึ่งหมายถึง การพัฒนานวัตกรรม (หรือบางทีเรียกว่าผลิตภัณฑ์) โดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นเครื่องมือในการดำเนินการในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนา ทั้งนี้เป้าหมายสำคัญของการวิจัยและพัฒนา ก็คือ การได้นวัตกรรมที่เป็นแบบสามารถนำไปใช้หรือแก้ปัญหาได้จริง (รัตน์ะ บัวสนธ์ 2565, น. 1) วัตถุประสงค์ของการวิจัยและพัฒนา โดยทั่วไปจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่หรือการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่แล้วสามารถทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ (Holstein & McLeod 2023)

กระบวนการและขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนากระบวนการดูแลสุขภาพ เน้นการวิจัยและพัฒนาควบคู่กันไปมีกระบวนการหลักที่สำคัญ 3 กระบวนการ คือ 1) การศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดนวัตกรรม 2) การสร้างและทดลองใช้และการปรับปรุงเพื่อให้นวัตกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) การเผยแพร่สู่การนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงธุรกิจและประโยชน์ในเชิงสังคม และพบว่านักวิชาการหลายคนได้นำเสนอกระบวนการของการวิจัยและพัฒนาไว้หลากหลายตามวิธีการนำไปประยุกต์ใช้ในศาสตร์แต่ละสาขา หรือตามวัตถุประสงค์ของการนำหลักการของการวิจัยและพัฒนาไปประยุกต์ใช้ (ปิยะ บุษะ และ นิธิพนธ์ แสงดวง 2564, น. 82) ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 กระบวนการหลักการวิจัยและพัฒนา

และมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบ สร้าง และการประเมินนวัตกรรม ขั้นตอนที่ 3 การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ และขั้นตอนที่ 4 การประเมินและการปรับปรุงนวัตกรรม (รัตน์ บัวสนธ์ 2565, น. 1)

ลักษณะสำคัญของวิจัยและพัฒนา

การวิจัยและพัฒนา มีลักษณะสำคัญ (องอาจ นัยพัฒน์ 2554, น. 232-234; อ้างถึงใน ณัฐวดี วังสินธ์ 2555) ดังนี้

1. เป็นการนำความรู้หรือความเข้าใจใหม่ที่สร้างขึ้นมาพัฒนาเป็นต้นแบบใช้งาน เป็นการทํารวบรวมข้อมูลเพื่อแสวงหาหรือสร้างสรรค์ภูมิปัญญาใหม่ แล้วทำการพัฒนาด้วยการคิดค้น ต่อยอดความรู้ความเข้าใจดังกล่าวให้อยู่ในรูปต้นแบบการพัฒนาที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในวงกว้างได้
2. เป็นการศึกษาค้นคว้าอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เนื่องจากจุดแข็งของการวิจัยและพัฒนา มี 3 กระบวนการหลัก ได้แก่ การวิจัย การพัฒนา และการเผยแพร่ เป็นกระบวนการดำเนินงานที่จะต้องกระทำติดต่อกันโดยใช้ ระยะเวลา ในการทำกิจกรรมการวิจัยและพัฒนา และเผยแพร่ผลผลิตไปสู่ผู้ใช้อย่างกว้างขวางและเป็นรูปธรรมค่อนข้างยาวนานมาก
3. มีการดำเนินงานวิจัยอย่างเป็นวัฏจักรด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ การทำการวิจัยและพัฒนาทุกขั้นตอน จะต้องกระทำอย่างพิถีพิถันภายใต้การกำกับติดตาม และตรวจสอบซ้ำหลายครั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าผลผลิต ขั้นสุดท้ายของกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่อยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ตรงตามระดับมาตรฐานก่อนการเผยแพร่ไปสู่ผู้ใช้หรือสังคม
4. มักใช้วิธีการผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการวิจัย การวิจัยและพัฒนาโดยทั่วไป นักวิจัยมักใช้การผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพตามฐานคติที่อยู่ภายใต้กระบวนการทัศน์ เช่น ผสมผสานวิธีการเชิงปริมาณ ได้แก่ การวิจัยเชิงสำรวจ ในขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นต่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ และการวิจัยเชิงทดลองในขั้นตอนทดสอบ คุณภาพของผลิตภัณฑ์และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ
5. มุ่งเน้นการตอบสนองต่อผู้ต้องการใช้ผลการวิจัยและพัฒนาจุดเน้นสำคัญของการวิจัยและพัฒนา คือ การดำเนินการวิจัยที่จะต้องตอบสนองความต้องการของบุคคล หรือกลุ่มบุคคลผู้ประสงค์จะนำผลิตภัณฑ์ ที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ไปใช้งาน และ/หรือประกอบการตัดสินใจแก้ปัญหาที่มีอยู่ในหน่วยงาน องค์กรหรือ ชุมชน
6. ผลของการวิจัยและพัฒนาที่มีคุณค่าและมูลค่าสูงสามารถจดทะเบียนเป็นสิทธิบัตรได้ผลของการวิจัยและพัฒนาโดยเฉพาะที่อยู่ในรูปผลิตภัณฑ์ที่เป็นภูมิปัญญาที่เกิดจากการสร้างสรรค์และการลงทุน

ข้อดีและข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนา

1. ข้อดีของการวิจัยและพัฒนา

1.1 ทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ซึ่งนำไปใช้ในการพัฒนาบุคลากรหรือองค์การ การวิจัยและพัฒนา มี เป้าหมาย เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์นี้เป็นเสมือนเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและ พัฒนางค์การให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรและองค์การ

1.2 ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหมายและตรงกับความต้องการของผู้ใช้ เนื่องจากกระบวนการวิจัยและพัฒนาเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความหมายว่าจะนำผลิตภัณฑ์ไปใช้ประโยชน์เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย โจทย์การวิจัย และสนับสนุนการวิจัย ดังนั้น จึงมีแนวโน้มที่เป็นไปได้สูงที่จะทำให้อาจได้ผลิตภัณฑ์ที่มีความหมายเชื่อมโยงกับสภาพวิถีการดำเนินชีวิตและการทำงานอย่างสอดคล้องกลมกลืน รวมทั้งตอบสนองความต้องการจำเป็นในการใช้งานอย่างแท้จริง

2.1 มีส่วนส่งเสริมชื่อเสียงและรายได้แก่นักวิจัยผู้สร้างสรรค์งานวิจัย ในการทำวิจัยและพัฒนา ถ้าผู้วิจัยใช้ความรู้และภูมิปัญญาของตนในการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าทางสังคมและมีมูลค่าทางการตลาดก็จะมีส่วนส่งเสริมให้ผู้วิจัยมีชื่อเสียงและรายได้จากการเป็นเจ้าของลิขสิทธิ์หรือสิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ ที่ได้พัฒนาขึ้น

2. ข้อจำกัดของการวิจัยและพัฒนา

2.1 การวิจัยและพัฒนาค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เพราะการวิจัยประเภทนี้ส่วนมากมักต้องการระยะเวลาในการทำวิจัย ใช้เวลานาน

2.2 บุคลากรทางการวิจัยที่มีสติปัญญาดีเยี่ยม มีจิตใจ ที่มุ่งมั่นและทุ่มเทต่อการทำงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

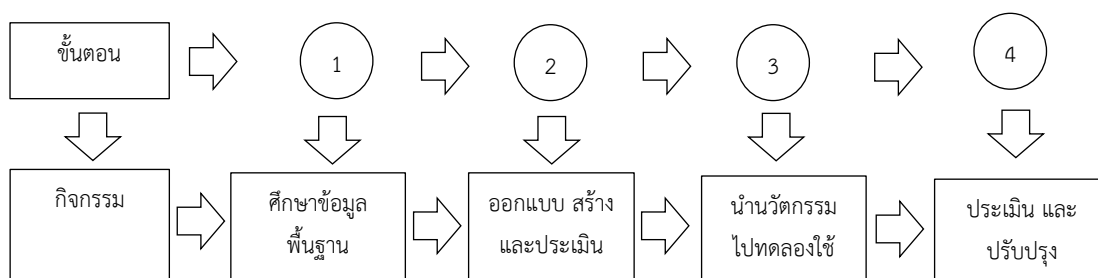
2.3 อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อชีวิต รวมทั้งผลเสียต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

2.4 ความหลากหลายของกลุ่มที่ศึกษา และต้องใช้หลายระเบียบวิธีวิจัย

2.5 นวัตกรรมต้องมีทั้งประสิทธิภาพและประสิทธิผล

การประยุกต์ใช้วิจัยและพัฒนากระบวนการดูแลสุขภาพ

การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการดำเนินงานที่มีขั้นตอนต่อเนื่องกันตามลำดับ กล่าวคือ ผลที่ได้รับจากการดำเนินงานในขั้นหนึ่ง ๆ จะได้รับการนำไปใช้สำหรับดำเนินงานในขั้นต่อ ๆ ไป ทั้งนี้ในแต่ละขั้นตอนมิได้แยกจากกันโดยเด็ดขาด แต่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน มีเป้าหมายเพื่อการได้นวัตกรรม สำหรับการนำมาใช้งานในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยที่นวัตกรรมนั้นได้ผ่านกระบวนการสร้างและประเมินตรวจสอบคุณภาพมาอย่างรัดกุมแล้ว (รัตนะ บัวสนธ์ 2565, น. 1-3) ทั้ง 4 ขั้นตอนแสดงความสัมพันธ์กัน ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา (รัตนะ บัวสนธ์ 2565)

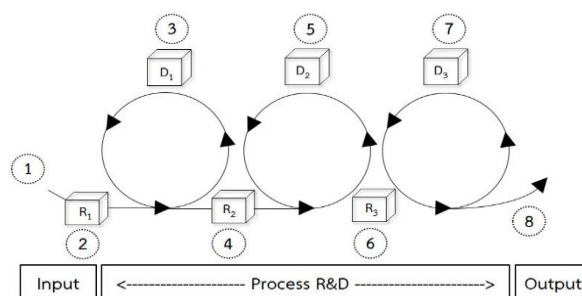
จากภาพประกอบ 4 จะเห็นว่าการวิจัยและพัฒนาจะเริ่มต้นจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ซึ่งข้อมูลพื้นฐานที่ว่านี้ความหมายครอบคลุมถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน เรื่องใดเรื่องหนึ่งว่า การปฏิบัติงานในเรื่องดังกล่าวนี้ ในสภาพปัจจุบันมีสภาพเป็นอย่างไร มีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง และมีความต้องการในการแก้ไขหรือพัฒนางานที่กล่าวให้ดีขึ้น หรือไม่ อย่างไร ทั้งนี้วิธีการที่จะทำให้ได้ข้อมูลอาจจะกระทำโดยวิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสารสิ่งตีพิมพ์เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่ผ่านมา หรืออาจจะกระทำโดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน รวมทั้งสำรวจความต้องการแก้ไขหรือพัฒนาการปฏิบัติงานในประเด็น

แง่มุมต่าง ๆ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนั้น จากลักษณะการดำเนินงานในขั้นตอนที่ 1 ของการวิจัยและพัฒนา เมื่อพิจารณาอย่างถ่องแท้ แล้วจะเห็นว่าการทำงานขั้นนี้ ก็คือลักษณะของการสังเคราะห์เอกสาร หรือการวิจัยเชิงสังเคราะห์ และการวิจัยเชิงสำรวจ นั่นเอง

ในขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนต่อเนื่องจากขั้นตอนที่ 1 กล่าวคือ เมื่อได้ผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มาแล้ว นำผลที่ได้นั้น เช่น ปัญหาและความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือสภาพการปฏิบัติงานมาใช้ในการออกแบบ หรือวางแผนที่จะทำการสร้างนวัตกรรม หลังจากนั้นจึงลงมือสร้างนวัตกรรมที่ออกแบบไว้ และเมื่อสร้างเสร็จก็จะมีการประเมินตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างส่วนประกอบต่าง ๆ ของนวัตกรรม และประเมินตรวจสอบความเหมาะสมก่อนที่จะนำนวัตกรรมไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป ผลจากการประเมินตรวจสอบนวัตกรรมก็จะทำให้ได้ข้อมูลสำหรับการปรับปรุงแก้ไขประเด็นที่บกพร่องของนวัตกรรม เพื่อให้พร้อมสำหรับการนำไปใช้ในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้นวัตกรรมหรือการนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ เมื่อมีการปรับปรุงแก้ไขนวัตกรรมแล้ว นวัตกรรมดังกล่าวจะได้รับการนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในการทดลองใช้นี้จะมีการดำเนินงานเป็นไปตามลักษณะของการวิจัยเชิงทดลอง การคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายสำหรับการทดลอง และการสังเกตสอบวัดผลที่เกิดจากการทดลอง เป็นต้น และขั้นตอนที่ 4 เมื่อมีการทดลองใช้นวัตกรรมเสร็จสิ้นแล้วจะเป็นการประเมินในภาพรวมทั้งหมดจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้รับนี้ไปเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงนวัตกรรมให้สมบูรณ์ต่อไป ในการประเมินนวัตกรรมนี้จะดำเนินในลักษณะคล้ายกับการประเมินโครงการ

นอกจากนี้การวิจัยและพัฒนายังมีความเกี่ยวข้องกับระบบการดูแลสุขภาพ เป็นกระบวนการวิจัยที่มุ่งพัฒนาและแก้ปัญหาระบบการดูแลสุขภาพ เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลอย่างมีประสิทธิภาพ การวิจัยและพัฒนาที่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการเชิงระบบ สามารถอธิบายได้ด้วยกระบวนการเชิงระบบ อันประกอบด้วยปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (Process) และผลผลิต (Output) โดยมีลักษณะเป็นวงจร PDCA คือ Plan (P) Do (D) Check (C) และ Act (A) โดยมีการวางแผน การดำเนินการ การทดสอบ การทำซ้ำหรือดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยวงจรนี้เป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มคุณค่าให้กับนวัตกรรม โดยเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาโดยมีการศึกษาสภาพและประเมินความต้องการจำเป็น (R_1) ซึ่งส่วนนี้เป็นปัจจัยนำเข้าของกระบวนการเชิงระบบ (Input) ในส่วนขั้นกระบวนการ (Process) ได้แก่ การสร้างและการพัฒนานวัตกรรมต้นแบบ (D_1) และเมื่อได้นวัตกรรมต้นแบบแล้วจะดำเนินการทดลองทดสอบนำร่อง (R_2) เพื่อดำเนินการปรับปรุงและดำเนินการซ้ำ (D_2) และทดลองใช้กับสภาพจริง (R_3) จากนั้นควรทำการประเมินผลและปรับปรุงให้เหมาะสมมากขึ้นยิ่งขึ้น นอกจากนี้ผู้วิจัยสามารถปรับปรุงตรวจสอบได้ (R_n และ D_n) ต้องเป็นไปตามความเหมาะสมกับบริบทของนวัตกรรมที่ได้พัฒนาขึ้น และเมื่อผู้วิจัยมีความมั่นใจแล้วจึงนำผลไปเผยแพร่ขยายผลสู่ผู้ใช้ต่อไป ซึ่งก็คือผลผลิต (Output) ของกระบวนการเชิงระบบนั่นเอง (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล 2561, น. 45-46) ดังภาพที่ 5 และดังตารางที่ 1

ภาพที่ 5 วงจรการวิจัยและพัฒนา (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล 2561)

จากภาพที่ 5 แสดงให้เห็นถึงวงจรกระบวนการวิจัยและพัฒนา โดย R หมายถึง การวิจัย (Research) และ D หมายถึง การพัฒนา (Development) ซึ่งตัวเลขวงกลมของวงจรนี้สอดคล้องกับ 8 ขั้นตอน และกระบวนการระบบที่ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งวงจรนี้การวิจัยและพัฒนาซ้ำเรื่อย ๆ โดยเฉพาะ R_n และ D_n ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการจนเกิดความเชื่อมั่นในการผลิตหรือนวัตกรรมที่สร้างขึ้นว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล 2561, น. 45-46)

ตารางที่ 1 ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการเชิงระบบกับกระบวนการวิจัยและพัฒนา

กระบวนการเชิงระบบ	กระบวนการวิจัยและพัฒนา	
ปัจจัยนำเข้า (input)		1) การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนา (identify goal)
	R ₁	2) การศึกษาสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นหรือการวิเคราะห์สภาวะเริ่มต้น (situational analysis/needs assessment)
กระบวนการ (process)	D ₁	3) การสร้างและพัฒนาต้นแบบนวัตกรรม (design and development prototype)
	R ₂	4) การดำเนินการทดลองทดสอบนำร่อง (pilot test)
	D ₂	5) การปรับปรุงและดำเนินการซ้ำ (product/system improvement)
	R ₃	6) การทดลองการใช้งานกับสภาพจริง (field test)
	D ₃	7) การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข (summative evaluation and improvement)
	R _n	อาจมีการดำเนินการซ้ำขั้นตอนที่ 6 และ 7 ได้อีกหลายครั้งเพื่อให้เกิดความมั่นใจในประสิทธิภาพและประสิทธิผลของนวัตกรรม
	D _n	
ผลผลิต (output)	-	8) การเผยแพร่ขยายผลสู่ผู้ใช้ (dissemination)

ตัวอย่างงานวิจัยและพัฒนา

งานวิจัยเรื่อง การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพพระยะกลางของจังหวัดเพชรบุรี และเครือข่ายอำเภอบ้านลาด มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและพัฒนาต้นแบบ ประเมินผลลัพธ์ และนำเสนอระบบการดำเนินงานการดูแลสุขภาพพระยะกลางของจังหวัดเพชรบุรีและเครือข่ายอำเภอบ้านลาด วิจัยดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยและพัฒนา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสถานการณ์การดำเนินงานการดูแลสุขภาพพระยะกลาง จังหวัดเพชรบุรี เครือข่ายอำเภอบ้านลาด เป็นขั้นการศึกษาวิจัยขั้นต้น (Research: R1) แบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในดูแลสุขภาพพระยะกลางของจังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ แพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู พยาบาลวิชาชีพ และ นักกายภาพบำบัดของจังหวัดเพชรบุรี กลุ่มที่ 2 ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในดูแลสุขภาพพระยะกลาง ของโรงพยาบาลบ้านลาด ได้แก่ แพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู พยาบาลวิชาชีพ (ฟื้นฟู) พยาบาลวิชาชีพ นักกายภาพบำบัด แพทย์ทางเลือกนักจิตวิทยา และนักโภชนาการและกลุ่มที่ 3 ผู้มีส่วนได้ ส่วนเสียในดูแลสุขภาพพระยะกลาง ของเครือข่าย อำเภอบ้านลาด ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน สาธารณสุขอำเภอ พยาบาลวิชาชีพ (ฟื้นฟู) พยาบาล วิชาชีพหน่วยปฐมภูมิ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และอาสาสมัครหมู่บ้าน

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาด้านแบบระบบการดำเนินงานการดูแลสุขภาพ (Development: D1) ที่วิเคราะห์ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 และการศึกษาวรรณกรรม ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกับแนวคิดระบบสุขภาพ 6 องค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้และประเมิน ผลลัพธ์การดำเนินงานตามต้นแบบ (Research: R2) เชิงปริมาณใช้การวิจัยแบบกึ่งทดลองหนึ่งกลุ่มวัดผลก่อนและหลังการทดลอง ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้ป่วยในระยะกลาง ได้แก่ โรคหลอดเลือดสมอง บาดเจ็บที่สมอง และบาดเจ็บที่ไขสันหลัง และญาติหรือผู้ดูแลของผู้ป่วยระยะกลาง

ขั้นตอนที่ 4 นำเสนอระบบการดูแล สุขภาพระยะกลางของจังหวัดเพชรบุรีเครือข่ายอำเภอ บ้านลาด เป็นขั้นการพัฒนาเพื่อปรับปรุง (Development: D2) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในขั้นตอนที่ 3 มาปรับปรุงต้นแบบ ให้เป็นระบบการดำเนินงานการดูแลสุขภาพระยะกลาง

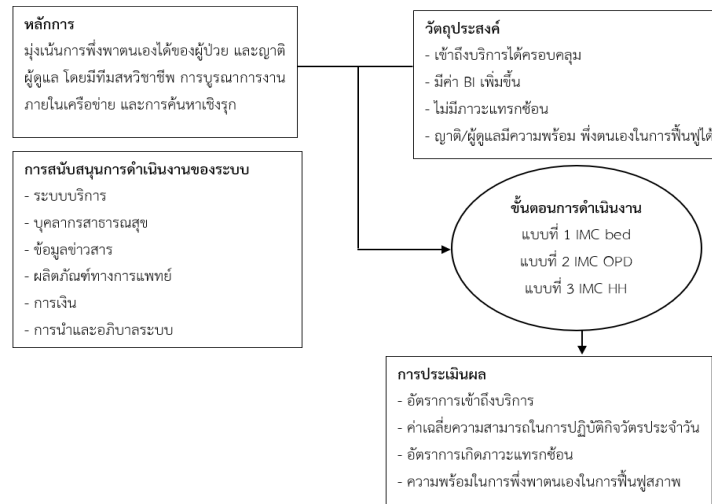
ผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 สถานการณ์การดำเนินงานการดูแลสุขภาพ ระยะกลาง จังหวัดเพชรบุรี เครือข่ายอำเภอบ้านลาด ศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานการดูแล สุขภาพระยะกลาง พบปัญหา ดังนี้ 1) การเข้าถึงบริการยังไม่ครอบคลุม แก่ผู้ป่วยทุกคน ยังมีผู้รับบริการที่พ้นระยะเฉียบพลันที่ แพทย์จำหน่ายออกจากโรงพยาบาลแล้ว ไม่ได้รับการฟื้นฟูจากหลายปัจจัย เช่น ไม่รู้ว่าจะสามารถฟื้นฟูให้ดีขึ้นได้ ไม่เชื่อมั่นในบริการของสถานบริการระดับอำเภอ หรือตำบล ไม่ได้รับการส่งต่อกลับจากโรงพยาบาลที่ไป รับการรักษา 2) ผู้ป่วยไม่ยอมอยู่โรงพยาบาล ผู้ป่วยส่วนใหญ่อยากกลับบ้าน และมารับบริการแบบ ผู้ป่วยนอก แต่บางรายก็ไม่สามารถมารับบริการที่ โรงพยาบาลได้ เนื่องจากไม่มีรถในการเดินทาง 3) ผู้ดูแลขาดความรู้และทักษะ ในการฟื้นฟูสภาพ 4) ระบบบริการได้รับจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 และศึกษาเกี่ยวกับความพร้อมการให้บริการ IMC พบว่า โรงพยาบาลบ้านลาดและเครือข่ายอำเภอบ้านลาด สามารถจัดเตียง IMC ได้ 2 เตียง ไม่มี ห้องน้ำสำหรับคนพิการในหอผู้ป่วยยังไม่มีพยาบาลที่ผ่านหลักสูตรฟื้นฟูสภาพ 4 เดือนหรือ เฉพาะทางโรคหลอดเลือดสมอง มีนักกายภาพบำบัด 3 คน เฉพาะที่โรงพยาบาลบ้านลาด ส่วนโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในเครือข่ายไม่มีนักกายภาพบำบัด ไม่มี นักกิจกรรมบำบัด ไม่มี นักกายอุปกรณ์ มีนักสุขภาพจิต 1 คน

ส่วนที่ 2 การพัฒนาต้นแบบระบบการดำเนินงาน การดูแลสุขภาพระยะกลาง ของจังหวัดเพชรบุรี เครือข่ายอำเภอบ้านลาด ผลการสังเคราะห์สรุปองค์ประกอบของระบบมี 4 ส่วน คือ 1) หลักการและ วัตถุประสงค์ 2) ขั้นตอนการดำเนินงานการดูแลระยะ กลาง 3) การสนับสนุนการดำเนินงานของระบบการดูแล ระยะกลาง (ภายใต้แนวคิดระบบสุขภาพ Six Building Blocks) และ 4) การประเมินผล

ส่วนที่ 3 การประเมินผลลัพธ์การดำเนินงาน ตามต้นแบบระบบการดูแลสุขภาพระยะกลาง ของจังหวัดเพชรบุรี เครือข่ายอำเภอบ้านลาดที่พัฒนาขึ้น 1) อัตราการเข้าถึงบริการการดูแลสุขภาพ ระยะกลางของผู้ป่วยเป้าหมายของจังหวัดเพชรบุรี เครือข่ายอำเภอบ้านลาด พบว่า ในช่วงเดือน สิงหาคม 2564 ถึง มีนาคม 2565 มีผู้ป่วยเป้าหมายในเครือข่าย อำเภอ บ้านลาด จำนวน 30 คน สามารถเข้าถึงบริการ ครบทุกคน คิดเป็นร้อยละ 100 ไม่พบผู้ป่วยเป้าหมายที่ต้องได้รับการฟื้นฟูแต่เกิน 6 เดือน (พ้นระยะการดูแล ระยะกลาง) 2) การประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน พบว่า ผู้ป่วยส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ เพศชาย เจ็บป่วยด้วยโรคหลอดเลือด สมอง และมารับบริการแบบการดูแลที่บ้าน และผู้ป่วยนอกมากกว่าแบบผู้ป่วยใน หลังจากผู้ป่วยมารับการดูแลระยะกลางสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้มากขึ้น ญาติและผู้ดูแลทุกคนสามารถฟื้นฟูสมรรถภาพทางกายโดยการช่วยข้อต่อ เคลื่อนย้ายตัว และพลิกตะแคงตัวให้ผู้ป่วยบนเตียงได้ ส่วนการฟื้นฟูให้ผู้ป่วยลุกขึ้นนั่งข้างเตียง ลุกยืน และเดินได้นั้นไม่สามารถประเมินญาติ และผู้ดูแลบางส่วนได้ เนื่องจากผู้ป่วยยังมีการอ่อนแรง ไม่สามารถลุกได้ จึงสรุปได้ว่า ญาติและผู้ดูแลทุกคนผ่านการประเมินตามสภาพความจำเป็นของผู้ป่วย

ส่วนที่ 4 ระบบการดูแลสุขภาพระยะกลาง ของจังหวัด เพชรบุรี เครือข่ายอำเภอบ้านลาด จากการสังเคราะห์ต้นแบบระบบการดำเนินงานการดูแลสุขภาพระยะกลาง ของจังหวัดเพชรบุรี เครือข่ายอำเภอบ้านลาด และผลการทดลองและประเมินประสิทธิผลการดำเนินงาน ตามต้นแบบ สรุปเป็นแผนผังระบบการดูแลสุขภาพ ระยะกลางของจังหวัดเพชรบุรี เครือข่ายอำเภอบ้านลาด ดังภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ระบบการดูแลสุขภาพระยะกลางของจังหวัดเพชรบุรี เครือข่ายอำเภอบ้านลาด
(ปิยนุช ศรีสุคนธ์ และคณะ 2565)

บทสรุป

การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นการพัฒนานวัตกรรม ประกอบด้วย 3 กระบวนการ ได้แก่ 1) การศึกษาความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดนวัตกรรม 2) การสร้างและทดลองใช้และการปรับปรุงเพื่อให้ นวัตกรรมสามารถนำไปใช้ได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) การเผยแพร่สู่การนำไปใช้ประโยชน์ทั้งในเชิงธุรกิจ และประโยชน์ในเชิงสังคม และมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การออกแบบ สร้าง และการประเมิน นวัตกรรม 3) การนำนวัตกรรมไปทดลองใช้ 4) การประเมินและการปรับปรุงนวัตกรรม แต่ละขั้นตอนมีได้แยกจากกัน โดยเด็ดขาด แต่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการวิจัยที่มุ่งพัฒนาและแก้ปัญหาให้ผู้ป่วยได้รับการดูแลสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสัมพันธ์กับกระบวนการเชิงระบบ เป็นวงจรสอดคล้องกับ 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการพัฒนา 2) การศึกษาสภาพและประเมินความต้องการจำเป็นหรือการวิเคราะห์สถานะเริ่มต้น 3) การสร้างและพัฒนานวัตกรรมต้นแบบ 4) การดำเนินการทดลองทดสอบนำร่อง 5) การปรับปรุงและดำเนินการซ้ำ 6) การทดลองการใช้งานกับสภาพจริง 7) การประเมินผลและปรับปรุงแก้ไข 8) การเผยแพร่ขยายผลสู่ผู้ใช้ มีการนำ ใช้วิจัยและพัฒนาเพื่อพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับกระบวนการเชิงระบบ สามารถอธิบายได้ด้วย กระบวนการเชิงระบบ โดยมีลักษณะเป็นวงจร PDCA วงจรนี้เป็นกระบวนการวิจัยและพัฒนาที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และเพิ่มคุณค่าให้กับนวัตกรรมในการนำไปสู่การเผยแพร่และนำไปใช้ต่อไป

บรรณานุกรม

- ณัฐดี วังสินธ์. (2555). การวิจัยและพัฒนาสู่การจัดการเรียนการสอน. *วิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี*, 1(1), 133-142.
- ปิยนุช ศรีสุคนธ์, ศิริประภา บุญมี และธัญพร ชื่นกลิ่น. (2565). การพัฒนาระบบการดูแลสุขภาพระยะกลางของ จังหวัดเพชรบุรี. *วารสารแพทย์เขต 4-5*, 41(2), 179-192.
- ปิยะ บุษยา และนิพัทธ์พงษ์ แสงด้วง. (2564). การวิจัยและพัฒนา: กระบวนการและการประยุกต์ใช้. *วารสารสาธารณสุข แพร่เพื่อการพัฒนา*. 1(1), 77-89.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2563). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- รัตน์ะ บัวสนธิ์. (2565). *การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). *การออกแบบการวิจัย: วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพและผสมผสานวิธีการ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2561). *การวิจัยทางการศึกษา : แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Holstein, W. K., and McLeod, T. S., (2023). *Research and Development". Encyclopedia Britannica*, Retrieve November 16, 2023, from <https://www.britannica.com/topic/research-and-development>

หลักเกณฑ์และคำแนะนำสำหรับผู้นิพนธ์บทความ (Instructions for Authors)

วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี เป็นวารสารทางวิชาการที่สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จัดทำโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานทางวิชาการและผลงานวิจัย ด้านครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์/จิตวิทยา ด้านสหวิทยาการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และเป็นสื่อกลางแลกเปลี่ยนความรู้และความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจัยและประเมินผล การศึกษา โดยจัดพิมพ์เป็นวารสารราย 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม)

ผลงานที่จะนำมาตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ (peer review) จากผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อน เพื่อให้วารสารมีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล นำไปอ้างอิงได้ ผลงานที่ส่งมาตีพิมพ์จึงต้องมีสาระน่าสนใจ เป็นงาน ที่ทบทวนความรู้เดิม หรือองค์ความรู้ใหม่ที่ทันสมัย รวมทั้งข้อคิดเห็นที่เกิดประโยชน์ต่อผู้อ่าน โดยเป็นผลงานที่ไม่เคย ถูกนำไปตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่นใดมาก่อน และไม่ได้อยู่ในระหว่างการพิจารณาผลงานวารสารใด ๆ การเตรียมต้นฉบับ ที่จะมาลงตีพิมพ์ ควรปฏิบัติตามคำแนะนำดังนี้

1. ประเภทผลงานที่ตีพิมพ์

1.1 บทความวิทยานิพนธ์ (Thesis Article) เป็นการสรุปผลการวิจัยจากวิทยานิพนธ์แล้วนำเสนอในรูปแบบของ บทความ

1.2 บทความวิจัย (Research Article) เป็นการสรุปผลการวิจัยทั่ว ๆ ไปแล้วนำเสนอในรูปแบบของบทความ

1.2 บทความพิเศษ (Special Article) เป็นการสรุปความรู้ที่ได้รับจากการบรรยายพิเศษโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับศาสตร์ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาและสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เนื่องในโอกาสต่างๆ

1.3 บทความวิชาการ (Academic Article) เป็นการนำเสนอความรู้ทางวิชาการทั่ว ๆ ไป ที่เป็นประโยชน์ต่อ ผู้อ่าน

2. การเตรียมต้นฉบับ

ผู้นิพนธ์สามารถจัดเตรียมต้นฉบับเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ แต่บทความภาษาอังกฤษจะต้องมีบทคัดย่อเป็นภาษาไทยด้วย โดยเนื้อหาของบทความให้ใช้แบบอักษร TH SarabunPSK ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ จัดเป็นแบบคอลัมน์เดียว ความยาวของบทความรวมทั้งหมดไม่เกิน 10 หน้า

ขนาดของต้นฉบับ ใช้กระดาษขนาด A4 (8.27 x 11.69 นิ้ว) พิมพ์หน้าเดียว พิมพ์ด้วย Microsoft Word for Windows โดยให้ตั้งค่าหน้ากระดาษดังนี้ ขอบบน (Top) และขอบซ้าย (Left) ระยะขอบ 1.50 นิ้ว ขอบล่าง (Bottom) และขอบขวา (Right) ระยะขอบ 1.00 นิ้ว

การเรียงลำดับเนื้อหาและรูปแบบการพิมพ์ ให้ใช้หลักเกณฑ์ดังนี้

ที่	หัวข้อ	คำอธิบาย	รูปแบบ/ขนาดอักษร
1	ชื่อเรื่อง (Title)	ให้มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กะทัดรัด ไม่ยาวจนเกินไป โดยพิมพ์ชื่อเรื่องภาษาไทยก่อนแล้วตามด้วยภาษาอังกฤษ	จัดกลางหน้ากระดาษ ขนาด 18pt ตัวหนา
2	ชื่อผู้นิพนธ์ (Authors)/ ผู้วิจัยร่วม และอาจารย์ ที่ปรึกษา	ให้มีทั้งภาษาไทย (บรรทัดแรก) และภาษาอังกฤษ (บรรทัดที่สอง) โดยไม่ต้องมีคำนำหน้านามหรือตำแหน่งทางวิชาการใดๆ ใส่เลข “ 1 ” (ตัวยก) ไว้ท้ายนามสกุลผู้นิพนธ์ และใส่เลข 2, 3, 4 ท้ายชื่อผู้วิจัยร่วม และชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตามลำดับ	จัดกลางหน้ากระดาษ ขนาด 16pt ตัวหนา
3	บทคัดย่อ	เขียนไม่เกิน 18 บรรทัด และสรุปให้ตรงประเด็น 1) ย่อหน้าแรก เยื้องเข้าไป 0.50 นิ้ว ขึ้นต้นคำว่า “การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อ... 2) เพื่อ... และ 3) เพื่อ...” แต่ถ้ามีข้อเดียวหรือสองข้อ ไม่ต้องใส่เลขข้อหน้าข้อความวัตถุประสงค์ 2) ย่อหน้าที่สอง เยื้องเข้าไป 0.50 นิ้ว ขึ้นต้นคำว่า ผลการวิจัยพบว่า (ตัวหนา) - หากผลการวิจัยเป็นข้อความให้เขียนต่อจากคำว่า ผลการวิจัยพบว่า - หากผลการวิจัยเป็นหัวข้อ ให้ขึ้นบรรทัดใหม่ โดยเขียนข้อ “ 1. ” เยื้องเข้าไป 0.63 นิ้ว	หัวข้อจัดกึ่งกลาง หน้ากระดาษ ขนาด 16pt ตัวหนา ส่วนเนื้อหาให้ใช้ขนาด 14pt ตัวธรรมดาไม่หนา
4	คำสำคัญ	ให้นำคำหลัก ๆ จากชื่อเรื่องหรือตัวแปรมาลงโดยไม่ต้อง	จัดชิดซ้าย ขนาด 14pt

ที่	หัวข้อ	คำอธิบาย	รูปแบบ/ขนาดอักษร
		แปลความหมาย ประมาณ 3-5 คำ	ตัวหนา - ไม่ต้องใส่เครื่องหมาย “ : ” หลังคำว่า “ คำสำคัญ ” แล้วให้ เว้นวรรค 2 เคาะ ก่อนพิมพ์คำหลัก - ให้พิมพ์สัญลักษณ์ “ , ” แล้วเว้นวรรค 1 เคาะ คั่นระหว่างคำ
5	เชิงอรรถ 1) ที่อยู่ของผู้นิพนธ์ที่ สามารถติดต่อได้ (Address) 2) ตำแหน่งและ สถานที่ทำงานของ อาจารย์ที่ปรึกษา	เขียนที่อยู่ที่สามารถติดต่อได้ โดยเริ่มจากชื่อปริญญา สาขาวิชา มหาวิทยาลัย ที่อยู่ และ E-mail ตามลำดับ	จัดไว้ท้ายหน้ากระดาษ ขนาด 12pt พิมพ์ไม่หนาและตัวเอียง
ตัวอย่างการเขียนเชิงอรรถ ¹ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ² ถนนราชธานี ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี รหัสไปรษณีย์ 34000 E-mail : reseva@ubru.ac.th ³ รองศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี : อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม			
6	Abstract	แปลจากบทคัดย่อภาษาไทยให้มีความหมายตรงกัน 1) ย่อหน้าแรก เยื้องเข้าไป 0.50 นิ้ว ขึ้นต้นคำว่า “The purposes of this research were (1)..., (2)...” คำว่า purpose ถ้ามี 1 ข้อ ไม่ต้องเติม s 2) ย่อหน้าที่สอง เยื้องเข้าไป 0.50 นิ้ว ขึ้นต้นคำว่า The research findings were as follows: (ตัวหนา) - หากผลการวิจัยเป็นข้อความให้เขียนต่อจากคำว่า	หัวข้อจัดกึ่งกลาง หน้ากระดาษ ขนาด 16pt ตัวหนา ส่วน เนื้อหาให้ใช้ขนาด 14pt ตัวธรรมดาไม่หนา

ที่	หัวข้อ	คำอธิบาย	รูปแบบ/ขนาดอักษร
		The research findings were as follows: - หากผลการวิจัยเป็นหัวข้อ ให้ขึ้นบรรทัดใหม่ โดยเขียนข้อ “ 1. ” เยื้องเข้าไป 0.63 นิ้ว	
7	Keywords	แปลคำหลักจาก คำสำคัญ มาเป็นภาษาอังกฤษ	จัดชิดซ้าย ขนาด 14pt ตัวหนา - ไม่ต้องใส่เครื่องหมาย “ : ” หลังคำว่า “Keywords” แล้วให้ เว้นวรรค 2 เคาะ ก่อนพิมพ์คำหลัก - ให้พิมพ์สัญลักษณ์ “ , ” แล้วเว้นวรรค 1 เคาะ คั่นระหว่างคำ
8	บทนำ (Introduction)	บรรยายถึงที่มาและความสำคัญของปัญหาและเหตุผล ที่นำไปสู่การศึกษาวิจัย	- หัวข้อจัดชิดซ้าย ขนาด 16pt ตัวหนา - ส่วนเนื้อหา ให้ย่อหน้า เยื้องเข้าไป 0.50 นิ้ว ใช้ขนาด 14pt ตัวธรรมดาไม่หนา
9	วัตถุประสงค์การวิจัย (Purpose of Research)	ให้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การวิจัยเป็นข้อ ๆ	
10	กรอบแนวคิด ในการวิจัย (Conceptual Framework)	ใส่แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ที่ใช้ ในการวิจัย	
11	สมมติฐานการวิจัย	(ถ้ามี) ระบุตามรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์	
12	วิธีดำเนินการวิจัย (Methodology)	อธิบายกระบวนการวิจัย โดยระบุรายละเอียดของวิธี การศึกษา สิ่งที่น่าสนใจ จำนวน ลักษณะเฉพาะของ ตัวอย่างที่ศึกษา ขอบเขตการวิจัย ประชากร ตัวอย่าง วิธีการเลือก/สุ่มตัวอย่าง ตลอดจนเครื่องมือ อุปกรณ์	

ที่	หัวข้อ	คำอธิบาย	รูปแบบ/ขนาดอักษร
		ต่าง ๆ ที่ใช้ในการศึกษาและการหาคุณภาพของเครื่องมือ อธิบายแบบแผนการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย	
13	สรุปผลการวิจัย (Results)	สรุปย่อผลการวิจัยในภาพรวมตามวัตถุประสงค์การวิจัย	
14	อภิปรายผลการวิจัย (Discussion and Conclusion)	ให้แสดงเหตุผลทางวิชาการถึงสิ่งที่พบจากการวิจัย โดย มีการอ้างอิงและนำเสนออภิปรายผลเท่าที่จำเป็นอย่าง ชัดเจน และครอบคลุม	
15	ข้อเสนอแนะ (Recommendation)	ให้ข้อเสนอแนะสิ่งที่จำเป็นและสำคัญที่ได้จากการวิจัย	
16	กิตติกรรมประกาศ (Acknowledgments)	(ถ้ามี) ระบุสั้นๆ ว่างานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนและความ ช่วยเหลือจากองค์กรใดหรือผู้ใดบ้าง	
17	บรรณานุกรม (References)	ให้ระบุเอกสารอ้างอิงที่ปรากฏในเนื้อหาบทความ (In-text Citation) ให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนด รวมทั้งให้อ้างอิงรายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ของผู้พิมพ์ด้วย และบรรณานุกรมที่เป็นภาษาอังกฤษ ให้พิมพ์อักษร ขึ้นต้นเป็นตัวพิมพ์ใหญ่	
18	ตาราง	ใช้ตารางที่ 1, 2, 3...ตามลำดับ หากชื่อตารางมี 2 บรรทัด บรรทัดถัดไปให้พิมพ์ตรงกับ อักษรตัวแรกของชื่อตารางในบรรทัดแรก แล้วเว้น 1 บรรทัด จึงค่อยพิมพ์ตาราง	คำว่า “ตารางที่ 1, 2,..” จัดชิดซ้าย ตัวหนา ส่วน ชื่อตารางใช้ตัวธรรมดา ไม่หนา ใช้ขนาด 14pt ส่วนข้อความในตาราง ควรใช้ขนาด 12pt-14pt
19	ภาพ/แผนภูมิ/กราฟ	ใช้คำว่าภาพที่ 1, 2, 3...ตามลำดับ หากชื่อภาพมี 2 บรรทัด บรรทัดถัดไปให้พิมพ์ตรงกับ อักษรตัวแรกของชื่อตารางในบรรทัดแรก	คำว่า “ภาพที่ 1, 2, 3..” จัดชิดซ้าย ตัวหนา ส่วนชื่อภาพใช้ตัวธรรมดา ไม่หนา ขนาด 14pt
20	การเขียนภาษาอังกฤษ	ให้เขียนในวงเล็บต่อท้ายคำศัพท์นั้น ๆ โดยอธิบายเพียง	

ที่	หัวข้อ	คำอธิบาย	รูปแบบ/ขนาดอักษร
	เพื่ออธิบายศัพท์ทางเทคนิค	ครั้งแรกที่ศัพท์นั้นปรากฏในบทความ และให้เขียนขึ้นต้นด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ทุกคำ	
21	การลำดับหัวข้อของเนื้อเรื่อง	ให้ใช้เลขกำกับบทนำเป็นหัวข้อหมายเลข 1 และหากมีหัวข้อย่อยให้ใช้เลขระบบทศนิยมกำกับหัวข้อย่อย เช่น 1.1 เป็นต้น	
22	การพิมพ์จุดทศนิยม	ให้ใช้ทศนิยม 2-3 ตำแหน่ง ตามความเหมาะสม หากตัวเลขมีค่าไม่ถึง 1.00 ให้มีศูนย์ (0) อยู่หน้าจุด เช่น 0.99, 0.10 ยกเว้นระดับนัยสำคัญทางสถิติ ไม่ต้องใส่ศูนย์ข้างหน้า เช่น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05	
23	การใช้เครื่องหมายไ้มยมก “ ๆ ” , ทวิภาค “ : ”	ให้เว้นวรรค 1 เคาะ ก่อนและหลังเครื่องหมาย เช่น อื่น ๆ, (2560 : 19) เป็นต้น	
24	การใช้เครื่องหมายจุลภาค (,)	ไม่ต้องเว้นวรรคหน้าเครื่องหมายจุลภาค แต่ให้เว้นวรรคหลังเครื่องหมาย 1 เคาะ	
25	การอ้างอิงแทรกในเนื้อหา	ให้อ้างเลขหน้าด้วย เช่น กรมวิชาการ (2560 : 1) เป็นต้น	

3. การเขียนอ้างอิงในเนื้อหาของบทความ และการเขียนบรรณานุกรม (References)

3.1 การอ้างอิงในเนื้อหาบทความ ใช้ระบบการอ้างอิงแบบ นาม-ปี และหน้า (ชื่อ-นามสกุลผู้นิพนธ์ปีที่พิมพ์ : หน้าอ้างอิง)

3.2 การเขียนบรรณานุกรม ใช้การอ้างอิงเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ตรงกับเอกสารในบทความเท่านั้น หากบทความนั้นเขียนสรุปมาจากผลงานฉบับเต็มของผู้นิพนธ์เอง ให้อ้างอิงผลงานฉบับนั้นด้วย โดยจัดเรียงลำดับตามตัวอักษร ถ้าเป็นบทความภาษาไทยนำโดยกลุ่มเอกสารภาษาไทยและตามด้วยกลุ่มเอกสารภาษาอังกฤษ เช่น

3.2.1 การอ้างอิงจากหนังสือหรือตำรา ใช้รูปแบบดังนี้

ผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง./พิมพ์ครั้งที่./สถานที่พิมพ์./ผู้จัดพิมพ์./ปีพิมพ์.

ตัวอย่าง

ธีรวุฒิ เอกะกุล. การวิจัยปฏิบัติการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. อุบลราชธานี : ยงสวัสดิ์อินเตอร์กรุ๊ป, 2553.

- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. สถิติวิทยาทางการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2540.
- สุภมาส อังศุโชติ สมถวิล วิจิตรวรรณ และรัชนิภา ภิญโญภาณุวัฒน์. สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัยทาง
(เชิงเข้า 0.56 นิ้ว) สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ : เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL. พิมพ์ครั้งที่ 3 (ฉบับปรับปรุง).
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญมั่งมีการพิมพ์, 2554.
- สำลี รักสุทธี และคณะ. เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและการเขียนแผนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษาศึกษา, 2544.
- Elliott, John. **Action Research for Educational Change**. 2nd ed. Guildford : Biddles Ltd., 1992.
- Krulik, Stephen and A. Rudnick Jesse. **Problem Solving**. Massachusetts : Allyn and Bacon, 1988.
- Bitter, Gary G., Mary M. Hatfield and Nancy T. Edwards. **Mathematic Methods for the Elementary
and Middle School : A Comprehensive Approach**. Boston : Allyn and Bacon, 1989.
- McClelland, David C. and others. **The Achievement Motive**. New York : Appleton-Century
Crofts, 1953.

3.2.2 การอ้างอิงจากวิทยานิพนธ์ ใช้รูปแบบดังนี้

ผู้เขียน//ชื่อวิทยานิพนธ์//ประเภทของบทนิพนธ์พร้อมด้วยชื่อหลักสูตร/สถาบัน/ปีพิมพ์.

ตัวอย่าง

- มลฤดี รัตน์. การปฏิบัติการพัฒนาผลการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7E ในวิชา
ฟิสิกส์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนศรีเมืองวิทยาคาร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 29. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 2555.
- Kroiss, G. M. **Measuring Counselors : Critical Evaluative Thinking**. Doctoral Dissertation.
The University of North Carolina at Greensboro, 1998.

3.2.3 การอ้างอิงจากวารสาร ใช้รูปแบบดังนี้

ผู้เขียนบทความ//“ชื่อบทความ,”//ชื่อวารสาร//ปีที่/ฉบับที่(เดือน ปี)/:เลขหน้า.

ตัวอย่าง

- วรรณ ขุนศรี. “การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์,” วารสารวิชาการ. 6, 3 (มีนาคม 2546) : 73–74.
- Reap, M. A. “Master and Novice Secondary Science Teacher’ Understandings and Use of the
Learning Cycle,” **Dissertation Abstracts International**. 61, 2 (August 2002) : 484-A.

3.2.4 การอ้างอิงจากบทความ/เอกสารที่นำเสนอในการประชุมวิชาการ (Conference Papers)

ใช้รูปแบบดังนี้

1) กรณีที่จัดพิมพ์รวมเล่ม มีหัวข้อการประชุม และชื่อการประชุม

ผู้เขียน.//“ชื่อบทความ/เอกสาร,”//ใน:/:ชื่อบรรณาธิการ./บรรณาธิการ./ชื่อเรื่องหรือหัวข้อการประชุม.//
(เยื้องเข้าไป 0.56 นิ้ว) ชื่อการประชุม;/วันที่/เดือน/ปี/ที่จัดประชุม;/สถานที่จัดประชุม./สถานที่พิมพ์;/:
ผู้จัดพิมพ์,ปีพิมพ์./หน้า.

ตัวอย่าง

บุญส่ง พังนสุนทร. “ภาวะช็อก : การวินิจฉัยและการวินิจฉัยแยกโรค,” ใน : พลากร สุรกุลประภา, บรรณาธิการ.

Medicine in the Evidence-Based Era. การประชุมวิชาการประจำปี 2544 คณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ครั้งที่ 17 ; 16-19 ตุลาคม 2544 ; ขอนแก่น. ขอนแก่น : คณะแพทยศาสตร์,
2544. หน้า 195-208.

Bengtsson, S. and B. G. Solheim. “Enforcement of Data Protection, Privacy and Security in
Medical Informatics,” In : Lun K. C., Lun, P. Degoulet and T. E. Piemme, editors.

MEDINFO 92. Proceedings of the 7th World Congress on Medical Informatics ; 6-10
September 1992 ; Geneva, Switzerland. Amsterdam: North-Holland, 1992. pp. 1561-
1565.

2) กรณีที่จัดพิมพ์รวมเล่ม ไม่มีหัวข้อการประชุม และมีเฉพาะชื่อการประชุม

ผู้เขียน.//“ชื่อบทความ/เอกสาร,”//ใน:/:ชื่อบรรณาธิการ./ชื่อการประชุม;/วันที่/เดือน/ปี/ที่จัดประชุม;/:
(เยื้องเข้าไป 0.56 นิ้ว) สถานที่จัดประชุม./สถานที่พิมพ์:/ผู้จัดพิมพ์,ปีพิมพ์./หน้า.

ตัวอย่าง

วิโรจน์ ไววนิชกิจ. “การศึกษาเปรียบเทียบการหาค่า Reticulocyte ด้วยวิธีใช้บุคลากรและเครื่องตรวจอัตโนมัติ,”

ใน : การประชุมวิชาการประจำปี ศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทย ; 10-11 กุมภาพันธ์ 2543
; กรุงเทพฯ. กรุงเทพฯ : สภากาชาดไทย, 2543. หน้า 37-41.

Fuller, L. F. “Total Quality Manufacturing at the Rochester Institute of Technology Integrated
Circuit Factory,” In : J. M., editor. IEEE/SEMI Advanced Semiconductor Manufacturing
Conference ; 27 September – 1 October 1991 ; Deroit, Mich. New York : IEEE, 1991.
pp. 65-69.

3) กรณีเป็นเอกสารประกอบการประชุม/สัมมนาที่ไม่ได้จัดพิมพ์รวมเล่ม

ผู้เขียน./ชื่อเอกสาร./เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ...../วันที่/เดือน/ปีที่จัดประชุม/;/สถานที่จัดประชุม.

ตัวอย่าง

ผกายมาศ ปิณฑะดิษ. การเปรียบเทียบคุณภาพและความคงสภาพของพลาสมาคนปกติ สำหรับการทดสอบ
การแข็งตัวของเลือด. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ โรคมะเร็งแห่งชาติ ครั้งที่ 5 ; 20-21
ตุลาคม 2542 ; กรุงเทพฯ.

Yamamoto, T. Fishery Regulation Adopted for Coastal and off Shore Fisheries in Japan.
Paper Presented at the Symposium on the Exploitation and Management of Marine
Fishery Resources in Southeast Asia ; 14-16 September 1987 ; Darwin, Australia.

3.2.5 การอ้างอิงบทความในหนังสือรวมเรื่อง ใช้รูปแบบดังนี้

ผู้เขียน./“ชื่อบทความ,”/ใน/ชื่อเรื่อง./หน้าที่ปรากฏบทความ./ชื่อบรรณาธิการ, บรรณาธิการ./ครั้งที่พิมพ์.
/////////สถานที่พิมพ์./ผู้จัดพิมพ์./ปีที่พิมพ์.

ตัวอย่าง

ทิศนา แคมมณี. “การเผยแพร่ผลงานวิจัย,” ใน เส้นทางสู่งานวิจัยในชั้นเรียน. หน้า 13-18. ลัดดา ภูเกียรติ,
บรรณาธิการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: บพิธการพิมพ์, 2538.

Brown, R. and A. F. Dyer. “Cell Division in Higher Plants,” In Plant Physiology : An Advanced
Treatise. pp. 49-90. New York: Academic Press, 1972.

3.2.6 การอ้างอิงสารสนเทศจากเว็บไซต์ (Web Site) ของบุคคลหรือหน่วยงานต่าง ๆ

ชื่อผู้แต่ง./ชื่อเรื่อง/(ออนไลน์)/ปีพิมพ์/(อ้างเมื่อ/วันที่/เดือน/ปี)/./จาก:/URL

ตัวอย่าง

นฤมล เรืองรัตน์. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านอินเทอร์เน็ต Pro/Desktop 8.0 (ออนไลน์) 2557
(อ้างเมื่อ 4 มีนาคม 2557). จาก: <http://prodesktop.brr.ac.th/history.php>

De Coster, J. Meta-Analysis Note (online) 2004 (cited 15 September 2011). Available from:
<http://www.stat-help.com/notes.html>

4. การส่งต้นฉบับ การตรวจสอบเบื้องต้นและการแก้ไข

4.1 ผู้นิพนธ์บทความส่งต้นฉบับตามขั้นตอนผ่านระบบส่งบทความทางเว็บไซต์ <http://www.res-eva.ubru.ac.th/journals> ขอให้ศึกษาขั้นตอนการส่งโดยละเอียด ทั้งนี้ ให้ผู้นิพนธ์ติดต่อขอส่งบทความทาง E-mail: reseva@ubru.ac.th โดยส่งไฟล์บทความ ใบนำส่งขอลงบทความ และใบโอนเงิน ผ่านระบบการส่งบทความแบบออนไลน์

4.2 เมื่อกองบรรณาธิการได้รับต้นฉบับแล้ว จะนำมาพิจารณาแล้วแจ้งตอบกลับให้ผู้นิพนธ์บทความทราบผลว่าต้องแก้ไขเบื้องต้นหรือไม่ เมื่อผู้นิพนธ์แก้ไขเรียบร้อยแล้วกองบรรณาธิการจะนำส่งต่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาต่อไป และขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่รับพิจารณาบทความ หากผู้นิพนธ์ไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของกองบรรณาธิการวารสาร

4.3 บทความที่กองบรรณาธิการพิจารณาเบื้องต้นแล้วเห็นควรรับไว้เพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาต่อไป บทความนั้นจะได้รับการตรวจสอบทางวิชาการจากผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องในสาขาที่เกี่ยวข้องกับบทความนั้น ๆ จำนวน 2 ท่าน เมื่อได้รับการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิคืนกลับมาแล้ว กองบรรณาธิการจะส่งแบบบันทึกผลการพิจารณาบทความผ่านระบบการส่งบทความแบบออนไลน์ โดยมีเงื่อนไขดังนี้

4.3.1 บทความสมควรได้รับการตีพิมพ์ ให้ผู้นิพนธ์บทความปรับปรุงแก้ไข ภายใน 2 สัปดาห์นับจากวันที่ได้รับบทความกลับไปแก้ไขแล้ว และส่งบทความที่ผู้นิพนธ์ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ พร้อมแบบบันทึกผลการแก้ไขบทความ กลับมายังกองบรรณาธิการผ่านระบบการส่งบทความแบบออนไลน์ (สามารถดาวน์โหลดแบบฟอร์มจากเว็บไซต์ <http://www.res-eva.ubru.ac.th/journals>)

4.3.2 บทความไม่สมควรได้รับการตีพิมพ์ กองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ที่จะไม่รับบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสาร

เมื่อกองบรรณาธิการได้รับบทความที่แก้ไขเรียบร้อยแล้ว กองบรรณาธิการจะดำเนินการตรวจสอบบทความอีกครั้ง หากมีการปรับปรุงแก้ไขจะส่งคืนผ่านระบบการส่งบทความแบบออนไลน์ ให้ผู้นิพนธ์นำกลับไปแก้ไขใหม่ หากไม่มีการปรับปรุงแก้ไขจะออกหนังสือแบบตอบรับการตีพิมพ์บทความในวารสารให้กับผู้นิพนธ์บทความ และจัดเตรียมต้นฉบับเพื่อการตีพิมพ์ต่อไป

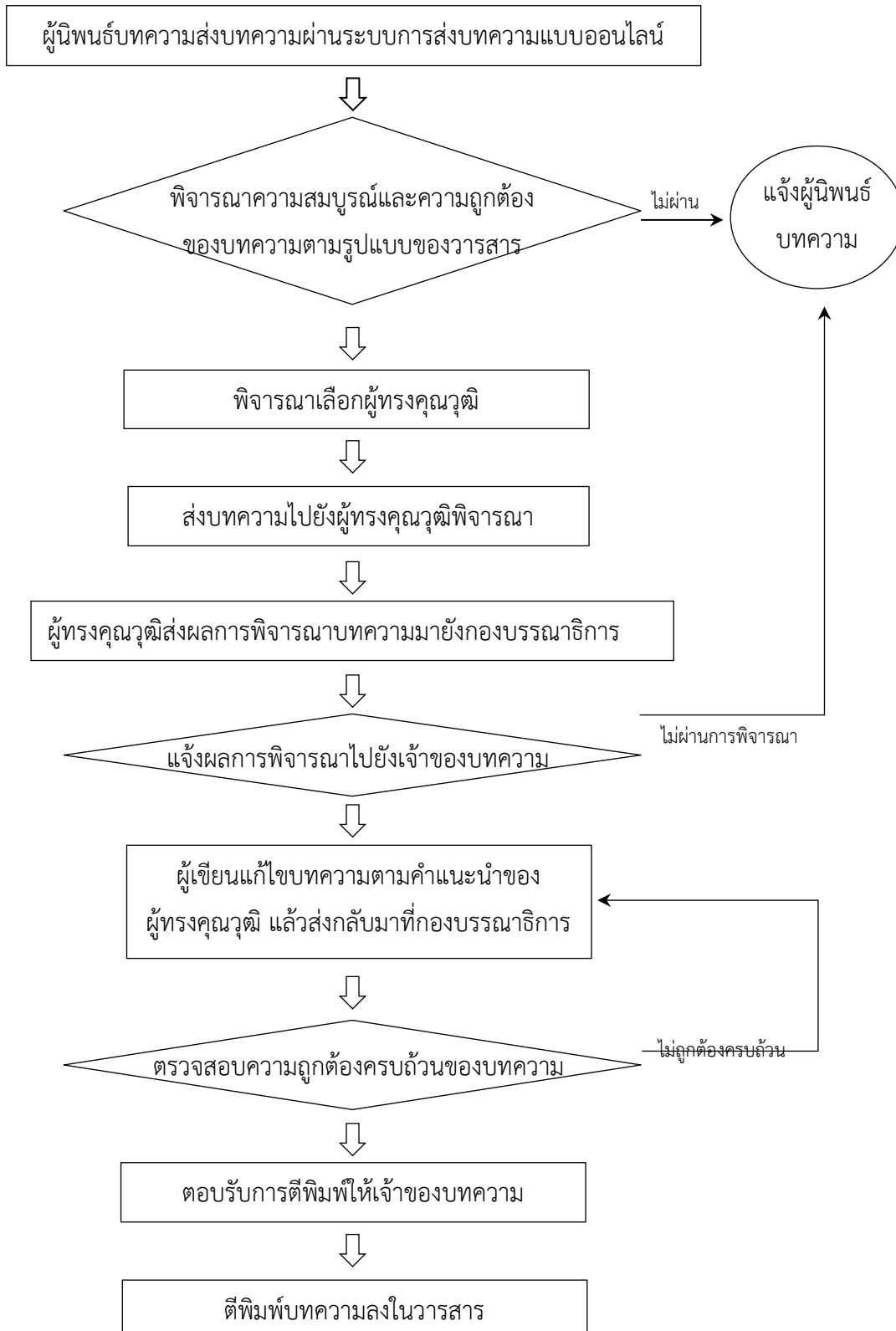
4.4 บทความที่กองบรรณาธิการรับไว้เพื่อพิจารณาตีพิมพ์ลงในวารสารนั้น ผู้นิพนธ์บทความจะต้องจ่ายค่าพิจารณาบทความดังนี้

ประเภทสมาชิก	ค่าพิจารณาบทความ	หมายเหตุ
1. คณาจารย์ คิษย์เก่า และนักศึกษาสาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	-	
2. บุคคลทั่วไป	16,00 บาท	

หมายเหตุ กองบรรณาธิการจะ**ไม่คืนเงิน** ในกรณีที่ผลการพิจารณาบทความจากผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า **ไม่ควรตีพิมพ์** ไม่ว่ากรณีใด ๆ

ขั้นตอนการตีพิมพ์

วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี
Ubon Ratchathani Journal of Research and Evaluation

ที่อยู่

กองบรรณาธิการวารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี
สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา
อาคารบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
เลขที่ 2 ถนนราชธานี อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี 34000

โทรศัพท์ 045-352000-29 ต่อ 3011, 086-6506463

โทรสาร 045-352120

<http://www.res-eva.ubru.ac.th/> หรือ e-mail : reseva@ubru.ac.th

ฝ่ายธุรการและการเงิน

นางสุภาพร บุตรศรี

ฝ่ายวารสารออนไลน์

นายเอกภพ บุตรศรี

บทความและงานวิจัยที่ลงพิมพ์เป็นข้อคิดเห็น ข้อค้นพบของผู้นิพนธ์บทความเท่านั้น
และจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลทางกฎหมายใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากบทความและงานวิจัยนั้น

เอกลักษณ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

“สร้างสรรค์ ภูมิปัญญา นำพาการพัฒนาท้องถิ่น”

คุณลักษณะของบัณฑิต (อัตลักษณ์)

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

“ศึกษาดี มีจิตอาสา”

สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี

“SMART”

S : Smart Scholarship	ผู้นำทางวิชาการ
M : Morality	มีจรรยาบรรณ
A : Accountability	มีความรับผิดชอบ
R : Research	มีความเป็นนักวิจัย
T : Team & Technology	ทำงานเป็นทีมและก้าวหน้าทางเทคโนโลยี

